

**SOSYAL BİLGİLER DERSİ DEMOKRASİNİN SERÜVENİ
ÜNİTESİNDE KULLANILAN KONUŞMA HALKASI TEKNİĞİNİN
ÖĞRENCİ AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ**

**RAMAZAN YILDIRIM
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

**PROF. DR. FARUK KAYA
AĞRI-2018
(Her Hakkı Saklıdır)**

**T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLİMLER VE TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİMDALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SOSYAL BİLGİLER DERSİ DEMOKRASİNİN SERÜVENİ ÜNİTESİNDE
KULLANILAN KONUŞMA HALKASI TEKNİĞİNİN ÖĞRENCİ
AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ**

**HAZIRLAYAN
RAMAZAN YILDIRIM**

YÜKSEK LİSANS

**TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. FARUK KAYA**

2018

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Prof. Dr. Faruk Kaya danışmanlığında, Ramazan YILDIRIM tarafından hazırlanan bu çalışma 02/04/2018 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Faruk KAYA

İmza:

Jüri Üyesi: Dr. Öğretim Üyesi Selçuk ILGAZ

İmza:

Jüri Üyesi: Dr. Öğretim Üyesi Suat POLAT

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine ait olup;

Enstitü Yönetim Kurulunun 02/04/2018 tarih ve / no'lu kararı ile onaylanmıştır.

02/04/2018

Doç. Dr. Alperen KAYSERİLİ

Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “**Sosyal Bilgiler Dersi Demokrasinin Serüveni Ünitesinde Kullanılan Konuşma Halkası Tekniğinin Öğrenci Akademik Başarısına Etkisi**” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

02/04/2018

Ramazan YILDIRIM

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER DERSİ DEMOKRASİNİN SERÜVENİ ÜNİTESİNDE KULLANILAN KONUŞMA HALKASI TEKNİĞİNİN ÖĞRENCİ AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİ

Tezi Hazırlayan: RAMAZAN YILDIRIM

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Faruk KAYA

Mart -2018 / 122 + XIII

Bu araştırmanın amacı, Ortaokul 6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Demokrasinin Serüveni” ünitesinin konuşma halkası tekniğine göre öğretiminin öğrenci akademik başarısına etkisini araştırmaktır.

Araştırmada “ön test – son test kontrol gruplu” desen uygulanmıştır. Araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Ağrı ili Hamur ilçesi Yatılı Bölge Ortaokulu 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Ağrı ili, Hamur ilçesi Yatılı Bölge Ortaokulunda okuyan 6/A,B,C,D şubelerinde eğitim gören 70 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin 35’i deney grubunu, diğer 35’i ise kontrol grubunu oluşturmuştur.

Deney grubuna konuşma halkası tekniği uygulandı. Kontrol grubuna ise geleneksel yöntem ile öğretim yapıldı. Araştırmada iki gruba da ön test ve son test başarı testi uygulandı. Elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edildi.

Analiz sonucunda son test puanları açısından deney grubundaki öğrenciler kontrol grubundaki öğrencilere göre daha başarılı bulunmuştur.

Bu çalışma sonucunda elde edilen veriler ışığında konuşma halkası tekniğinin geleneksel öğrenme yöntemine göre daha etkili olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Yapılandırmacı Yaklaşım, Konuşma Halkası, Empati

ABSTRACT

THE EFFECT OF USING SPEECH CIRCLE TECNİQUE ON STUDENT ACHİEVEMENT İN TEACHİNG DEMOCRACY ADVENTURE THAT ARE İN SOCIAL STUDİES COURSE.

RAMAZAN YILDIRIM

M.Sc. Thesis /Institute Of Social Sciences Deportment

Supervisor: Assoc. Prof Dr. Faruk KAYA

March -2018 Page 122 + XIII

The aim of this study is to research the effect of the unit of democracy adventure which is included in social studies course of the sixth grade on the student success using speech circle.

In this study, pre-test and post-test on the control group were conducted. The research has been conducted Ağrı Hamur Yatılı Bölge Elementary schooll in, 2016-2017 academic year and it has included 6/A,B,C,D students. There search was done on control and experiment groups consisting of seventy students.

Traditional method was applied to control group while speech circle technique was applied to experiment group. In research, it is applied in both groups as an achievement test. Data obtained were analyzed spss programme.

According to results obtained from the analysis, in the respect of test marks, the students in the experiment group are more successful than the students in control group.

In the light of the results obtained from this study, it has been found speech circle is more effective than traditional learning method.

KeyWords: Social Studies, Speech Circle, Empathy, Constructivist Appaach,

ÖN SÖZ

Bu araştırma, Ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Demokrasinin Serüveni” ünitesinin Konuşma Halkası tekniğine göre öğretiminin öğrenci akademik başarısına etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Konuşma Halkası tekniği duyuşsal alanda farkları görme, farklı görüşlere ve bu görüşleri savunanlara saygı duyma hedeflerini kazandırmaya yönelik bir tekniktir. Bu teknik kişinin başkasının yerine kendini koyarak onun gibi düşünmesini, yani empatik davranmasını amaçlar. Konuşma Halkası tekniğinin içeriğinde yer alan “Empati” kavramı Sosyal Bilgiler ders konularına uygundur. Bu çalışmanın Sosyal Bilgiler alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Konuşma halkası tekniği sadece Sosyal Bilgiler dersinde değil diğer derslerde de kullanılması uygundur.

Araştırmamın her aşamasında desteğini esirgemeyen danışman hocam Sayın **Prof. Dr. Faruk KAYA**’ya, görüşleriyle bu çalışmama ışık tutan değerli hocam **Yrd. Doç. Dr. Suat POLAT**’a şükranlarımı sunarım. Ayrıca ekip ruhu içerisinde çalışan bizlere aile ortamı sağlayan Sosyal Bilimler Enstitüsü çalışanlarına ve çalışmamda bana fikir kaynağı olan hayattaki neşe kaynağım kıymetli öğrencilerime, yüksek lisans sürecinde gerekli kolaylıkları sağlayan Hamur YBO okul idaresine ayrıca beni bugünlere getiren her zaman yanımda olan kıymetli aileme, “ben ne yaptım ki” diyeceklerini bildiğim çalışmamda gözümünden kaçan eksiklikleri görmemi sağlayan değerli dostlarıma ve daha ismini sayamadığım emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Ramazan YILDIRIM

Ağrı, Mart-2018

Annem Türkan YILDIRIM ve Babam Ahmet YILDIRIM'a ithafen...

TABLÖLAR DİZİNİ

- Tablo 2.1.** Ortaokul Sosyal Bilgiler 2005 Müfredatı ve 2017 Müfredatı Kazanım Sayısı Karşılaştırılması
- Tablo 2.2.** Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Öğrenme Alanları
- Tablo 2.3.** Sosyal Bilgiler Dersinde Kazandırılan Beceriler
- Tablo 2.4.** Sosyal Bilgiler Dersinde Kazandırılan Değerler
- Tablo 2.5.** Hedef, Strateji Yöntem, Teknik İlişkisi
- Tablo 2.6.** Konuşma Halkası Tekniği Günlük Plan Örneği
- Tablo 3.1.** Deney ve Kontrol Gruplu Ön test ve Son Test Desen
- Tablo 3.2.** Deneysel Model Uygulanma Süreci
- Tablo 3.3.** Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı
- Tablo 3.4.** Katılımcılara Ait Demografik Bilgilerin Dağılımı
- Tablo 3.5.** Testin KR 20, KR 21 ve Cronbach's Alpha Verileri
- Tablo 3.6.** Konu Kazanım Verileri
- Tablo 3.7.** Normallik Varsayımı (Kolmogorov-Smirnov ve ShapiroWilks Testi)
- Tablo 3.8.** Testin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri
- Tablo 4.1.** Kontrol Grubu Ön Test ve Son Test Verileri
- Tablo 4.2.** Deney Grubu Ön Test ve Son Test Verileri
- Tablo 4.3.** Ön Test ve Son Test Puanlarının Deney ve Kontrol Gruplarına Göre Karşılaştırılması
- Tablo 4.4.** Kontrol Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Cinsiyete Göre Değişimi
- Tablo 4.5.** Deney Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Cinsiyete Göre Değişimi
- Tablo 4.6.** Kontrol Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 4.7. Deney Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 4.8. Kontrol Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 4.9. Deney Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Şekiller Listesi

Şekil 2.1. Sosyal Bilgiler İçerisinde Yer Alan Sosyal Bilimler

Şekil 2.2. Sosyal Bilgiler Dersinin Diğer Derslerle İlişkisi

KISALTMALAR LİSTESİ

ÖT : Ön Test

ST: Son Test

%: Yüzde

S: Sayfa

N: Denek Sayısı

Öz: Özet

P: Anlamlılık Düzeyi

Std: Standart Sapma

Yy: Yüz yıl

D: Deney

K: Kontrol

R: Rastgele seçim

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

Dk: Dakika

Bkz: Bakınız

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ.....	v
TABLolar DİZİNİ	vii
Şekiller Listesi.....	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
İÇİNDEKİLER	x
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	5
1.1.1. Araştırmanın Alt Problemleri	5
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Varsayımlar	8
1.5. Sınırlılıklar.....	8
1.6. Tanımlar	8
II. BÖLÜM	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	11
2.1. Eğitim Nedir?	11
2.1.1 Formal Eğitim	16
2.1.2 İnformal Eğitim	16
2.2. Öğrenme, Öğretme ve Öğretim Nedir?	17
2.2.1 Etkin Öğretmen.....	18
2.3. Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Nedir?.....	21
2.4.Sosyal Bilgiler Öğretimi.....	22
2.5. Sosyal Bilgiler Programının Yapısı.....	23
2.5.1. Kazanımlar.....	23
2.5.2 .Öğrenme Alanları	24
2.5.3 Beceriler.....	25
2.5.4. Değerler	26

2.5.5. Sosyal Bilgiler Dersinin Diğer Disiplinlerle İlişkilendirilmesi	27
2.6. Sosyal Bilgilerin Amaçları	28
2.7. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler	30
2.7.1. Anlatım Yöntemi	33
2.7.2. Soru- Cevap Yöntemi	34
2.7.3. Örnek Olay Yöntemi.....	35
2.7.4. Beyin Fırtınası Tekniği	37
2.8. Yapılandırmacılık	39
2.7.1. Pragmatizm:	40
2.8. Konuşma Halkası Tekniği	44
2.9. Sosyal Bilgiler Dersinde Konuşma Halkası Tekniğinin Uygulanması Üzerine	49
2.10. İlgili Yayın ve Araştırmalar	52
III. BÖLÜM.....	60
YÖNTEM.....	60
3.1 Araştırmanın Modeli	60
3.2. Evren ve Örneklem.....	62
3.3. Çalışma Grubu İstatiksel Veriler	63
3.4. Veri Toplama Araçları.....	65
3.4.1. Başarı Testi	65
3.5. Verilerin Toplanması.....	66
3.6. Verilerin Analizi.....	73
IV. BÖLÜM	75
BULGULAR VE YORUMLAR.....	75
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	75
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	77
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Problemler	78
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	79
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	81
V. BÖLÜM.....	84
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	84
5.1. Sonuç ve Tartışma	84
5.2.Öneriler.....	87
KAYNAKÇA	89
ÖZGEÇMİŞ.....	122

BÖLÜM 1

Bu bölümde, araştırmanın dayanağı olan problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, problem cümlesi, alt problemler, belli başlı tanımlar ile araştırmanın sınırlılıkları belirlenmiştir.

GİRİŞ

Eğitim biliminin gelişimi insanlık tarihi kadar eskidir. Eğitimin geçmişini incelemek eğitim tarihinin konusudur. Günümüzün teknolojik gelişmeleriyle eski-yeni belgelere ve diğer kaynaklara ulaşmak kolaylaşmıştır. Tarih ve kültürel zenginlik böylece artmıştır (Livatyalı;2014:107).

Eğitim bireyin doğumundan ölümüne kadar süren insani bir süreçtir. Bu süreç öğrenene çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırır. Bu öğrenme süreci zamanla bireyde gözle görülür derecede değişikliklere sebep olur. Örneğin okuma yazma bilmeyen bir çocuk eğitime başladıktan sonra kitap, dergi okur hale gelebilir ve böylece kendini ifade edebilir. Temelde herkesin eğitimden beklentisi farklıdır. Kimileri eğitimi sadece temel eğitim olarak görebilirken kimileri de hayat boyu sürecek davranış silsilesi olarak görmektedir (Erden;2009:13).

Eğitim, genelde insani bir süreçtir. İnsanı bütün yönleriyle geliştirmeyi hedefler. İnsanı diğer canlılardan ayırabilme özelliğine sahiptir. Bu yönüyle bakıldığında eğitim insanı sosyal, politik, kültürel ekonomik olarak kalkındırmayı ve insana bir bilinç kazandırmayı çeşitli işlevleriyle hedefler (Şişman;2012:4).

Toplumda yaşayan insanların eğitimle ilgili beklentilerini eğitim programları karşılamaya çalışmaktadır. İnsanların beklentilerinin çoğunu programa yansıtmak mümkün olmamaktadır. Eğitim programlarını geliştirme süreçleri de kolay bir süreç değildir. Bu süreçleri doğru yönetmek önemlidir. Yürütülen bu süreçte temelde konuşulacak olan “Nasıl bir eğitim programı olmalıdır?” sorusu sorulmalıdır (Korkmaz;2014:2).

Eğitimin ve öğretimin bu yönüyle uygulanabilmesi için ortaya çıkan programlar vardır. Bu programlar Eğitim Programı ve Öğretim Programı olarak ikiye ayrılır. Bu iki program çoğu zaman birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Sanılanın aksine bu iki kavram birbirinden farklıdır. Eğitim Programı belirlenen öğrenmelerin oluşturulması için okul içinde ya da dışındaki planlanan tüm yaşantıları kapsamasına karşın; öğretim programı, eğitim programı içerisinde yer alan çeşitli derslerin öğretimiyle ilgili olarak planlanan tüm etkinlikleri kapsar (Aykaç;2014:61).

Eğitim çabalarının genel amacı, yetişmekte olan çocukların ve gençlerin, topluma, sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamalarına yardım etmektir. Bu uyumun gerçekleştirilmesi için, bireylerin yetenekleri, eğitim yolu ile en son sınıra kadar geliştirilir ve insan davranışları, milli eğitim amaçları doğrultusunda değiştirilir. Dinamik kültür değerlerinin içine doğan çocuklar, zamanla eğitim yolu ile bu değerlere süreklilik ve esneklik kazandırarak, çağ koşullarının isteklerine uygun ve geleceğe yönelik yeni değerler üretirler (Varış; 1991:5).

Bahsedildiği gibi dinamik bir yapıya sahip olan toplumun, insanlardan beklentileri de değişen doğa gereği farklılaşmaktadır. Örneğin; geçmişte geleneksel eğitim yani bilginin ezberlendiği ve direk aktarıldığı, öğrencinin pasif durumda olduğu eğitim programları etkiliyken günümüzde eğitim ve öğretimin etkili olabilmesi için eğitimcilerin bilgi taşıyıcı ve aktarıcı değil, bilgi kaynaklarına giden yolları gösterici, kolaylaştırıcı bir eğitim lideri olması artık bilinmektedir (Doğanay;2014:40).

Öğrencilere sorulan soruların cevabı ezberlenen bilgiler olabilmekteydi. Anlatılan konu ne kadar ilgi çekici olursa olsun, öğrenciler öğretmeni ne kadar dikkatli dinlerlerse dinlesinler, öğretmen bilgiyi ne kadar sıralı ve yavaş anlattırsa anlatsın dinleyerek öğrenme sınırlı kalmaktadır. Bu yüzden öğrencinin aktif olması gerekliydi. Bir Çin atasözü der ki “Bir insanı eğitmeye büyükannesinden başlamak gerekir”. Eğitim sonucu oluşacak kültürleme, bireyin çevresindeki insanları daha donanımlı hale getireceği için, bu durum bireyin kendiliğinden, plansız olarak çevresinden aldığı kültürü de olumlu olarak etkileyecektir (Yavuz;2011:3).

Bu kapsamda Sosyal Bilgiler, hemen her bakımından değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem zebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerde aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir ğretim programıdır. Bu ğretim programı ilköğretim 4,5,6 ve 7. sınıflarda ders olarak okutulmaktadır. Temel hedefi etkin vatandaş yetiştirmek olan bu ders aynı zamanda çocuklarda ülkesine olan aidiyet duygusunu da geliştirmektedir (ztrk,2006:24).

Yine bir başka tanımında ise sosyal bilgiler; toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonucunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanmıştır. Buradaki toplumsal gerçeklikten kasıt toplumla ilgili her türlü yaşamsal faaliyetlerdir. Öğrencinin yaşamında ona fayda sağlayacak tüm toplumsal olgu, olay ve ilişkiler bu dersin kapsamına girmektedir. Sosyal bilgiler dersinde bu olgular bir bütün içinde verilmelidir. Çünkü insan olguları parça parça değil bir bütün şeklinde daha kolay öğrenir (Sönmez;1998:3).

Sınırlı ğrenmeyi en aza indirebilmek için ğretim yöntem teknikler bilgisi, uygun yöntem tekniklerin seçimi ayrıca bunların yerinde, zamanında kullanımını bilmek ğretmen ile öğrencinin başarısını arttırmada etkili olacaktır. Öğretmen derste seçtiği uygun yöntem ve tekniklerle öğrenciyi pasif durumdan aktif duruma getirecektir. Böylelikle ğrenci tüm yönüyle bilgiyi alan, kavrayan ğrenci bilgiyi içselleştirmiş hale gelecek ve işine yaradığı anda bilgiyi kullanabilecektir (Tok;2014:162).

Yapılandırmaı anlayışla ortaya çıkan ağdaş yöntem ve teknikler öğrenciye artık balık yemesini değil balık tutmasını öğretir duruma getirtmiştir. Yapılandırmaı eğitim anlayışıyla dersin eğlenceli hale gelmesi öğrenciyi sıkıcı bilgi yığınının çıkarıp eğlenen ve öğrenen durumuna getirtmiştir. Özellikle Sosyal Bilgiler dersi çoğu zaman ezbere dayanan sıkıcı bir ders olarak tabir edilmektedir. Sosyal Bilgiler dersini bu sıkıcılıktan kurtarmak ve sorunlarını azaltmak için araştırmanın konusu olan aktif öğrenme tekniklerinden “Konuşma Halkası Tekniği” uygulanarak dersin eğlenceli hale gelmesine ve bilgilerin kalıcılığının arttırılmasına çalışılacaktır (Demir;2011:1).

Derste öğrenciyi aktif hale getirip onun derse karşı ilgisinin artmasını, başarı duygusunu tatmasını ve en önemlisi “Empati” duygusunun öğrencide gelişmesini sağlamak amaçlandı. Bu bölümde konuşma halkası tekniğinin içeriğine değinilecektir:

Konuşma Halkası tekniğinin önemli amaçlarından biri olan “Empati”, bir insanın, kendisini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamasıdır. Bu tanım basit gibi görünse de bu tanımın gerisinde birçok toplumsal öge yatmaktadır. Bu yüzden ki söz konusu tanıma ulaşılması zaman almıştır. Diğer bir kelime anlamı ise duygudaşıktır. Empati; özellikle günümüz dünyasında önemli bir yer edinmiştir. Eğer bir insan anlaşılacak isteniliyorsa, dünyaya onun bakış açısıyla bakılmalı, olaylar onun açısından düşünülmeli ve anlaşılmaya çalışılmalıdır. Yani karşı tarafın rolüne girilmelidir (Dökmen:2009:157).

Sosyal Bilgiler dersinin daha verimli geçmesi isteniyorsa öğrencinin derse aktif katılması sağlanmalıdır. Konuşma Halkası tekniği bu anlamda fayda sağlayacaktır. Sınıfta sık sık kullanabilecek ve görüş farklılıklarının görülmesine ve bunlara saygı gösterilmesine katkıda bulunabilecek bir tekniktir. Özellikle tekniğin uygulanmasındaki amaç; sınıf içerisinde güven ve saygı atmosferini oluşturarak öğrenciler arasındaki ilişki ve iletişimi sağlamaktır. Böylelikle sınıf içerisinde daha sağlıklı bir ortam oluşacaktır. (Hesapçıoğlu;2011:329).

Konuşma Halkası tekniği güçlü ve birbirine bağlı bir sınıf duygusu geliştirmek amacıyla kolay bir şekilde kullanılabilir. Konuşma halkası, sınıf içinde zamanla uygulandıkça etkili hale gelecek bir tekniktir. Öğrenciler bu teknikle görüşlerini rahatlıkla ifade edebilecek ve böylelikle sınıf içinde demokratik bir ortamın oluşması sağlanacaktır (Aykaç,2014:225).

“Demokrasinin Serüveni” ünitesi farklı görüş ve düşüncelerin oluşmasını sağlamada yarar sağlayabilecek bir ünedir. Özellikle Konuşma Halkası tekniğinin bu üniteye uygulanabileceği ve ünitenin asıl amacı olan demokrasi bilincinin kazandırılması konusunda etkili bir teknik olacağı görülmektedir.

Bu çalışma da Konuşma Halkası tekniğinin öğretimde kullanılmasının olumlu yönleri ve sınırlılıkları gösterilerek yöntem seçimi konusunda öğretmenlere yardımcı olması hedeflenmektedir. Sosyal Bilgiler dersi “Empati” konularının öğretiminde de Konuşma Halkası tekniğini ile kullanılmasının olumlu yönleri belirtilmekte olup yine bu alanda yapılacak araştırmalara ışık tutması beklenmektedir.

Yapılan literatür çalışmasında eğitimde yeni yöntemlerin kullanılması konusunda yurt dışında ve yurt içinde çok sayıda araştırma yapılmasına karşın Sosyal Bilgiler dersinde Konuşma Halkası tekniğinin kullanımı ve teknik olarak Konuşma Halkası üzerine herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu araştırma Sosyal Bilgiler öğretiminde Konuşma Halkası tekniğinin önemini ve teknik olarak Konuşma Halkası konusunun araştırılması açısından önemlidir. Yine araştırmada Konuşma Halkası tekniği ile geleneksel eğitimin öğrencilerde cinsiyet ve anne-baba eğitimi durumlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi de önem taşımaktadır.

1.1. Problem Durumu

Konuşma halkası tekniğinin Sosyal Bilgiler dersi 6. Sınıf Demokrasinin Serüveni ünitesinde akademik başarıya etkisi nedir?

1.1.1. Araştırmanın Alt Problemleri

Hedeflenen amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1.** Kontrol ve deney gruplarının ön test ve son test karşılaştırmaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - a)** Kontrol grubunda bulunan öğrencilerin ön test ve son test karşılaştırmaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - b)** Deney grubunda bulunan öğrencilerin ön test ve son test karşılaştırmaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 2.** Ön test ve son test puanlarının deney ve kontrol gruplarına göre karşılaştırması arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3 Kontrol ve deney grubunda bulunan öğrencilerin cinsiyet özellikleri ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

a) Kontrol grubunda bulunan öğrencilerin cinsiyet özellikleri ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

b) Deney grubunda bulunan öğrencilerin cinsiyet özellikleri ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4 Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin anne eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

a) Kontrol grubunda bulunan öğrencilerin anne eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

b) Deney grubunda bulunan öğrencilerin anne eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

5 Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin baba eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

a) Kontrol grubunda bulunan öğrencilerin baba eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

b) Deney grubunda bulunan öğrencilerin baba eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı: Ortaokul 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi Demokrasinin Serüveni ünitesinde Konuşma Halkası tekniğinin öğrencilerin akademik başarısına etkisini araştırmaktır. Bu amaçla deney grubu öğrencilerine Konuşma Halkası tekniği uygulanırken kontrol grubu öğrencilerine ise geleneksel yöntem uygulandı.

1.3. Araştırmanın Önemi

Dünyamızda bilimsel ve teknolojik alanda hızlı değişim ve gelişmeler eğitim kurumlarında da kendini hissettirmektedir. Eğitime yönelik etkinliklerin çağın gereksinimlerine uygun hale getirilmesi, sürekli yenileşmeye açık olması ve Cumhuriyetin ilanı ile birlikte ivme kazanan çağdaş eğitim anlayışının bir gereği

olmuştur. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler dersi günlük yaşamı ilgilendiren temel bilgilerin öğrenciye aktarılmasında etkili olarak onları yaşama hazırlar. Eğitim alanının oluşturduğu Sosyal Bilgiler kavramı disiplinlerarası bir yaklaşımla kavramsal ve bilimsel gerçeklerin eğitim süreci içinde ele alınarak bireyin toplum içinde gelişmesini, yetiştirilmesini amaçlamaktadır. Bu derste öğretilen konuların kalıcılığının arttırılması aktif yöntemlerle sağlanabilir. Aktif yöntemlerden birisi olan Konuşma Halkası tekniği ile bu amaca ulaşılabilir (Sağlam;2014:3).

Eğitimde yapılandırmacılık yaklaşımı, bilgiyi temele almasından çok, nasıl öğrendiğimiz ile ilgilendiğinden bir öğrenme kuramı olarak eğitim bilimcilerin ilgisini daha çok çekmiştir. Birey, bilgi ile uğraşır ve derinleşirse o bilgi bireyi yaşadığı sürece bırakmayacaktır. Asıl olan bilginin öğrenen tarafından öğrenip kabul görmesi değil, bireyin bilgidan nasıl bir anlam çıkardığıdır. Öğrenme – Öğretme sürecinde Yapılandırmacı yaklaşımın cazip olma nedeni, doğal ve teknolojik ortamlarda kendi anlamlarını oluşturmayı ve kendi kendilerine öğrenmelerine olanak tanımasıdır (Demirel:2011;148).

Yapılandırmacı anlayışa uygun olan Konuşma Halkası tekniği, sınıfta içerisinde kullanılabilecek bir tekniktir. Sınıfta oluşan saygı ve güven ortamı ile öğrencilerin serbest bir ortamda konuşmalarını yapması görüş farklılıklarının görülmesini ve bunlara saygı gösterilmesine katkıda bulunabilecek bir tekniktir. Öğrenciler baskı altında kalmadan duygu ve düşüncelerini açıklayabilmektedir. Bu durum öğrenciler arasındaki ilişkileri ve iletişimi olumlu yönde geliştirecektir. Bu teknik ile öğrenci derste aktif hale gelebilecek ve en önemlisi de “Empati” duygusunu geliştirmiş olacaktır (Hesapçioğlu;2011:329).

Konuşma Halkası tekniği duyuşsal alanda farkları görme, farklı görüşlere ve bu görüşleri savunanlara saygı duyma hedeflerine yönelik bir tekniktir. Konuyla ilgili bir kavram, ilke ya da sözcükle ilgili olarak görüş belirtmelerine fırsat veren bu teknikte öğrenciler “Görüş Geliştirme” tekniğinden farklı olarak sandalyeler birbirlerini karşılıklı görebilecek şekilde ve daire biçiminde düzenlenip halka oluşturacak şekilde otururlar. Sırayla konuşurlar. Öğrenci önceden seçilen bir simge (kalem, top, maskot) ile konuşmasını yapar (sabancıüniv;2018:1).

Sosyal Bilgiler dersi Demokrasinin Serüveni ünitesinde uygulamanın faydası ise; konusu demokrasi olan ünitenin bu teknikle “Empati” kavramıyla

bütünleştirilerek öğrencilere farklı deneyimler yaşatacak olmasıdır. Demokrasinin temelinde bulunan farklı düşüncelere saygı ve onu hoş görme öğrenciler tarafından kişilik haline getirilecektir. Bu tür problemlerden dolayı Konuşma Halkası tekniğini uygulama gereksinimi ortaya çıkmıştır.

1.4. Varsayımlar

1. Gruplar belirlenirken kullanılan ölçütler yansızdır.
2. Araştırma için seçilen örneklem, evreni temsil etmektedir.
3. Araştırmanın uygulama sürecinde, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin kontrol altına alınamayan dışsal etkenlerden eşit düzeyde etkilenecekleri varsayılmıştır.
4. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin, Sosyal Bilgiler dersine ilişkin hazırbulunuşluk düzeylerinin eşit düzeyde olduğu kabul edilmektedir.
5. Başarı testi öğrencilerin başarılarını ölçebilecek niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2016-2017 Eğitim - Öğretim yılında Hamur Yatılı Bölge Ortaokulu 6. sınıflarında öğrenim gören öğrencileri,
2. Bir ay boyunca haftalık 3 saat geçen Sosyal Bilgiler dersi,
3. 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersinin “Demokrasinin Serüveni” ünitesi,
4. Başarı testinde bulunan soruların ilgili kazanımlara yönelik olması,
5. Konuşma halkası tekniğine dayalı olarak gerçekleştirilecek olan ders planında yer alan öğretim ve etkinlikler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bu bölümde araştırmayla ilgili olan kavramların kısaca tanımları yapılmıştır.

Eğitim:

Genel anlamı ile eğitim, bireyin kendi yaşantısı yoluyla çevresiyle etkileşme sonucu davranışlarında kasıtlı, amaçlı, istendik yönde değişiklik meydana getirme sürecidir. Bu tanımdan da anlaşıldığı gibi eğitim istendik ve amaçlı davranış

değişikliği oluşturmaktır. İstendik davranışlar toplum tarafından benimsenen ve uygun görülen davranışlardır. İstendik davranışlar eğitim hedeflerine yön verir. Örneğin; büyüklerine saygı duyma, okuma yazma, hesap yapma gibi davranışlar istendik davranışlardır (Koçak;2011:3).

Öğrenme:

Öğrenme genel anlamıyla bireyin davranışlarında değişmeyi ifade eden bir kavramdır. Bilmediğimiz bilgiyi bilir hale gelmemiz, yapamadığımız bir işi yapabilmemiz, herhangi bir konuyla ilgili tutum ya da alışkanlık kazanmamız söz konusuysa öğrenmeden söz edebiliriz. En yalın tanımla öğrenme: bilebilme, yapabilmedir (Aşılhoğlu;2010:13).

Öğretim:

Eğitimdeki istendik davranış değişikliğini kazandırma, öğrenmeyi gerçekleştirme, kılavuzlama ve yönlendirme faaliyetidir. Bu anlamda eğitim bir süreç olduğuna göre daha geniş ve kapsayıcıdır. Öğretim, eğitim sürecinde yapılan davranış kazandırma, yönlendirme, öğretme faaliyetleridir (Koçak;2011:7).

Öğretme:

Herhangi bir öğrenmeyi kılavuzlama veya sağlama faaliyetleridir. Öğretmeyi hedeflerle belirlenen davranışların öğrenciye kazandırılması için öğrenme yaşantısı oluşturma süreci olarak ele almaktadır. Öğretmen, öğrenmeyi iletirmek, geliştirmek, desteklemek amacıyla öğrencinin çevresinde uygun eğitim durumları düzenlemekten sorumlu kişidir (Şahin;2010:19).

Sosyal Bilgiler:

Sosyal Bilgiler, hemen her bakımdan değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programıdır (Öztürk;2012:4).

Teknik:

En kısa tanımı ile teknik öğretim yöntemini uygulamaya koyma biçimi, beceri ya da işlemdir. Öğrenme hedeflerine ulaşmak için seçilen yöntemi uygulamaya koyma biçimi yani yardımcı yoldur (Koçak;2011:7).

Konuşma Halkası Tekniği:

Sınıflarda sık sık uygulanılabilecek görüş farklılıklarının görülmesi bunlara saygı gösterilmesini ve empati duygusunu kazandırabilecek yapılandırmacı anlayışa uygun aktif yöntemlerdendir (Hesapçıoğlu;2011:329).

Empati:

Bir insanın, kendisini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamasıdır (Dökmen;2008:157).

Demokrasi:

İnsanın kişiliğine saygının ön planda olduğu, insanların yönetime katıldığı ve söz sahibi olduğu yönetim şeklidir (Gülmez;1994:86).

Ön test- Son Test Kontrol Grubu:

Ön test-son test kontrol gruplu desen, eğitim alanında yapılan çalışmalarda, yaygın olarak uygulanan bir desendir. Araştırmada deney ve kontrol grubu olmak üzere en az iki grup yer almaktadır. Her iki gruba da deney öncesi ve deney sonrasında ölçümler uygulanır. Bu ölçümler sonucunda çıkan sonuçlarda etkinin ne ölçüde olduğunu sonuçların değişip değişmediğini göstermiş olacaktır (Kaya; 2007:251).

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırma ile ilgili kaynaklardan elde edilen kavramsal bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Eğitim Nedir?

Eğitimin tarihi, önce insanın ve onun yarattığı bir kültürün gelecek kuşaklara aktarılması için düşünülmüş yöntemlerin bir tarihidir. Eğitim tarihinin başlangıcı bir insan ailesinin yaşamaya başladığı zamanla eşittir. Bu anlamda eğitim her insan için informal ve formal olmak üzere edindiği bilgi ve kazanımların, deneyimlerin nasıl ve ne biçimde ileriye taşınacağı sorunudur. Eğitim sürekli akan bir nehre benzer. Nehir nasıl ki akarken sürekli bir şeyleri biriktirir ve taşır; eğitim de insan topluluklarının sahip oldukları kültürü ileriki nesillere öyle taşır. Tarih; bu kültür aktarımı işini nesiller arasında eğitim faaliyetleri ile inceler (Altaş;2014:133).

Geçmişten günümüze eğitimin çeşitli tanımları yapılmıştır. Yapılan tanımlarda farklılıklar bulunmaktadır. Bunun nedeni ise tanımları yapan bilim adamların eğitime değişik açılardan yaklaşımlarıdır. Kimisi eğitimi davranışları terbiye etme aracı, kimisi meslek sahibi yapan kurum olarak görürken kimileri de kültür aktarıcı olarak görmüştür. Eğitim sözcüğünün farklı tanımlarının ortak yanı; onun davranış değiştirme, davranış oluşturma amaçlı etkinlikler bütünü olmasıdır. Eğitimi; sosyologlar, psikologlar ve eğitim bilimciler kendi alanlarına göre değerlendirmişlerdir (Başar;2010:3).

Sosyolog eğitimciler daha çok bireyin toplumsallaşması üzerinde durmuşlar. Özellikle yaşadığı zamana ayak uydurabilmelerini sağlama amacı vardır. Toplumun değerlerini benimseyip aynı kültürel yapıya sahip insanlar yetiştirmek temel hedeftir. Bireyler ülke çıkarları ve menfaatleri konusunda aynı fikirde olabilmelidir. Eğer bu durum sağlanmazsa toplumda çözülme meydana gelir. Bu çözülmenin önüne geçecek olan eğitimidir (Altuntaş;2007:13).

Toplum, birey ve gruplardan oluşur. Birey ve gruplar üzerine düşen görevleri yerine getirirlerse, toplum sağlıklı olur. Sağlıklı bir toplum için bireylerin bazı rolleri oynamaları gerekir. Rol, grup veya toplum içinde bireyden yapmasını istediğimiz davranışlardır. Annelik, babalık, öğrencilik bunlardan birkaçıdır. İnsanın toplum içinde oynadığı rol güçlü veya zayıf olabilir. Eğitim, bireyi güçlü ve zayıf rolleri olan, toplum ile barışık ve ona hizmet edecek şekilde yetiştirmelidir (Gül;2007:145).

Sosyologlar eğitimin en önemli işlevini bireyin kültürlemesi olarak görmüşlerdir. Yani içinde yaşadığı topluma uyumlu olabilmesini sağlamalıdır. Okul eğitilen insanla toplumun istek ve beklentileri arasında denge kurmaya çalışır. Ayrıca okul bir toplumun farklı alt kültürlerinden gelen insanlara, ortak bir kültür vererek onları kaynaştırmaya, bir arada yaşamaya, benzer tutum ve davranışları kazandırmaya çalışır (Güven;2014:117).

Eğitim geniş anlamda bireyin, toplum değerlerine ve yaşama biçimlerine sağlıklı uyumuna yardım eden bir süreç olarak görülebilir. Bireyin uyum yapması söz konusu olan bu değerlerin iki düzeyde düşünülmesi gerekir. Kazanılması istenen değerler ve gerçek değerler. Bir toplumun genel olarak, davranış ve önem verdiği değer normları, o toplumun gerçek tercihlerini gösterir (Varış;1991:96).

Psikolog eğitimciler ise insanların kendini gerçekleştirme, potansiyel gücünü kullanabilme ve çevresine uyarlanma yeteneğini artırma yani kısacası bireyin daha çok psikolojik yönüne vurgu yapmaktadır. İnsan yaratılışı itibarıyla birçok yeteneğe sahiptir. Bu yeteneklerin geliştirilmesi uyum gücünü artırır. Eğitim uyum gücünü sağlamada destek sağlar. Eğitim psikolojisi ise hem eğitim programlarının hazırlanmasında hem de öğrencilerin özelliklerine uygun öğretim ortamlarının düzenlenmesinde eğitimcilere çok yararlı bilgiler sağlar (Erden;2009:66).

Eğitim psikolojisi, gelişim ve öğrenme üzerine yaptığı açıklamalarla başta eğitim bilimleri olmak üzere birçok bilim dalına katkı sunmuştur. Gelişim, kuşkusuz başta fiziksel, duygusal, bilişsel, cinsel ve sosyal olmak üzere çok boyutlu değerlendirilmesi gereken bir kavramdır. Eğitim psikolojisi; öğreneni,

öğrenme sürecini ve öğrenme koşullarını kavrayabilmek için, öğrenme ve öğretme çabası içindeki herkese hedef olan bilim ışığında temel bir çerçeve sunar (Madran;2014:109).

Eğitim psikolojisine göre; eğitimin, genel ve geniş anlamıyla insan hayatının tamamını, doğumdan ölüme kadar olan bir süreci kapsayabilir. Öğretim ise, eğitimin daha dar anlamdaki şeklidir. Öğretim denildiği zaman daha çok okul ve örgün eğitim akla gelir. Topluma yeni katılacak olanların eğitimini okullar üstlenir. Hem genel anlamıyla hem de dar anlamıyla eğitimde insan davranışları, öğrenme ve gelişim temel süreçlerdir. Bu temel süreçlerin her aşamasının da psikoloji biliminin bilgi ve katkıları olmaksızın gerçekleşemeyeceği kabul edilmesi gerekir (Üre;2014:142).

Eğitimci, çocuğu ya da genci her yönüyle bütün halinde, kendisine özgü bir birey olarak anlayabildiğinde, sağlıklı ve yeterli öğrenme ortamlarını sağlayabilir. “Öğrenciyi birey olarak anlama ve kabul etme”, günümüz insancı eğitim anlayışının da odağında yer alır. Bu temelden yola çıkılarak yapılacak çalışmalarda, öğrencinin anlaşılması ve kabul edilmesi, onun eğitim ortamına taşıdığı yapılar ve değerler yanında, eğitim ortamındaki kişiler ve yaşantılarla etkileşimlerinde öğrencinin verdiği tepkileri anlamayı da içerir (Yılmaz;2007:86).

Eğitimin felsefesine baktığımızda boyutları ünlü Yunan filozofları Sokrates ve Platon’dan başlayarak yüzyıllardan beri konu edinilen eğitimin kapsamı içinde geçen pek çok unsurlar vardır. Bunların başında öğrenci ya da eğitilen insan, öğretmen veya eğiten kişi, müfredat, eğitim faaliyetlerinin kendisi ve amaçları, kazandırılacak değerler ve tutumlar gelir. Örneklerden de anlaşılacağı üzere bu ilişkiler bütünü birbirleri ile birlikte eğitim felsefesinin ontolojisini oluşturmaktadır (Cevizci;2012:12).

Eğitim kavramının ne olduğu, anlamı, içyapısı ve değeri üzerine düşünmeye ve sorgulamaya başladığımızda, eğitim felsefesi alanına girmiş oluyoruz. Eğitim üzerine felsefi bakış; problemleri gören bir bakıştır. Eğitim felsefesi, eğitim alanındaki problemleri tartışır, irdeler, çeşitli değer ve olgu ilişkileri bağlamında değerlendirmede bulunur. Eğitim felsefesi bu konularda çözüm önerileri geliştirir. Bu çözüm önerilerinde eğitimin dayandığı ilke ve

kavramları aydınlatmayı, amaç ve araçları irdelemeyi, temel sorunları tartışmayı amaç edinir (Demirtaş;2007:103).

Ayrıca Felsefe eğitimin olanaklarını sorgular. Bunu yaparken bir yandan kavramsal çözümleyici bir tutum alır, bir yandan da eğitimin ilke ve amaçlarını belirleme savıyla kural ile değer taşıyan ayırıcı özelliğini ortaya koyar. İnsanda var olan yeti ve güçlerin dış etkilerle iletişime sokularak bireyin kendisini ve ortak yaşam yararına biçim ve yön kazandırarak olanaklarını geliştirmesini sağlar (Akdağ;2014:190).

Yine eğitimi; geçmişten günümüze kadar elde edilen bilgilerin aktarılması, sağlıklı bir toplum düzeninin oluşması, varolan bilgileri değerlendirerek karar verebilme, problem çözme becerisini geliştirebilme, fiziksel ve zihinsel fayda sağlayabilme, farklı bakış açılarından olayları değerlendirebilme, toplumca kabul edilen ahlaki değerleri benimseme, yaratıcı düşünme ve iyi bir vatandaş yetiştirme olarak değerlendirmek mümkündür (Kale;Tarihsiz:4).

Görüldüğü üzere eğitimin amaç ve işlevleri istenildiği kadar genişletilebilir. Eğitim yaşamın her anını kuşatıcı etkiye sahiptir. Bu açıklamalar doğrultusunda eğitimin tanımlarından bazıları şunlardır. İnsanın çocuk, genç ve yetişkin olarak kendi toplumuyla bütünleşmesi, toplum içinde etkinlik kazanması ve yetişmesi sırasında karşılaştığı bilinçli ve bilinçdışı öğrenme süreci olarak tanımlanır. Bir başka tanımda ise kişinin anlaması, kavraması, zihniyetinde tutum ve değerlerinde kabiliyet ve yeteneklerinde gelişmesi değişmesi olanaklarını arttırma demektir (Altuntaş;2007:14).

Eğitime yönelik tanımlar çoğaltılabilir. Fakat bir tanım üzerinde uzlaşmak gerekiyorsa; Eğitime yönelik bilinen ve çoğu akademisyenler tarafından benimsenen Ertürk'e ait olan "Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir." tanımıdır. Bu tanım kişinin bilerek ve isteyerek kendi davranışlarında meydana gelecek olanları kabul etmesidir. Nitekim eğitim bireylerin davranışlarında olumlu değişiklik meydana getirmek ister. Bu değişimlerin neler olacağını plan ve programlar belirler. Bireyinde bu değişiklikler için öğrenme sürecinde olması gerekir. Bu davranış değiştirme yaşam boyudur ve süreklilik ister (Erden;2009:13).

Eğitim, insanın bireysel hedeflerinin ve yaşamsal sorumluluğunun tđm yetenek ve yaratıcılık potansiyellerinin oluşmasına olanak sağlamaktadır. Bu nedenle eğitimde bireysel, ulusal ve kđresel boyutlarda sđrekli bir gelişim ve değişim sağlamak gerekli olmaktadır. Dđnyada hızlı bir değişimin olması gerçekleştirilen yeniliklerin toplumsal, siyasal ve ekonomik alanda etkisini gđsterdiđi gđzlemlenmektedir (Ada;2007:337).

Toplumsal yaşamda karşılaştığımız problemlerin kđklđ cđzđmđ olarak eğitim vurgulanmaktadır. Özellikle “Eğitim şart” vurgusu ciddi akademik tartişmalara ve hatta reklam filmlerine kadar geniş bir yelpazede gđnlđk yaşamda konu olmaktadır. Eğitilmiş insan her açıdan toplum hayatına önemli katkıda bulunur. Eğitim insanı yaratıcı ve üretken yapmasının yanı sıra kalıcı ilişkiler kurabilme, kendilerini ve başkalarını olduğu gibi kabul etme ve fikirlerini dayatmada uzak davranmalarını sağlamaktadır. Bireyin g rd đđ eğitim sadece kişisel yarar değil toplumsal yararda sağlamaktadır (şahin;2010:11).

İşlam dininin temsilcisi Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (sav) 624 yılında gerçekleşen Bedir Savaşında galip olarak gelmesinden sonra esir alınan kişilere, 10 Müslüman ocuğa okuma yazma öğretmeleri karşılığında serbest kalmalarını söylemesi eğitim tarihi ve insanlık açısından önemli bir olaydır. Savaşta Müslümanların yakınlarını öldüren bu kişileri esir almalarına karşı ve o günün koşullarına göre onlara en ağır şekilde cezalandırma hakkına sahipken Müslüman ocuklara okuma yazma  ğretmelerine karşılık onlara serbest bırakılacaklarının söylenmesi dünya eğitim tarihi açısından önemli bir olay olduğu görülmektedir (Suruç;2016:50).

Eğitime verilen değer açısından kđklđ bir kültüründen gelmemize karşın maalesef günümüzde yeteri kadar gelişme gösterememiş durumdayız. Son dönemde eğitime verilen önemde az da olsa gelişme olmakla birlikte yeterlilik durumu sorgulanmalıdır.1950’lerde Türkiye’den ekonomik açıdan geri olan ve daha yeni II. Dünya Savaşı’ndan çıkan Japonya, eğitim sistemi ciddiyetiyle kısa sürede toparlanıp bu girdaptan kurtulmuştur. Keza Almanya’nın eğitim alanındaki durumu da bu konuya örnek olarak verilebilir. Üst üste iki büyük

dünya savaşına girmesine karşın sonrasında toparlanmasını bilmiş ve önemli bir güç haline gelmiştir (Özsoy;2005:22).

Milli Eğitim Temel Kanununda da eğitimin genel amaçları belirtilmiştir. Buna göre Türk Eğitim sisteminin genel amacı “görev ve sorumluluklarını bilen, kendilerinin ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bireyler yetiştirmektir.” Yine aynı kanunda kendini sürekli yenileyen ve geliştiren, birlikte çalışma becerisine sahip, etkili kararlar alabilen, doğru düşünebilen, yaşama saygılı, olaylara çok yönlü bakabilen kendi ile barışık, insanlara saygılı, çevreyi koruyan bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir (Meb1739tk;1973:5101).

2.1.1 Formal Eğitim

Eğitim, ilkel topluluklardan beri var olmuştur. Ekonomisi toplamacılık, avcılık, tarım gibi insan gücüne dayalı olan, toplumsal ilişkilerin henüz karmaşık olmadığı toplumlarda eğitim görevini büyükler üstlenmişlerdir. Bu toplumlarda, çocuklara anne, babaları ya da başka büyükleri tarafından, gerekli olan temel bilgiler kazandırılmıştır. Ancak bahsedilen bu eğitim, bugünkü çağdaş toplumlarda olduğu gibi planlı ve düzenli bir eğitim değildi. Gerçek anlamda planlı eğitim, uygar topluma geçişle gündeme gelmiştir (Sağlam;2014:44).

Buradan hareketle okullarda, belli kurumlarda bir plan ve program uygulanarak gerçekleşen eğitime formal eğitim denir. Yani belli bir amaç dâhilinde yapılır. Önceden belirlenmiş program dâhilinde planlı olarak yapılır. Okullarımızda uygulana eğitim formaldır. Bunun yanında halk eğitim merkezlerinde açılan kursları da örnek verilebilir (Demirel;2007:8).

2.1.2 İnfomal Eğitim

Plansız ve programsız, rastgele ve hayatın herhangi bir kesiminde oluşan eğitimidir. İnfomal eğitim kültürlenme sürecinin bir parçası olarak düşünülebilir. Birey ailesinde arkadaşlarından ve etkileşim içinde bulunduğu çevreden informal yani gelişigüzel bilgiler almaktadır. Bu bilgiler kimi zaman olumlu kimi zamanda olumsuzdur. Bu gelişigüzel gerçekleşen eğitimde gözlem ve taklidin önemli yeri vardır (Altuntaş;2007:18).

2.2. Öğrenme, Öğretme ve Öğretim Nedir?

İnsan hayatının önemli bir bölümünde öğrenmenin etkisi vardır. İnsan doğumundan itibaren öğrenme sürecinde yer alır. İnsanoğlu öğrenme yetisi ve isteği ile doğar; aile, okul ve toplumdan aldığı destekle yaşamı için gerekli birçok bilgi ve beceriyi öğrenme yolu ile kazanır. Öğrenme bireyin çevresi ile etkileşimden oluşur. Bu etkileşim sonucu bireyin davranışlarında değişiklik meydana gelir. Öğrenme gerçekleştiğinde artık kişi konu hakkında bilgilenmiş hale gelir. Bu bilgiyi unutmaması için yani sürekli olabilmesi pekiştirici ve tekrarlara bağlıdır (Oktay;2015:4).

Öğretme faaliyetlerinin yürütüldüğü yerler genellikle okullardır. Okullarda belirlenen amaçlar doğrultusunda öğrenme ve öğretme faaliyetleri gerçekleşir. Okullarda yapılan planlı, kontrollü ve örgütlenmiş öğretme faaliyetlerine öğretim denir. Okullarda yürütülen bu eğitim süreci planlı ve programlıdır. Okul ortamı öğrencilere göre yapılmıştır. Eğitim faaliyetlerinin yürütücüsü öğretmenlerdir. Öğrenci ve öğretmenler okul içinde etkileşim halindedir. Böylelikle birlikte öğrenme faaliyetini gerçekleştirirler (Altuntaş;2007:32).

Okul, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmesi beklenen kişilerin işleri ve birbirleriyle olan etkileşim biçimleri tarafından nitelenen toplumsal bir sistemdir. Sistemden kastedilen eğitimin işleyişi niteliğidir. Eğitim sadece okullarla sınırlanamaz. Okul dışında yaşamın her alanında eğitim söz konusudur. Bireyler okul dışında da eğitilebilirler ancak okullar ve okullarda yer alan sınıflar bu iş için özel olarak seçilmiş çevreler olmasından dolayı burada yaşananlar diğer ortamlardan farklıdır (Demirtaş;2009:3).

Okul ve sınıf öğrencinin yaşamında ayrı bir yere ve öneme sahiptir. Çocuğun yaşamının belli bir kısmını okul ve sınıflarda geçirmesi önemi daha da arttırmıştır. Bu önemin artması sınıf yönetiminin de güçlendirmesi demektir. Sınıf yönetimi, sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesidir. Öğretmen ve öğrencilerin çalışma engellerinin en aza indirilmesi, öğretim zamanının uygun kullanılması etkinliklere öğrencilerin katılımının sağlanmasıdır (Başar;2005:6).

Sınıf yönetiminin bu denli önemli olması işbirliğinin de önemini arttırmıştır. Özellikle aileyle işbirliği eğitimde önemli yer tutar. Eğitsel

etkinliklerin bir kısmı da ailede gerçekleşir. Bireyin beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli bir kişiliğe ve karaktere sahip olması aile ve okul eğitimine bağlıdır (Değirmencioğlu;1997:14).

2.2.1 Etkin Öğretmen

Öğretmenlik: Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerine Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak yerine getirmekle yükümlüdür. Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır (Yıldırım;2014:33).

Genel anlamıyla öğretmenlik; bilimsel anlamıyla, eğitimcilik; bir faaliyet olarak insanlığın varoluşundan beri vardır. Aslında her aile bir eğitim yuvasıdır. Çocuğu ilk şekillendiren ailesidir. Bu işi ilk yapan da özellikle çocuğun annesidir. Aile, çocuğuna dilini, dinini, milli ve ahlaki değerlerini ilk öğreten sosyal eğitim yuvasıdır. Ancak bu tür eğitimler plansız ve programsızdır. Eğitimin planlı ve programlı olması okulda gerçekleşir (Çelikkaya;1997:5).

Öğretmenlik mesleği öncelikle çocukları sevmeyi gerektirir. Çocukları ve öğretmeyi seven bu mesleği yapabilir. Çocukları ve öğretmeyi sevmeyenler bu mesleği yapamazlar ve iyi öğretmen olamazlar. Öğrencilerini seven öğretmen onlarla sıcak ve olumlu ilişkiler kurar. Öğrencileri arasında ayırım yapmadan her öğrencinin başarılı olmasını ister ve bunun için çaba gösterir. Özellikle okul öncesi ve ilköğretimin ilk kademesinde öğretmenin çocuklarla birlikte olmaktan hoşlanması, onların tutum ve davranışları karşısında hoşgörü ve sabır göstermesi, anlayışlı olması son derece önemlidir. Bazı kişilerin çocuk gürültüsüne tahammülleri yoktur. Çocukların o yaş dönemlerine göre normal sayılabilecek bir takım tutum ve davranışları karşısında son derece çabuk sinirlenirler. Bu kızgınlıklarını çocuklara kaşlarını çatarak, bağırarak ve hatta onları cezalandırarak gösterirler (Mahiroğlu;2007:344).

Öğretmen, düşünce ve eylemlerinde açık olmazsa, öğrenciler onun davranışlarını, sözlerini yanlış anlayabilir, farklı anlamlar verebilir. Özellikle ergenlik çağındaki öğrenciler bu konuda daha hassastır. Öğretmenlerinden giyimlerine, saçlarına ve davranışlarına ilişkin olumsuz tepki almak istemezler.

Hele böyle bir tepkinin arkadaşlarının yanında alınması, onları ve bazen de öğretmeni güç durumuna sokar. Öğretmen eğiticiliği, tepkilerini olumlu hale getirerek göstermelidir: “Konuşmadan önce söz alman beni daha memnun ederdi”, “Son bir dakikadır dersi dinliyor olman güzel bir davranış” türünden olumlu yaklaşımlar, kaygıyı da azaltır (Başar;2010:82).

Peki etkili öğretmen kimdir? Bu soruya zamanla bilim adamları yanıt bulmaya çalışmışlardır. Bu konuda ünlü bilginler öğretmenin değerini belirtmek için çeşitli sözler söylemişlerdir. Sokrates “Dünyada her şeye kıymet biçilebilir. Ama öğretmenin eserine kıymet biçilemez” derken Atatürk ise “Bir millet savaş meydanlarında ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin, bu zaferlerin sürekliliği ancak eğitim ve kültür ordusuna bağlıdır.” demiş. Yine bu konuda ünlü bir Çin atasözü derki: “Bir yıl sonrasını düşünüyorsanız pirinç ekin, on yıl sonrasını düşünüyorsanız ağaç diki, 50 yıl sonrasını düşünüyorsanız insan yetiştirin” kuşkusuz bu konularda en büyük görev öğretmenlere düşmektedir (Özsoy;2005:59).

Bilim yolundan şaştığı, ondan uzaklaştığı oranda, öğretmen çocuğu yanlış inşa edecek, böylece hayat için hakiki yol gösterici olan bilimi ve akli çocuk kişiliğinin dışına çıkarmak suretiyle onun manevi varlığını içten çökertecektir. Bilimin ve aklın çocuk kişiliğinden uzaklaştırılması, akıllı varlık olan ve kuşkusuz normal her insana ancak bu yolla ulaşmanın gerektiğini duyan her çocuk, manevi hayatının zenginleştirilmesinde öğretmeninden yarar yerine zarar görecektir. Çünkü çocuk esprisi, uyum ve armoni içinde olduğu kadar öğretmeninden etkilenecektir. Bu tür etkilenmelerin doğru yönde olabilmesi için bilimin yolundan ayrılmamak gerekir. Öğretmenin bilimselliği ön planda tutması gerekir (Değirmencioğlu;1997:11).

Etkili Öğretmen en basit tanımıyla kendini işine adanmış ve öğrencilerine her konuda yardımcı olan ve onların öğrenmeleri ve gelişmeleri için maksimum çaba harcayan kişidir. Etkili öğretmenin mesleki bilgiye ve geniş profesyonel beceri repertuarına sahip olması gerekmektedir. Etkili öğretmen öğrencilerinin içinde yaşadıkları dünyayı anlamalarını sağlar, onları okumayı yazmayı, temel matematik prensiplerini kavrayıp gerçek hayata uyarlamayı zekalarını, hayal

güçlerini geliştirip arkadaşlarıyla birlikte uyum içinde yaşamayı ve çalışmayı öğretir (Gündoğdu – Silman; 2007;267.)

Etkili öğretmen, öğrencinin uygulanan programını hedefleri doğrultusunda öğrenmesine yardımcı olan öğretmendir. Öğretmenlik mesleğinin icrası sırasında öğretmenin iki temel niteliği önem taşır. Bunlar kişisel nitelikler ve mesleki niteliklerdir. Öğretmenin kişisel nitelikleri çocuğun okula ve derse yönelik tutumlarını etkiler. Olumsuz kişilik özelliklerine sahip bir öğretmen, çocuğun bir dersten ya da okuldan tümüyle uzaklaşmasına ya da akademik yönden başarısız olmasına neden olabilir. Öğrencilere karşı hoşgörölü, sabırlı, sevecen, anlayışlı esprili olma ve öğrencilere cesaret verme öğretmenin etkili olmasında önemlidir (Erden;2009:164).

Sarpkaya (2014), etkili bir öğretmenin başlıca niteliklerini aşağıdaki şekilde sıralamıştır.

- Öğretmen, sınıfta yaratıcı bir ortam oluşturmmalıdır.
- İlgi çekici ve güçlü bir şekilde dersini sunmalıdır.
- Öğrencilerin ne öğrenecekleri ve nasıl öğrenecekleri konusunda açık bir şekilde rehberlik etmelidir.
- Öğretmen hoşgörölü, sevecen, anlayışlı ve esprili olmalıdır.
- Açık fikirli, cesaretlendirici ve destekleyici olmalıdır.
- Öğretmen ülkesinde ve dünyasında olup bitenleri anlayacak kadar genel kültüre sahip olmalıdır.
- Öğretmen verdiği dersin bilgilerini iyi bilmeli ve kendisini her zaman yenilemelidir.
- Etkili bir öğretmen, öğrencisini, geleneksel öğretimde olduğu gibi kendisine aktarılanları alan ve sonra onları tekrarlayan boş bir kap olarak görmemelidir. Öğretmen, öğrenciyi etkin kılmalıdır, bilgiye erişme yöntemlerini, onu gerektiğinde kullanma yollarını öğretmelidir. Eğitim öğretim öğrenci merkezli olmalıdır (Sarpkaya;2014:60).

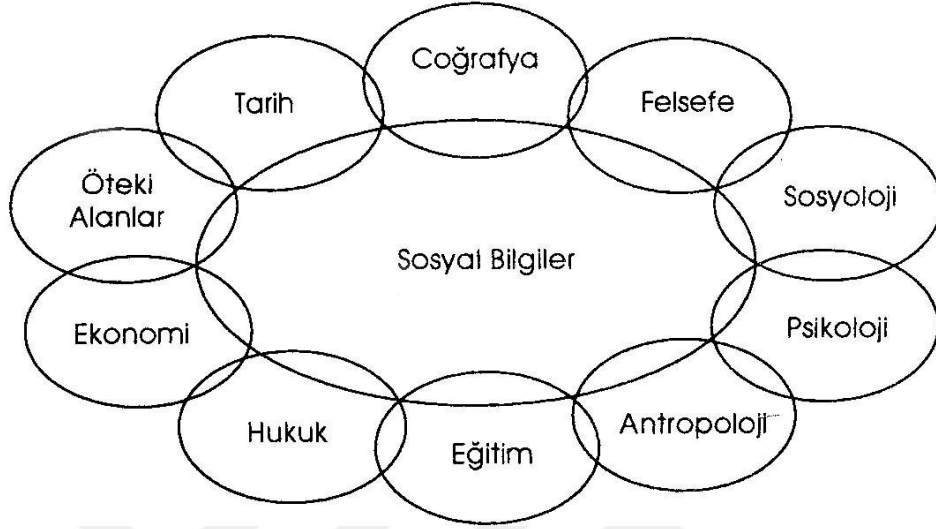
2.3. Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Nedir?

Sosyal Bilimler, genelde, toplumdaki insan davranışlarıyla ilgilenen disiplinleri içerir. Temel amaç bilginin geliştirilmesidir. Genellikle sosyal yaşayış, insan ilişkileri, sosyal kurumlar, insan davranışlarını etkileyen değişmelerin neden ve sonuçlarının saptanması, araştırılması, anlaşılması ve yorumlanması gibi konular üzerinde durmaktadır (Sözer;1998:3).

Sosyal Bilgiler dersini analiz etmek için özellikle sosyal bilimlerin bilinmesi gerekir. Sosyal Bilimler; insan tarafından üretilen gerçekle kanıtlanmaya dayalı bağ kurma ve bu bağ kurma süreci ve bu sürecin sonunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanabilir. Tanımdan da anlaşılacağı üzere Sosyal Bilimler, insan tarafından oluşturulan gerçekle ilgilenmektedir. İnsan tarafından oluşturulan bu gerçek, toplumsal olgular ve kişinin diğer kişi ve kurumlarla etkileşimi sonucu ortaya çıkan konulardan oluşmaktadır. Örneğin kişinin diğer kişiden eşya satın alması, borç vermesi, hakkını savunması örnek verilirken; kurumlarla etkileşim ise herhangi nedenlerle kurumca yapılacak iş ve işlemlerde onlardan faydalanma durumudur. Adliye, okul, banka vb. kurumlar örnek verilebilir (Sönmez;1998:2).

Sosyal Bilgiler ise: sosyal ve beşeri bilimleri vatandaşlık yeterliliklerini geliştirmek amacıyla kaynaştıran bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde Sosyal Bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimi, psikoloji, din ve sosyolojinin yanı sıra beşeri bilimler, matematik ve doğa bilimlerden kendine mal ettiği içerik üzerinde sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma sağlar. Sosyal Bilgiler Dersinin öncelikli amacı, karşılıklı olarak birbirine bağlı bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumda, insanlara bilgiyi ve mantıklı karar alabilme yeteneklerini geliştirmede yardımcı olmaktır. Sosyal Bilgiler dersi içerisinde yer alan bilimler şekil 2.1’de gösterilmiştir (Öztürk;2006:25).

Şekil 2.1. Sosyal Bilgiler İçerisinde Yer Alan Sosyal Bilimler

Şekil 2.1. incelendiğinde Sosyal Bilgiler ders içeriğinin Sosyal Bilimler disiplinlerinden oluştuğu görülmektedir. Bu disiplin alanlarının birbirine entegre olması ile ders içeriği ortaya çıkmaktadır.

2.4.Sosyal Bilgiler Öğretimi

Sosyal Bilgiler; Sosyal Bilimlerin bulgu ve ayrıştırmalarının, bir toplumda yaşayan insanlar için gerekli olan temel ve ortak öğelerini kapsamaktadır. Sosyal Bilgiler dersi, temel kültür öğelerini, birçok alandaki çalışmalardan sağlanan bulgulardan, disiplinlerarası bir yaklaşımla seçilip yoğrularak oluşturulmuş bilgileri içinde bütünleştiren; ilköğretim düzeyine ve çocuğun küresel algılama özelliğine uygun duruma getirilmiş bir derstir (Sözer;1998:3).

Bir öğretim alanı olarak, Sosyal Bilgiler dersinin genel amacı etkin vatandaş yetiştirmektir. İçeriğinin büyük bölümünü yukarıdaki tanımdan da anlaşılacağı gibi sosyal ve beşeri bilimlerden oluşur. Sosyal Bilgiler disiplinler arası bir yapıya sahiptir. Bu yapının içerisinde sosyal ve beşeri bilimlerin bir Sosyal Bilgiler etkinliği olacak şekilde, öğretim programına uygun olacak şekilde entegre edilmektedir. Burada sözü edilen entegrasyon, Sosyal Bilgilerin

doğasındaki en belirgin özelliğdir. Çünkü Sosyal Bilgiler dersi tarih, coğrafya, psikoloji, edebiyat, folklor ve felsefeden çok farklı olarak; bulguları sosyal bilimlerden elde edilen içerikleri belli bir amaçla entegre etmeye çalışan tek derstir (Öztürk vd.;2002:7).

2.5. Sosyal Bilgiler Programının Yapısı

Program yapısında yer alan öğrenme alanları, kazanımlar, beceriler konuları 2017 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler öğretim programı müfredatına göre incelenecektir.

2.5.1. Kazanımlar

Yeni Sosyal Bilgiler müfredatında açıklanan kazanımlar eski müfredata göre daha da sadeleştirilmiştir. Eski program çok sayıda hedef ve davranış ifadesi içinde boğulmuş iken, yeni program az ve dolu kazanım ifadelerini tercih etmektedir. Kazanım ise; öğrenme süreci içinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencide görülmesi beklenen bilgi, beceri ve tutumlar olarak tanımlanmaktadır. Öğrencilerin ulaşabileceği ve seviyelerine uygun, kısmen oluşturmacı kazanımlar yazılmaya çalışılmıştır. Yeni ve eski kazanımlar tablo 2.1’de gösterilmiştir (Ata;2012:37).

Tablo 2.1. Ortaokul Sosyal Bilgiler 2005 Müfredatı ve 2017 Müfredatı Kazanım Sayısı Karşılaştırılması

Sınıf	2005	2017
4. Sınıf	46	34
5. Sınıf	46	34
6. Sınıf	43	35
7. Sınıf	39	33
Genel Toplam	174	136

(Meb:2017)

Tablo 2.1. incelendiğinde kazanım sayısında azalma olduğu görülmektedir. 2005 yılında kazanım toplam sayısı 174 iken; 2017 yılında ise kazanım sayısı 136'ya düşürülmüştür.

2.5.2 .Öğrenme Alanları

Öğrenme Alanı; birbiri ile ilişkili bilgi, beceri ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden disiplinler arası bir yapıdır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı yedi öğrenme alanı çerçevesinde oluşur. Ünite kavramı kaldırılarak yerine öğrenme alanı kavramı getirilmiştir. Sosyal Bilgiler dersinde bulunan öğrenme alanları Tablo 2.2'de gösterilmiştir (Meb;2017:7).

Tablo 2.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Öğrenme Alanları

Öğrenme Alanları	Bağlantılı Olduğu Disiplin
1) Birey ve Toplum	Psikoloji, Sosyoloji, Sosyal Psikoloji
2) Kültür ve Miras	Tarih
3) İnsanlar, Yerler ve Çevre	Coğrafya
4) Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ekonomi
5) Bilim, Teknoloji ve Toplum	-
6) Etkin Vatandaşlık	Anayasa, Vatandaşlık, Siyaset Bilimi
7) Küresel Bağlantılar	Ülkeler Coğrafyası

(Meb;2017)

Tablo 2.2. incelendiğinde 2017 müfredatında değişiklikler görülmektedir. 2005 müfredatında yer alan Güç, Yönetim ve Toplum öğrenme alanı çıkartılarak yerine Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı getirilmiştir. 7 öğrenme alanından oluşan bu program kendi içerisinde her sınıf düzeyinde farklı ünite isimleri ile yer almaktadır.

2.5.3 Beceriler

Yeni program, bilginin kazanılması yanında beceri öğretimine de önem vermektedir. Beceri; öğrencilerde öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan yetenekler olup öğrencinin bir iş yapabilmek veya bir konuyu işleyebilmek için gereken yatkınlık olarak tanımlanabilir. Sosyal Bilgiler dersinde kazandırılan beceriler tablo 2.3’de gösterilmiştir (Ata;2012:38).

Tablo 2.3. Sosyal Bilgiler Dersinde Kazandırılan Beceriler

2005	2017
Eleştirel Düşünme Becerisi	Eleştirel Düşünme Becerisi
Yaratıcı Düşünme Becerisi	
Problem Çözme Becerisi	Problem Çözme Becerisi
Karar Verme Becerisi	Karar Verme Becerisi
İletişim Becerisi	İletişim Becerisi
Araştırma Becerisi	Araştırma Becerisi
Bilgi Teknolojileri Kullanma Becerisi	
Girişimcilik Becerisi	Girişimcilik Becerisi
Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi	Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi
Gözlem Becerisi	Gözlem Becerisi
Mekânı Algılama Becerisi	Mekânı Algılama Becerisi
Zaman ve Kronolojiyi Algılama	Zaman ve Kronolojiyi Algılama
Değişim ve sürekliliği algılama	Değişim ve sürekliliği algılama
Sosyal Katılım Becerisi	Sosyal Katılım Becerisi
Empati	Empati

Yenilikçi Düşünme
Dijital Okuryazarlık
Finansal Okuryazarlık
Çevre Okuryazarlık
Kalıp Yargı Ve Önyargıyı Fark Etme
Kanıt Kullanma
Konum Analizi
Medya Okuryazarlığı
Tablo, Grafik Ve Diyagram Çizme
Yorumlama

(Meb;2017)

Tablo 2.3. incelendiğinde 2005 Sosyal Bilgiler öğretim programında 15 becerinin yer aldığı ve bunların dokuzunun Sosyal Bilgiler dersine ait olduğu diğer kalan becerilerin ortak olması şeklindeydi. 2017 yılında ise beceri sayısı 22'ye çıkartılmış ve dokuz yeni beceri eklenmiştir. Yaratıcı düşünme ve Bilgi Teknolojilerini Kullanma becerilerinin 2017 öğretim programından kaldırıldığı görülmektedir.

2.5.4. Değerler

Türk Milli Eğitim Sistemi'nin temel hedefleri arasında sağlıklı, mutlu bir şekilde hayata hazırlamak, iyi insan ve iyi vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri, değer, tutum, davranış ve alışkanlıklarla donatmak yer almaktadır. Bu anlamda değerlerin eğitim sürecinde kazandırılması ve yeni nesillere aktarılması hedeflere ulaşmada ve kültürel devamlılık açısından önemlidir. Milli, manevi ve evrensel değerleri tanıyan benimseyen ve bunları içselleştirerek davranışa dönüştüren bireyler yetiştirmede aile, toplum, medyanın yanı sıra öğretim programının da önemli etkisi bulunmaktadır. Bu kapsamda Sosyal Bilgiler dersine ait değerler Tablo 2.4' te gösterilmiştir (MEB;2017:9).

Tablo 2.4. Sosyal Bilgiler Dersinde Kazandırılan Değerler

1) Aile Birliğine Önem Verme	15) Hoşgörü
2) Bağımsızlık	16) İşbirliği
3) Barış	17) Kültürel Mirasa Duyarlılık
4) Bilimsellik	18) Öz Kontrol
5) Çalışkanlık	19) Özgürlük
6) Dayanışma	20) Özgüven
7) Demokratik Tutumu Benimseme	21) Özsaygı
8) Doğa Sevgisi	22) Saygı
9) Doğal Çevreye Duyarlılık	23) Sorumluluk
10) Dürüstlük	24) Tarih Bilinci
11) Estetik	25) Tasarruf
12) Eşitlik	26) Vatanseverlik
13) Etik	27) Yardımseverlik
14) Farklılıklara Saygı	

(Meb;2017)

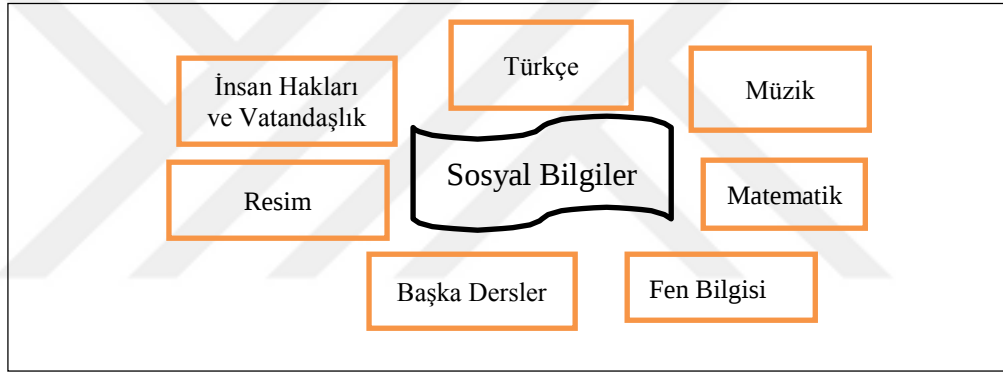
Tablo 2.4. incelendiğinde Sosyal Bilgiler dersine ait 27 değer olduğu görülmektedir. Bu değerler Sosyal Bilgiler konularına uyumlu bir şekilde değerlerin dağılımı yapılmıştır.

2.5.5. Sosyal Bilgiler Dersinin Diğer Disiplinlerle İlişkilendirilmesi

Sosyal Bilgiler derslerinde mihver ders yaklaşımı günümüzde de sürmektedir. Kimi eğitim çevrelerinde mihver dersin Türkçe olması savunulmakta, öteki derslerin Türkçenin çevresinde yer alması gerektiği vurgulanmaktadır. Ancak kimi çevrelere göre de ilköğretim çağındaki çocuğun

küresel algılama özelliği ve yakından uzağa doğru, çevresinde gelişen yaşamsal dünyası, Hayat Bilgisi ve bir yerde onun süreği sayılan Sosyal Bilgiler derslerinin mihver dersler olarak benimsenmesini gerekli kılmaktadır. Şekil 2.2'de Sosyal Bilgiler dersinin öteki derslerle ilişkisi gösterilmiştir. Hayat Bilgisi derslerinde öğrenilen temel kavram ve bilgiler, yakından uzağa, basitten karmaşığa, somuttan soyuta ilkelerine uygun biçimde, konuları bakımından birbirinin önkoşulu olma durumuna göre, derinlik ve genişlik açısından biraz daha kapsamlı olarak ve gerektikçe yeni konuların da eklenmesiyle Sosyal Bilgiler derslerinde de yıllara göre yoğunlaşarak sürer. Sosyal Bilgiler dersinin öteki derslerle ilişkisi şekil 2.2'de gösterilmiştir (Sözer;1998:26).

Şekil 2.2. Sosyal Bilgiler Dersinin Diğer Derslerle İlişkisi

Şekil 2.2. incelendiğinde Sosyal Bilgiler dersinin diğer disiplinler ile ilintili olduğu görülmektedir. Verilen örnekte Sosyal Bilgiler mihver ders olarak görülmüştür.

2.6. Sosyal Bilgilerin Amaçları

Sosyal Bilgiler öğretiminin temel amaçları, geleceğin etkin yurttaşlarında karar verme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesidir. İlköğretimde ki, "Sosyal Bilgiler" dersinin öğretiminde en önemli amaç, öğrenciye "toplumsal kişilik" kazandırmaktır. Toplumsal kişiliğin de en önemli özelliği "iyi bir yurttaş" olmaktır. Burada, iyi bir yurttaş olmaktan amaç, kişinin görev ve sorumluluklarını bilmesi, çevresine ve çevresindeki olaylara karşı bilinçli olmasıdır (Öztürk;2012:9).

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerin uygun olarak şöyle ifade edilmektedir: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

- 1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri,
- 2) Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,
- 3) Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,
- 4) Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,
- 5) Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri,
- 6) Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,
- 7) Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,
- 8) Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları,
- 9) Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,
- 10) Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesneler, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları,
- 11) Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,

- 12) Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetmeleri,
- 13) Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,
- 14) Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeleri,
- 15) İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,
- 16) Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri,
- 17) Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,
- 18) Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması amaçlanmaktadır (Meb;2017).

2.7. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Öğretim yöntem ve teknikler hakkında kazanılan bilgiler; hedefe, kazanıma ya da davranışa uygun olan yöntemin ve tekniğin seçimi, seçilen yöntem ya da tekniğin uygulanması, sınıf içinde etkili bir eğitimin yapılmasını etkiler. Sosyal Bilgiler dersi sözel bir derstir. Konu ağırlığı fazla olmasından dolayı konuyu yetiştirme zorlukları ortaya çıkmaktadır. Sözel dersler soyut kavramlar içerdiğinden anlaşılması da zor olabilmektedir. Bu soruna çözüm yolu soyut konuların somut hale getirilmesidir. Bunun da yolu derslerde farklı yöntem ve teknikler kullanmaktır (Ocak;2015:261).

Yöntem bir konuyu öğretmek ya da öğrenmek için seçilen ve izlenen yoldur. Yöntem yeni bilgi kazandırmaktır. Yöntemle belirlenen konuya uygun teknikler ve araçlar kullanılarak öğretmen ve öğrenci faaliyetleri belli bir plana göre düzenlenir ve yürütülür. Bilinçli olarak seçilen bu yol dersin akıcılığını sağlama da ve öğrencilerin konuyu anlamasında etkili olacaktır. Yöntem eğitimin hedeflerine ulaşmak amacıyla kullanılacak tekniklerin, işlenecek konunun araç-

gereç ve kaynakların bütünlük oluşturacak biçimde örgütlenerek hizmete sunulan bir öğretme yolu olarak verilmiştir (Savaş;2010:150).

Yöntemle ilişkili olarak teknik ise; bir yöntemi uygulamaya koyma biçimidir. Teknik, öğrenilen bilgilerin tekrarını sağlar. Esasında yöntem ve teknik kavramları birbirleriyle çokça karıştırılmaktadır. İki kavramın ayrımını iyi yapmak gerekir. Baktığımızda yöntem genelde hedefe ulaşmak için izlenen en kısa yol olarak tanımlanır. Teknik ise bir öğretme yöntemini uygulamaya koyma biçimi ya da sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünü olarak tanımlanabilir. Yöntemi bir tasarım, tekniği ise bir uygulama biçimi olarak görebiliriz. Daha geniş bir açıdan yöntemi, hedeflere ulaşmak için öğretme- öğrenme sürecini desenleme ya da planlama, tekniği de bu desenlenen ve planlanan düşüncelerin uygulamaya aktarılmasında izlenen yol olarak görebiliriz (Demirel;2011:92).

Yöntemin seçimini etkileyen en önemli faktörlerden biri de işlenecek dersin amaçlarıdır. Amaçlar belirlenmeden hangi yöntemin o ders için uygun olduğuna karar verilemez. Öğretme öğrenme süreçleri için kullanılmak amacıyla seçilen yöntemler, her ders ve konu için uygun olmayabilir. Öğretmen bu süreçte, eğitim ortamının da olanaklarını düşünerek amaca ve uygulamak istediği stratejiye uygun yöntemi ve tekniği seçip uygulayabilmelidir. Öğretim sürecinde benimsenen yaklaşım, öngörülen hedefler, izlenen strateji ve uygulanacak yöntem ve teknikler arasındaki ilişkiler ağı tablo 2.5’de gösterilmiştir (Aykaç;2005:90).

Tablo 2.5. Hedef, Strateji Yöntem, Teknik İlişkisi

Hedef			
(Bilişsel Alan)	STRATEJİ	YÖNTEM	TEKNİK
Bilgi	Sunuş	Anlatma	Gösteri
			Soru- Cevap
		Tartışma	Beyin Fırtınası
Kavrama	Buluş	Örnek Olay	Görüş Geliştirme
			Konuşma Halkası
			Altı Şapkalı Düşünme
		Gösterip Yaptırma	
		Yaratıcı Drama	Benzetim
Uygulama		Problem Çözme	Rol Yapma
Analiz	Araştırma	Proje,	İkili ve Grup
Sentez		Grup Çalışmaları	Çalışmaları
		Gezi Gözlem,	İşbirlikli Öğrenme
		Deney	

Tablo 2.5. incelendiğinde bilgi düzeyinde anlatım yöntemi ve gösteri tekniğinin kullanılabileceği belirtilmesine karşın, söz konusu yöntemin yalnızca belirli açıklamaların yapılması için araç-gereç, materyal ve gösteri tekniği ile birlikte kullanılmasında yarar vardır. Ancak bu şekilde öğrenciler derse katılabilir; onlarda ilgi ve isteklendirme artırılabilir. Anlatım yöntemi uygulanırken soru ve cevaplarla, tartışmalarla öğrencilerin derse katılması gerekir. Öğretmenler tabloda belirtilen hedeflere hangi stratejinin yöntem ve tekniklerin uygun olduğunun farkına varırsa, doğru yöntemi ve tekniği yerinde ve zamanında kullanmış olacaktır.

2.7.1. Anlatım Yöntemi

Öğretmenlerin en çok kullandıkları yöntemlerden olan anlatma yöntemi, öğretme-öğrenme sürecinde tek başına kullanıldığında geleneksel eğitim anlayışını yansıtan bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemle bilgi kaynağından hedef kitle olan alıcılara sürekli bilgi sunumu söz konusudur. Eleştirilen yönleri çok olmakla birlikte, yerinde ve etkili kullanıldığında kalıcı öğrenmelere hizmet edebilecek bir yöntemdir (Taşdemir;2010:127).

Modern öğretim anlatıma pek fazla yer vermemekle birlikte öğretmen hemen her konuda bu yöntemden belli bir ölçüde yararlanma gereğini duymaktadır. Önemli olan husus anlatımın yerini ve süresinin iyi seçimidir. Anlatımın kısa ve ilginç olmasını sağlama herkesin dikkatini çekme öğretmenin görevidir (Küçükahmet;1998:55).

Anlatım yöntemi öğretmenin konu hakkında konuşması şeklinde gerçekleşir. Anlatım yöntemi özellikle ayrıntılara vurgu yapılmak ve dersin özetlenmesi istendiğinde kullanılır. Bu yöntemin kökenine baktığımızda yüksek sesle okuma anlayışından ortaya çıkmasından kaynaklanır. Öğretmenin çok sayıdaki öğrenciye ulaşması mümkündür. Dinleyenler dersten sıkılmadıkça sınıf kontrol altında tutulabilir. Öğretmene soru sorulmasına yönelik fırsatlar sınırlıdır. Öğrenme düzeyine yönelik dönüt az sayıdaki öğrenciye verilebilir. Büyük ve geniş sınıfa ihtiyaç duyulur. Öğretmenin iletişim becerileri ile donanımlı olması gerekir. Öğrenciler edilgin bir konumda olup performanslarını yansıtmakta zorlanırlar (Savaş;2010:153).

Anlatma yöntemi sözlü anlatıma ağırlık verdiği için anlatmayı gerektiren her türlü derste kullanılır, özellikle de Sosyal Bilgiler derslerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Öğretmen merkezli olması, aynı anda çok sayıda kişiye bilgi aktarması, dinleyicilere konuyla ilgili organize bir görüş kazandırması ve öğrencilere dinleme alışkanlığı kazandırıp not alma becerilerini sağlaması açısından kullanılması söz konusudur (Taşpınar;2015:123).

Bu yöntem kullanılırken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- ✓ Basit, kısa ve anlaşılır cümleler kullanılmalıdır.
- ✓ Doğru anlatıma ve mesleki terimlerin kullanılmasına özen gösterilmelidir.

- ✓ Konuların ana başlıkları belirlenmeli, sunum mantıksal bir sıraya göre yapılmalıdır.
- ✓ Ses tonu iyi ayarlanmalı ve arka sıradakilerin rahat duyabileceği bir şekilde olmalıdır.
- ✓ Söz kalabalığını önlemek için plan, kroki, grafik gibi görsel araçların kullanılmasına yer verilmeli ya da tahtaya resim ve şekil çizilmelidir. Uzun süre konuşmaktan kaçınılmalıdır.
- ✓ Ara sıra sınıf tartışmalarına yer verilmeli öğrencilere sorular sorulmalı ve gelen yanıtlara göre konu genişletilmelidir.
- ✓ Anlatırken espri ve şakalara yer verilmeli, ilgi çekici jest ve mimikler kullanılmalıdır.
- ✓ Öğrenci yaşantılarına uygun örnekler verilmelidir.
- ✓ Küçük grup çalışmaları ile anlatılanların tartışılması yapılmalıdır.
- ✓ Anlatılanların dikkatle dinlenilmesini sağlamak için ders sonunda kısa bir sınav yapılmalıdır (Demirel;2011:68).

Yukarıdaki maddeler dikkate alındığında bir yöntem olarak kullanılması mümkündür. Farklı yöntem ve tekniklerle desteklendiğinde daha etkili bir yöntem olabilmektedir.

2.7.2. Soru- Cevap Yöntemi

Soru-yanıt yöntemi, sözel etkileşim yöntemidir. Bu yöntem öğrencinin konuyu anlayıp anlamadığını kontrol etmeye yardım eder; eleştirel düşünme becerilerini geliştirir ve dersin etkili olup olmadığını değerlendirir. Sorular iyi hazırlandığında ve yerinde kullanıldığında etkili bir yöntemdir. Yöntem sınıfta değişik yollarla kullanılabilir. En genel kullanımı, öğretmenler sorular sorar ve öğrenciler yanıt verir (Tok;2014:165).

Doğru soru doğru düşünmeyi ve doğru cevap vermeyi sağlar. Bu yöntem öğrencilerin düşünceleri, dil becerilerini kullanmaları ve kendilerini sözlü ya da yazılı ifade etmelerine olanak sağlar. Soru sorma diğer anlatım becerileri arasında ilk sırada yer alır. Öğrencilerin kendilerine doğrudan ders anlatılmasından çok, doğrudan uyarıcı nitelikte sorular yöneltmesi ile dersleri daha kolay öğrenmeleri

araştırma sonuçlarından ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç öğretmenin soru sorma becerisine sahip olmasını gerektirir (Erciyeş;2013:293).

Öğretim sürecinde kullanılan sorular çeşitli amaçlara hizmet edebilir. Öğretmence ortaya konulan anlamlı bir soru öğrencilerin dikkatini belli bir noktaya çekmeye yardımcı olabilir, öğrencilerin düşünmesini sağlayabilir, öğretimin etkililiği ve verimliliği hakkında bir fikir verebilir, öğrencilerin birbirlerinin görüş ve düşüncelerine saygılı olmayı sağlayabilir, sorulara verdikleri cevaplara göre geri dönüt ile pekiştirme ve motivasyon sağlayabilir (Taşdemir;2010:131).

Soru cevap yöntemi ile;

- ✓ Öğrencileri eleştirel düşünmeye yöneltmek
- ✓ Dersin giriş etkinliklerinde dikkati çekme amaçlı
- ✓ Öğrencileri araştırmaya yöneltmek için rehberlik amaçlı
- ✓ Toplum içinde konuşma alışkanlığını kazandırmaya yönelik
- ✓ Öğrencilerin öğrenme düzeylerini ve öğrenme öğretme süreçlerini değerlendirme için
- ✓ Bloom'un taksonomisine göre bilişsel öğrenmenin alt basamaklarının gerçekleşip gerçekleşmediğini belirlemek amacıyla kullanılabilir (Ocak;2015:267).

Ayrıca soru sormada en önemli husus, bekleme süresidir. Öğretmenlerin soru sorduktan sonra en çok 1 saniye bekledikleri ifade edilmektedir. Bu süre gerçek anlamda düşünmek için yeterli değildir. Genelde çocuklar, çabuk yanıt vermek eğilimindedirler. Öğrenciler, 3-4 saniyelik hamlelerle konuşmaktadırlar. Bu durum, uzun düşünerek verilen yanıtları ve tartışmaları olanaksız kılmaktadır. Öğretmenlerden, soru cevap tekniğinin kullanırken soru sorduklarında bekleme süresi olarak öğrencilere 3-5 saniye vermeleri istenmektedir (Demirel;2011:96).

2.7.3. Örnek Olay Yöntemi

Örnek olay yöntemi ile gerçek hayatta karşılaşılan sorunların, sınıf ortamında çözülmesi yoluyla öğrenmenin sağlanmasına ve kalıcı olmasını sağlamasına dayalı bir yöntemdir. Bir başka deyişle, bu yöntemde öğrencilerin

sorunlu bir olaya etkin olarak katılmaları ve sorunlu olayın nedenleri hakkında fikirler ve çözümler üretmeleri istenir. Bu yöntem, öğrencilere bir konuyu ya da bir beceriyi kazandırmak ve o konuda uygulama yaptırmak amacıyla kullanılır. Ayrıca günlük hayatta karşılaşılan bir sorunun çözümü amacıyla da kullanılabilir (Güven;2013:180).

Gerçek yaşamdan alınan veya kurmaca problemlerle öğrenme sürecini desteklemek ve bilgiyi yapılandırmak için işe koşulan yöntemdir. Genellikle istenmeyen durumları yansıtan problemlerin nedenlerine yönelik çözüm yolları üretmek için kullanılır. İstenilen çözüm yollarına ulaşmak için kullanılan bu yöntem derslerde sıkça kullanılır hale gelmiştir (Savaş;2010:159).

Bir süreden beri “örnek olay incelemesi” tıp, sosyal hizmetler, hukuk, ticaret ve genel yönetim öğretiminde geniş ölçüde kullanılmaktadır. Şimdilerde bu alanlara sosyal bilimler alanı da dahil olmuştur. Örnek olay incelemesi yöntemi, öğrencilerin sorunlu bir olay hakkında gerçek ve geçerli bilgileri bizzat kendilerinin bu olayı anlatmaları, olay hakkında gerekli verileri toplamaları, bunları öğrenip analiz etmeleri ve değerlendirmeleri yoluyla elde etmelerini sağlayan bir yöntemdir (Hesapçıoğlu;2011:304).

Örnek olaylar genelde yazılıdır, görsel olan olaylara da yer verilebilir. Bu yöntem daha çok buluş yoluyla öğretme yaklaşımında ve kavrama düzeyindeki davranışların kazandırılmasında kullanılır. Bu yöntem öğrenci merkezlidir. Öğrenciler bildiklerini ve kavradıklarını gerçek bir duruma uygulama şansına bu yöntemle sahip olurlar. Bir problemi çözmeyi, analiz edip sonuca ulaşmayı öğrenirler (Taşpınar;2015:183).

Örnek olay yöntemi kullanımında dikkat edilecek hususlar şunlardır:

- ✓ Sınıfa getirilecek örnek olayda temel ayrıntılar iyi belirlenmiş olmalı, (Örnek olay gerçek mi? Olay anlamlı mı? Bir bütünlük taşıyor mu? Mantık açısından farklı bir görüş getiriyor mu? gibi).
- ✓ Örnek olayda temel bir sorun bulunmalıdır.
- ✓ Bu sorunun analiz edilmesi istenmeli, böylece sorun iyice anlaşılmalıdır.
- ✓ Örnek olay, hedefler, ilişkiler ve değerler açısından değerlendirilmelidir.

- ✓ Örnek olayda beklenen çözüm için öğrencilere ön bilgiler verilmeli; bu amaçla ya yazılı bir rapor verilmeli ya da örnek olayla ilgili bir video filmi gösterilmelidir.
- ✓ Örnek olay için yönlendirici tartışma soruları önceden belirlenmeli; olayın nedeni oluş şekli ve sonuçları üzerinde tartışmalar yoğunlaşmalıdır.
- ✓ Tartışma sonunda ortaya çıkan ilke ve sonuçlar ile en çok görüş birliğine varılan öneriler belirlenip bir yere kaydedilmelidir.
- ✓ Örnek olayda elde edilen sonuçlardan ve deneyimlerden kurumlardaki çalışmalarda bunlarla ilgili ne şekilde yararlanılacağı konusu üzerinde durulmalıdır (Demirel;2011:71).

Örnek olay yöntemi içerik olarak esnek bir öğretim yaklaşımıdır. Eğitim programlarındaki tüm derslerde kullanılabileceği gibi tek bir ders için de uyarlanıp kullanılabilir. Kalabalık sınıflarda uygulanması zordur ama bu uygulanmasını engellemez. Soyut düşüncelerin somut durumlara uygulanması, farklı çözüm olanaklarının araştırılması, değerlendirilmesi ve çözümlendirilmesi bu teknikte uygulanmış olacaktır (Tok;2014;170).

2.7.4. Beyin Fırtınası Tekniği

İlk kez 1939 yılında reklam endüstrisinde kullanılan teknik, grupla yaratıcı düşünceyi uyaran, her derse uyarlanabilen yapısıyla yaygın kullanılan, önemli bir tekniktir. Bir probleme çözüm getirmek ve çeşitli konularda fikir üretmek için kullanılan bir öğretim tekniğidir. Önemli olan nitelik değil, çok sayıda fikir üretmesidir. Fikirler iyi-kötü ve doğru-yanlış yargılanmasından bağımsız olarak üretilir (Erciyeş;2013:305).

Eleştiri olmaksızın bir konu üzerinde düşüncelerin yüksek sesle dile getirilmesi esasına dayanan, yaratıcı düşünceler ortaya çıkarmak amacıyla kullanılan tekniklerden biridir. Bu teknikte bir grup insanın, belli bir konuda kısa sürede çok sayıda düşünce üretmesi beklenmektedir. Bu teknik bir konuya çözüm getirmek, yaratıcı problem çözme geliştirmek amacıyla öğretmenlerin sınıf içinde kullandıkları bir tekniktir (Ocak;2015:314).

Bu tekniğin kullanılabilmesi için hedef davranışların uygulama düzeyinde olması, sorunun birden fazla çözüm yolunun bulunması ve öğrencilerin çözüm

için ön koşul olan davranışları kazanması gereklidir. Beyin fırtınası tekniğiyle ders işlenirken önce bir ya da iki sekreter ve tartışmayı yönetecek bir başkan seçilmelidir. Bu işler yapıldıktan sonra sorun sınıfa sunulmalı ve belli bir süre içinde herkesten çözüm önerileri istenmelidir. Bahsedilen görüşler üzerinden tartışılmadan sekreterler tarafından yazılmalıdır. Özellikle bu basamakta oldukça çok öğrenciden yeni özgün ve değişik çözüm önerileri alınmalıdır. Öneriler bittikten sonra sınıfça her bir çözüm üzerinde tartışılmalıdır (Sönmez;2008:237).

Örnek olay yazılı metin biçiminde olabildiği gibi, senaryo biçimindeki filmlerden, gazetelerden, anılardan, çeşitli kitaplardan alınmış parçalar da olabilir. Sunulan örnek olayın güncel yaşamdan, olması öğrencilerin ilgisini çekmesi açısından önemlidir. Böylece öğrenciler problemlerle karşılaştıklarında nasıl davranacakları yönünde bir deneyim sahibi olabilirler. Yöntemin genel amacı öğrencilerin karar verme, seçme ve problem çözme becerilerine katkı sağlar (Taşpınar;2015:183).

Tekniğin Uygulanmasında izlenecek Aşamalar:

- ✓ Tekniğin rahat bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencilerin birbirlerinin yüzlerini görebileceği şekilde “U”, yarım daire ya da çember şeklinde düzenlenmesi,
- ✓ Tartışmayı yönetmek için bir lider ve not tutmaları için iki raportörün belirlenmesi,
- ✓ Değişik çözüm yolları önerilecek şekilde basit bir problemin belirlenmesi,
- ✓ Tartışmanın kurallarının açıklanması, (istediği düşüncüyü rahatça açıklaması, eleştirilmeyeceği ve notla değerlendirilmeyeceği gibi).
- ✓ Problemin açıklanarak tartışmanın başlatılması,
- ✓ Ortaya çıkan fikirlerin tahtaya ya da döner levhaya yazılması,
- ✓ Fikir gelmeyince tartışmanın bitirilmesi,
- ✓ Ortaya atılan düşüncelerin okunması, ortak olanların birleştirilmesi,
- ✓ Sonuçların öğrencilerle birlikte değerlendirilmesi,
- ✓ Sonuçların rapor edilerek karton ya da levhalara asılarak panolara asılması şeklinde sonlandırılır (Aykaç;2005:93).

Beyin fırtınası tekniği uygulanırken özellikle yöntemin amacının, katılımcılar tarafından öğrenilip bilinmesinde yarar vardır. Zaman sınırının bilinmesi verimlilik açısından önemlidir. Bu teknik uygulanırken bir problemin çözümü için uygun yollar aranırken tabiattaki ve toplumdaki örneklerden yararlanılabilir.

2.8. Yapılandırmacılık

Yapılandırmacılık; dünyanın, gerçekliğin içinde yaşanan çevrenin bireyin geçmiş yaşantılarına dayalı olarak bireysel yorumlanıp adlandırılmasıdır. Dışsal dünyanın ya da bilginin yapılandırılması öncelikle bireyin deneyimlerine ve kullandığı düşünme stratejilerine göre olmaktadır. Yapılandırmacılık, bireysel anlamlandırma ve bir keşiftir. Yapılandırmacılık geleneksel anlayışa karşıdır. Öğrencinin eylemlerinin öznesi ve düşüncenin özgürleştirilmesini ifade eden felsefi bir yaklaşımdır. Dışsal dünyayı, nesneleri ya da bilgiyi anlamlandırma, çocuğun zihnindeki var olan bilgilerle yeni ve yaratıcı zihinsel modeller ve yapılar oluşturmaktadır (Duman;2015:394).

İnsanlar çeşitli özelliklere göre birbirlerinden ayrılmaktadır. Bu özelliklerden biri zekâdır. Zekânın özelliklerini belirleme adına yapılan çalışmalar eski çağlara kadar uzanmaktadır. 1900'lerden sonra bilimsel anlamda çalışmalar yapılmaya başlanmış ancak yine de tek bir tanımla ifade edilebilir hale getirilememiştir. Piaget, zekâyı uyum süreci olarak görmektedir. Uyum, organizma - çevre etkileşimde denge demektir. Geleneksel zekâ anlayışına karşı çıkarak, zekânın zekâ testinden alınan puan olmadığını belirtmiştir. O zekâyı zihnin değişme ve kendini yenileme gücü olarak tarif etmiş ve zekâyı gelişimsel açıdan yaklaşmıştır (Saylan;2009:379).

Son yıllarda eğitim dünyasını ve eğitim programlarını etkileyen önemi bir yaklaşımdır. Yapılandırmacılık bilgi nedir? Öğrenme nedir? Nesnellik olası mıdır? gibi sorulara cevap arayarak bilginin doğasıyla ilgili bir felsefe bir bilgi kuramı olarak ortaya çıkmıştır. Bu kuram geleneksel bilgi kuramlarından çok farklıdır. Bu kuramda bilgi, öğrenenin var olan değer yargıları ve yaşantıları tarafından üretilir. Yani öğretilen bilgiler bireyin yaşantısından bağımsız değildir. Yapılandırmacılık kendi içinde farklı çeşitleri olmakla birlikte hepsinin ortak noktası öğrenme ve anlam oluşturma teorisidir (Akınoğlu;2011:430).

Yapılandırmacı öğrenme ortamında bireyin, bilgiyi pasif bir biçimde alarak öğrenmesi söz konusu olamaz. Öğrenme, öğrenenin kavramlarını kendisinin yapılandığı ve daha sonra da sürekli olarak yapılandığı etkin bir süreçtir. Bu süreç bireyin, daha çok şeyler keşfetmesini değil, kendi deneyimlerini farklı bir zihinsel yapı ile yorumlamasını gerektirmektedir. Öğrenme süreci; öğrenci merkezli, öznel, durumsal, sosyal, duygusal, gelişimsel ve süreklilik gösteren özellikler taşımaktadır (Oğuz;2013:322).

Yapılandırmacılık öğretim modelleri yani kuramları arasında yer alır. Öğretim kuramı ise bireyin nasıl öğrendiği ile ilgilenmektedir. Öğretim kuramı içinde yer alan Yapılandırmacılık anlayışı bireyin nasıl anladığını ve ne şekilde öğrendiğini açıklayan bilginin doğasına ilişkin bir anlayıştır. Piaget, Vygotsky, Bruner, Gestalt ve John Dewey tarafından oluşturulmuştur. Yapılandırmacı anlayışın temel hareket noktası pragmatizmdir. Bu pragmatist felsefeyi temele alan düşünürler, yaşamın sürekli değiştiğini, her durumda her şeyin yeniden yapılandırılması gerektiğini savunurlar (Sönmez;2008:145).

2.7.1. Pragmatizm:

Amerika Birleşik Devletlerinde 20. Yüzyılın ilk çeyreğinde etkili olan, düşüncelerin, politikaların ve önerilerin değerlerinin yararlılıkları, işlevlilikleri ve uygulanabilirlikleri ile belirlenmesi ilkesine dayanan bir felsefe akımıdır. Eylemin öğretiden, deneyimin ise sabit ilkelere önce geldiğini, düşüncelerin anlamlarının sonuçlarından, doğruluklarının da doğrulanabilirliklerinden elde edildiğini savunur. Doğru düşünce pratikte uygulanabilir düşüncedir. Düşünce, eylem ve sanat eğer bireye bir şeyler verirse değerli, aksi takdirde değersizdir (Demirtaş;2007:100).

Eğitimde Yapılandırmacılık anlayışı ise bilginin temele alınmasından çok, nasıl öğrendiğimiz ile ilgilendiğinden bir öğrenme kuramı olarak eğitim bilimcilerin ilgisini çekmiştir. Eğer birey, bilgi ile uğraşır ve derinleşirse, o bilgi bireyi yaşadığı sürece bırakmayacaktır. Asıl olan bilginin öğrenen tarafından alınıp kabul görmesi değil, bireyin bilgiden nasıl bir anlam çıkardığıdır. Öğrenme öğretme sürecinde Yapılandırmacı yaklaşımın cazip olma nedeni, doğal ve teknolojik ortamlarda öğrencilerin kendi anlamlarını oluşturmayı ve kendi

kendilerine düşünmeyi öğrenmelerine olanak tanınması ve bunu sağlamasıdır (Demirel;2011:148).

Yapılandırmacılık yaklaşımında birey bilgi ile uğraşırsa ve o bilgi alanında derinleşirse oluşturulan bilginin, bireyi hayatı boyunca bırakmayacağı düşünülmektedir. Bilginin öğrenen tarafından alınıp kabul edilmesi değil, bireyin bilgiden nasıl bir anlam çıkardığı önemlidir. Bu yönüyle yapılandırma, yaratma, keşfetme ve bilgi geliştirmeyle ilgilidir. Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenmenin; bilginin işlenmesi, sonuçlarının sorgulanması, yorumlanması, analiz edilmesi, bilgiyi ve düşünme işlemini geliştirme, arttırma, fikirlerin anlaşılması ile anlamın yenilenmesi ya da geliştirilmesi ve edinilen deneyimlerle, geçmişteki deneyimlerin bütünleştirilmesi olduğu ifade edilmektedir (Genç;2010:106).

Yapılandırmacı anlayışta birey, içinde yaşadığı çevre ile geçirdiği yaşantıların getirdiği sıkıntılarla baş etmek için bilgiyi yapılandırmak zorundadır. Birey deneyimlerine, kavramlarına ve bilgilerine dayanarak olası çözümler oluşturur. Bu çözümlerden doğru olanlar, daha sonra kullanılmak üzere saklanılır. Olası çözümleri onlarla düşündüğümüz için, önbilgiler, kavramlar, modeller, değerler, alışkanlıklar vb. yeni oluşacak yapıları etkiler. Yapıların bireye özgü olmasının nedeni budur. Öğrencilerin kendi sonuçlarına ulaşması sağlanır (Tok vd;2014:241).

Öğrenme birey için içsel bir süreçtir. Çünkü bireyler bilgileri aldıkları gibi beyinlerine iletmeyip, önceki deneyimlerine ve çevre ile etkileşimlerine bağlı olarak yeni bir yorum oluştururlar. Böylece herkes kendisine özgü bir düşünme modeli oluşturur. Bunlar tecrübelerle bağlantılı, anlamı oluşturma çabalarıdır. Dersin içeriği önceden oluşturulmaz. Bu oluşum öğrencilerin bilgilerine göre ortaya çıkar (Taşpınar;2015:91).

Yapılandırmacı yaklaşımın uygulandığı eğitim ortamlarında genelde, öğrencilerin öğrenme sürecinde fazla sorumluluk almalarına ve aktif olmalarına olanak sağlayan işbirliğine dayalı öğrenme, aktif öğrenme, probleme dayalı öğrenme, projeye dayalı öğrenme vb. yaklaşımlardan faydalanılır. Yapılandırmacılık, bilgileri öğretmez, vurgular. Öğrencileri araştırma yapmaya yöneltir. Öğrencilerin doğal ve meraklı olmalarını sağlar. Yaratıcılığı, eleştirel

düşünmeyi, aktifliği ve çözümlemeyi esas alır. Birlikte öğrenmeyi destekler. Öğrencilerin kendi deneyimleri sonucu yeni fikir ve anlayış kazanmasının sağlanması gerektiğini vurgular (Akınoğlu;2011:431).

Ön öğrenmeler, kişinin hazırbulunuşluk düzeyi, içinde bulunduğu kültürel yani sosyal, politik ve psikolojik ortam onun gerçeğe bakışını, bilgi edinme sürecini etkileyebilir. İnsan gerçeğe “gözlerinin arkasıyla ve kulaklarının gerisiyle bakar”. İşte böylesi bir durumda her kültürde, bilgileri farklı şekilde elde edecek ve gerçeğe o kültürün özelliklerine göre bakıp onu yorumlayacaktır. Yani bir kültürde doğru, ahlaklı, erdemli vb. kabul olan bir değer, bilgi, şema; başka bir kültürde yanlış, ahlaksız, erdemsizlik vb. olarak kabul edilebilir. Böyle bir durumda kişi, kültürel ortamını değiştirince kuramlarını, şemalarını da değiştirebilir. Olguya, nesneye, olaylara bakışını yeniden yapılandırabilir. Böyle yapmazsa, sorunları çözemez, kendini gerçekleştiremez, ya başkasına bağımlı olur ya da öğrenilmiş çaresizliğin içine düşebilir. Bilişsel, sosyo kültürel ve radikal yapılandırmacılar arasında çok önemli farklar yoktur (Sönmez;2008:146).

Yapılandırmacı öğrenme kuramı, öğrencinin sınıf içinde ya da dışında aktif katılımını gerektirir ve öğrenci, öğrenmenin, sorumluluk almanın ve karar verme sürecine katılmanın önemini algılar ve bu bağlamda hareket eder. Yapılandırmacı sınıf ortamlarının yaratılması öncelikle materyalin gerçekçi olmasını ve öğrenci için anlam taşımasını gerektirmektedir. Yapılandırmacı öğrenme kuramı bireyin eleştirel düşünme, yaratıcı ve yapıcı sorgulama, problem çözme ve girişimciliğini ön plana çıkarır. Yapılandırmacı sınıfta öğrencilerin kendi kendine sorular sorarak uzman öğrenci olmaları beklenir. Bunun için öğrencilere öğrenme konusunu nasıl tasarlamaları gerektiği vurgulanmalıdır (Duman;2015:406).

Yapılandırmacı sınıf ortamında öğrenenlerin gerçek yaşam durumları, gerçek materyaller ile etkileşimde bulunmaları büyük önem taşır. Bu, öğrenenlerin bilgilerini anlamlandırmalarında oldukça önemlidir. Öğrenenlerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları problemleri çözme, birbirlerinin fikirlerini tartışma ve problemlere çözüm yollarını farklı bakış açılarından irdeleyerek sorgulama için eleştirel düşünme; problem durumlarına özgün çözümlere üretme

için yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirmesi açısından önemlidir (Demirel;2011:153).

Geleneksel sınıf ortamlarında; öğrencilerin sorular sormaları ve birbirleriyle etkileşimleri söz konusu değildir. Bu ortamlarda ğretmen öğrencilerden daha fazla konuşmakta, sınıfa egemen olmakta ve onlara ders kitaplarındaki bilgileri aktarmaktadır. Sınıflarda sabit sıralar bulunduğundan öğrenciler işbirlikli grup çalışmaları yapacak şekilde oturmamaktadır. Yapılandırmacı yaklaşımı benimseyenler geleneksel yaklaşımla öğrenilen bilginin birçok durumda kullanılmadığını ancak belli durumlarda kullanabildiğini ve gerçek durumlarda her zaman uygulanmadığını bu yüzden transfer edilemediğini belirtmektedir (Oğuz;2013:326).

Yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanan bir eğitim programının başarıya ulaşmasının en önemli koşulu programı uygulayacak olan öğretmenlerin rollerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilebiliyor olmalarıdır. Öğretmenin bu yaklaşıma yönelik eğitiminde yeterli olması gerekir. Öğretmenin kendisini sürekli geliştiren bir araştırmacı her şeyden önce iyi bir öğrenen olması gerekir. Günümüz okullarından ve öğretmenlerinden beklenen görev; sınıfta gerçekleşen olay ve olgulara, sürece öğrencinin bakış açısından bakabilmesi, gelişmeyi desteklemesi ve değerlendirebilmesidir (Akınoğlu;2011:437).

Öğretmen açık fikirli, kendini yenileyebilen, bireysel farklılıkları dikkate alıp uygun öğrenme yaşantıları sunan ve öğrenenlerle birlikte öğrenen kişi olabilmelidir. Temel görevi; öğrenenleri ne yapacakları, bilgiye nasıl ulaşacakları konusunda etkili yönlendirilmesidir. Öğrenenlere bu süreçte doğrudan bilgi vermek yerine onlara kendi bilgilerini yapılandıracakları uygun öğrenme ortamı hazırlar. Bu süreçte öğrenenlere uygun ipuçları verir, birincil kaynaklara ulaşmaları konusunda yol gösterir, araştırma ve inceleme yapmaları için onları teşvik eder. ğreten, öğrenenlere doğru yanıtı doğrudan söylemez ya da problemi onlar için çözmez. Öğrenenlerin bilgiye kendilerinin ulaşmaları konusunda onlara yardımcı olur. Bu açıklamalardan yola çıkarak yapılandırmacı anlayışa göre düzenlenmiş bir öğrenme ortamında etkili bir ğretmen olabilmek için hem konu

alanında hem de genel kültürde kendini en iyi şekilde yetiştirmesi gerekir. Etkili yöntem ve teknik kullanımında kendisini geliştirmelidir (Pala;2013:115).

2.8. Konuşma Halkası Tekniği

Konuşma halkası tekniği, sınıfta sık sık kullanılabilecek ve görüş farklılıklarının görülmesini ve bunlara saygı gösterilmesine katkıda bulunabilecek bir tekniktir. Bu tekniğin amacı sınıf içinde güven ve saygı atmosferini oluşturmak ve öğrenciler arasındaki ilişkileri ve iletişimi gerçekleştirmektir. Bu teknik, öğrencilerin tamamının derse aktif olarak katılmasını sağlamak, farklı konularda öğrencilerin görüşlerini alarak tartışma açmak için tüm öğretim kademelerinde ve farklı derslerde kullanılabileceği gibi şu konularda da sıklıkla kullanılmaktadır (Sönmez;2008:241).

Bu konular;

- Sınıf içindeki, okuldaki ve bahçedeki kuralları ve sorumlulukları tanımlamada,
- duyguları açıklamada,
- okuldaki şiddet, dışlanma gibi konuları tartışma,
- dinleme ve dikkatini toplama becerilerini geliştirebilme,
- oyun oynama,
- öğrencilere daha fazla sorumluluk verme,
- daha güçlü bir sınıf duygusu geliştirme konularında da kullanılmaktadır (Hesapçıoğlu;2011:329).

Bir alandaki farklı fikirlerin sınıf ortamında aktif öğrenme esasına dayanan Konuşma Halkası tekniğinin uygulamasında istekli öğrencilerin hepsinin konuşmasına fırsat verilerek sınıf içinde demokratik bir ortam sağlanır. Konuşma hakkının bazı öğrencilerin tekeline geçmesine izin verilmez. Öğretmen ya da bir lider denetiminde yürütüldüğü için tartışmanın farklı alanlara çekilmesi engellenir. Tartışma bir soruyla başlayabildiği gibi izlenen bir drama ya da film ile de başlatılabilir. Eğer soru ya da problem ile başlatıldıysa tüm öğrenciler

sorunun cevabına katkıda bulunduktan sonra diğer soruya geçilir. En sonunda ortaya çıkan tüm düşüncelerin öğretmen tarafından özetlenerek öğrencilerle birlikte rapor haline getirilmesi öğrencilerin tartışma sonuçlarını görmesi açısından önemlidir (Ocak;2015:279).

Duyuşsal alanda farkları görme, farklı görüşlere ve bu görüşleri savunanlara saygı duyma hedeflerini kazandırmaya yönelik bir tekniktir. Bu teknik kişinin başkasının yerine kendini koyarak onun gibi düşünmesini, yani empatik davranmasını amaçlar. Bunun için gerçek bir yaşam öyküsü, drama, film, resim dizisi, masal vb. öğrencilere sunulur. Sonra onların buradaki kişilerin yerine kendilerini koyarak düşünmeleri sağlanır (Aykaç;2005:105).

Tekniğin Uygulanmasında Kullanılacak İşlem Basamakları

- 1) Sınıf “U” şeklinde ya da yarım daire veya çember şeklinde düzenlenerek öğrenciler yan yana oturtulur.
- 2) Tekniğin kullanılmasında uyulacak kurallar tahtaya yazılır. Kurallar öğrencilere duyurulur. Örneğin;
 - ✓ Lütfen söz sırası gelmeden konuşmayınız.
 - ✓ Arkadaşlarınız konuşup, düşüncelerini söylerken onlara gülmeyiniz.
 - ✓ Arkadaşlarınızı alaya almayınız.
 - ✓ Arkadaşlarınızın yüzüne bakarak konuşunuz.
 - ✓ Söylenenleri dikkatlice dinleyiniz.
 - ✓ Görüşlerinizde gerekçe belirtiniz.
- 3) Yakın arkadaşlar yan yana oturtulmamalıdır. Kız erkek ayrımı yapılmamalıdır. Karma şekilde öğrenciler oturtulmalıdır.
- 4) Konuşma sırasını belirten bir araç saptanmalı. Bu araç mendil, kalem, silgi, top vb. olabilir. Bu cisim, konuşma sırası gelenin eline verilmelidir. Bu araç eline gelmeden kişi konuşmamalıdır. Bu ilkeler vurgulanmalıdır.
- 5) Konuşmayı başlatacak öyküyü, masalı, dramayı, filmi, resim setini sınıfa sunun. Anlaşılmasını sağlayın. Tartışılacak konu sınıfa açıklanır.
- 6) Konuşma nesnesini yanınızdaki öğrenciye vererek konuşmayı başlatın. Bunun için konuyla ilgili belirlediğiniz sorulardan birincisi sorun: Örneğin;
 - ✓ Bu öyküdeki (drama, resim seti, film vb.) kişi neler hissediyor?

- ✓ Duyguları nelerdir?
 - ✓ Bu kişi ne düşünmüştür?
 - ✓ Siz böyle bir durumla karşı karşıya kaldınız mı? Siz ne düşündünüz? Neler hissettiniz?
- 7) Her bir soru, tüm katılanlar tarafından yanıtladıktan sonra ikinci soruya ve diğerlerine sırayla geçin. Hiçbir soruyu atlamayın.
 - 8) Her öğrenciye düşüncelerini söylemesi için sıra ile söz verin. Konuşmak istemeyen öğrenci “pas” diye yanıt verebilir. Öğretmen “pas” diye yanıt veren öğrencilere “sizin de ikinci turda görüşünüzü almak isteriz.” diyerek cesaret veriniz.
 - 9) Konu anlaşılıp tüm öğrenciler düşüncelerini söylemesine fırsat tanınıncaya kadar uygulanmaya devam edilir.
 - 10) Tüm sorular ve yanıtlar bittikten sonra öğretmen olarak görüş belirtilir. Söylenenler hedefler doğrultusunda özetlenir. Sınıfa teşekkür edilir. Öğretmen bundan başka teknikleri de burada kullanabilir. Söz geliş olguyu artistik bir anlatımla sunabilir. Öğrencilere olayı yeniden canlandırmaları sağlayabilir.
 - 11) Uygulanma sonunda ortaya çıkan düşünceler öğretmen tarafından özetlenir ve ortaya çıkan sonuçlar rapor edilerek panoya asılır (Sönmez;2008:240).

Yine konuşma halkası tekniğine yönelik Aykaç (2005) tarafından yapılan çalışmada tekniğin yararları sınırlılıkları ve uygulamada izlenecek yollar belirlenmiştir. Buna göre;

Yararları

- Öğrencilerin kendilerini rahatça ifade etmelerine olanak sağlar.
- Öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini uyanık tutar.
- Öğrencilerin tamamına yakınının derse katılımına olanak sağlar.
- Sınıfta etkili bir iletişimin oluşmasına olanak sağlar.
- Öğrenciye demokratik bir ortamda demokratik tutum ve davranış kazandırır.
- Dinleme eğitimi sağlar.
- Kendini ifade edebilme becerisi kazanır.
- Grupla çalışma becerisi kazanır.
- Sosyal açıdan geliştirdiği gibi, empati becerisi kazandırır.

- Yaratıcı düşünme becerisi geliştirir.
- Öğrencinin iletişim becerisini geliştirir.

Sınırlılıklar

- İçerik kapanık, utangaç ve konuşma yeteneği zayıf olan öğrenciler konuşturulmak için zorlandıklarında dersten uzaklaşabilirler.
- Zaman yetersizliği nedeniyle ön çalışma ve araştırma eksiklikleri ders esnasında bilgisizlikten doğan yanlış tezler ortaya koyma gibi durumlar da görülebilecektir.
- Tartışmalar bazen aşırı gürültü oluşturabilirler.
- Konu dağılabilir farklı yönler kayabilir.
- Neyin amaçlandığının iyi tespit edilememesi halinde birebir konu ile ilişkili kurulamayabilir.
- Amaç ve konu kapsamı dışına çıkma zaman zaman karşılaşılabilecek bir sorundur.
- Tüm derslere ve konulara uygulamak mümkün olmayabilir.
- Oturma düzeninin mutlaka “U” ya da yarım daire olması gerektiğinden fiziki yapısı küçük olan sınıflarda bunu başarmak mümkün olamayabilir.

Aykaç’a (2005) göre yöntemin uygulanmasında kullanılacak işlem basamakları

- 1) Sınıf “U” şeklinde ya da yarım daire şeklinde düzenlenerek öğrenciler yan yana oturtulur.
- 2) Tartışılacak konu öğretmen tarafından sınıfa açıklanır.
- 3) Her öğrenciye düşüncelerini söylemesi için sıra ile söz verilir, konuşmak istemeyen öğrenci pas diye yanıt verebilir.
- 4) Öğretmen “pas” diye yanıt veren öğrencilere, “sizde ikinci turda görüşünüzü almak isteriz” diyerek cesaret verir.
- 5) Konu anlaşılıp tüm öğrenciler düşüncelerini söylemesine fırsat tanınıncaya kadar uygulama devam eder.
- 6) Uygulama sonunda ortaya çıkan düşünceler öğretmen tarafından özetlenir ve ortaya çıkan sonuçlar rapor edilerek panoya asılır (Aykaç;2005:106).

Konuşma Halkası tekniği ile ilgili internet taramasında Sabancı Üniversitesi kaynaklı bilgiler aşağıdaki gibidir.

Konuşma Halkası Kuralları

1. Alaycı, aşağılayıcı, kırıcı sözler kullanmayacağız.
2. Kimsenin söylediğine gülmeyeceğiz.
3. Konuşan arkadaşlarımızın yüzüne bakacağız.
4. Görüşlerimizin gerekçesini açıklamaya hazır olacağız.
5. Yalnızca sıramız geldiğinde konuşacağız.
6. Cismi (mendil, top vb.) almadan konuşmayacağız.
7. Söylenenleri dikkatle dinleyeceğiz.
8. Diğer öğrencilerin konuşmasına, tartışmasına izin verilmez.
9. Öğrencilerden yanıt vermek istemeyenlere saygı gösterilmelidir.

Taşpınar’a (2015) Göre Konuşma Halkası Tekniğinin Etkili Kullanılması İçin Yapılması Gerekenler:

Tekniği etkili kullanmak için halka biçiminde, birbirini görececek şekilde bir oturma düzeni oluşturulmalı, kurallar duyurulmalı ve uygulanmalıdır. Buna göre konunun iyi anlaşılması sağlanmalı, öğrenciler sırayla konuşmalı, birbirinin görüşlerine saygılı olmalıdır. Bunları sağlamak için öğretmenin ortamı etkili biçimde yönetmesi, sabırlı, sakin ve öğrencileri cesaretlendirici bir tavır takınması gereklidir. Tekniğin işlem süreci aşağıda verilmiştir.

- ✓ Öğrencilerin halka şeklinde birbirini görececek geniş bir daire biçiminde oturmaları için ortam düzenlenir.
- ✓ Uyulacak kurallar bir yere yazılır ve duyurulur. Bunlar sırayla konuşma, söylenenlere saygı gösterme, konuşurken birbirinin yüzüne bakma, dikkatli dinleme, “bu görüşe katılıyorum ya da katılmıyorum” biçiminde cümleler kurulabilme, görüşlerin gerekçesini açıklamaya gayret etme vb. esaslardan oluşur.
- ✓ Konuşma sırasını belirtecek bir nesne bulundurulur.
- ✓ Öğrenciler halka şeklinde oturtulur.
- ✓ Olay, durum, konu öğrencilere uygun biçimde açıklanır. Söz konusu olayın okuyarak, anlatarak, resmi göstererek, canlandırarak ya da görüntüsünü izleterek anlaşılması sağlanabilir.

- ✓ Öğrencilere konuşma sırası belirleme nesnesi verilerek (küçük top vb.) sıra ile konuşmaları sağlanır. Bu sırada ‘sizce ne hissetmiştir, ne düşünmüş olabilir, siz olsanız ne yapardınız, siz ne hissettiniz ?’ vb. sorular yöneltilir. Bu soruların hepsi bir arada değil, her turda biri sorularak konuşma yapılması sağlanır.
- ✓ Görüş belirtmek istemeyen öğrenci pas diyerek elindeki konuşma nesnesini yanındaki öğrenciye verebilir.
- ✓ Konuşma nesnesi en son öğretmene geldiğinde öğretmen de görüşünü belirtmek için yapılan konuşmaları konunun amaçları doğrultusunda özetleyerek uygulamayı bitirir (Taşpınar;2015:229).

Konuşma Halkası tekniğine öğretmen gözüyle bakıldığında, genel anlamda bazı sınırlılıklar söz konusudur. Derste neyin amaçlandığının iyi tespit edilememesi halinde birebir konu ile ilişki kurulamayabilir. Amaç ve konu kapsamı dışına çıkma, zaman zaman karşılaşılabilecek bir sorundur. Fiziki koşullar değerlendirmeye alındığında sınıf ortamının küçük ve 30 öğrenciden fazla mevcutlu olması halinde uygulama zorlukları ortaya çıkabilir. Gürültü ve sürekli hareketliliğin oluşması dezavantaj olarak görülebilir (Tok;2014:200).

2.9. Sosyal Bilgiler Dersinde Konuşma Halkası Tekniğinin Uygulanması Üzerine

Konuşma Halkası tekniği araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu yüzden önem teşkil etmektedir. Bu tekniği özellikle “Demokrasinin Serüveni” ünitesinde uygulanmasının en büyük sebebi temelinde “Empati” kavramının olmasıdır. Empati kendisini başkasının yerine koyabilmektir (Dökmen;2008:157).

Demokrasi ise hak ve özgürlüklere saygı demektir. Başkalarının duygu ve düşüncelerini anlamaktır. Onların düşüncelerini anlamak için kendini onların yerine koyup düşüncelerinin sebeplerini anlayabilmektir. Görüldüğü gibi Empati ve Demokrasi birbirini tamamlamaktadır. Bu da tekniği seçilmesinde ve bu üniteye uygulanmasında etkili oldu (Gülmez;1994:84) .

Bir aylık ünite işleyişinde uygulanan bu teknik öğrencilere büyük farkındalık kazandırdı. Ayağa kalkıp bir şeyler anlatmak, fikir tartışması yapmak ve kendini kimi zaman bir kral ya da kimi zaman bir köle olarak düşünmek onlara

çok şey katmaktaydı. Demokrasinin kolay kazanılmadığının farkına varıldı. İnsan haklarının ne kadar önemli olduğu bir kez daha anlaşıldı. Bu teknik ile dersimiz daha eğlenceli hale geldi. Öğrencilerin gözündeki parıltı her geçen gün daha da artmaktaydı. Eğlenceli geçen dersin bitmesini istemiyorlardı. Özellikle sınıfın “U” düzeni şeklinde ayarlanması daha çok kaynaşmalarına neden oldu. Tabiki her sınıfta olan ve olmaya da devam edecek olan çekingen öğrencilerde oldu. Bazen soruları cevaplayamadılar ancak uygun ipucu ve dönütlerle onları rencide etmeden derse katılımları sağlandı. Tekniğin faydalarından biri de “pas” hakkının olmasıydı. Öğrenci yanıt bulamadığında bu hakkını kullanıp tur döndüğünde cesaretlenip cevap verebiliyordu.

Derslerde farklı yöntem ve teknikler kullanmak sınıf atmosferine olumlu etki yapmaktadır. Kalıcı öğrenme sağlanması açısından bu farklı yöntem ve teknikler kullanmak önemlidir. Günümüz şartlarına uyum açısından da bu gereklidir. 2005 yılından beri geçtiğimiz yapılandırmacı anlayışta bunu gerektirir. Artık öğrenci bilgi yığınınına değil, bilgiyi kullanma ve ona fayda sağlamasına göre eğitim verilir hale gelmiştir. Öğrencinin balık yemesini değil balık tutmasını sağlamak ona bilgiye giden yolları öğretmek önemli hale gelmiştir. Özgüveni yerinde, kendini ifade edebilen, teknolojiye adapte olabilen, sağlıklı nesiller yetiştirmek hedeftir. Bunu sağlamada kullanılan yöntem ve teknikler araçtır. Bu yöntem ve tekniği bilinçli bir şekilde kullanmak da öğretmenin görevidir. Öğretmen yöntem ve tekniği ne kadar etkili bir biçimde kullanırsa o denli fayda sağlanacaktır. Konuşma Halkası tekniği ile ilgili Aykaç (2005:106) çalışmasında örnek ders planı vermiştir. Tablo 2.6.’da bu gösterilecektir.

Tablo 2.6. Konuşma Halkası Günlük Plan Örneği

ADI: Hata Yapabilirim DERS: Hayat Bilgisi SINIF: 1 SÜRE: 40 dk. ÖĞRENME ALANI TEMA-ÜNİTE: Okul Heyecanım KAZANIM: Kendisinin ve başkalarının hata yapabileceğini kabul edebilir. BE CERİLER: Hatayı kabul edebilme becerisi geliştirir. ARAÇ-GEREÇ/ORTAM: Sınıf “U” şeklinde düzenlenir, tekerleme, öğretmen anısı.
SÜREÇ • Öğretmen öğrencilere önceden yaptığı bir hatasını anlatır. Yaptığı bu hatadan öğrendikleri üzerine konuşur. • Benim yerimde siz olsaydınız neler yapardınız? Sorusu ile öğrencileri konuşmaya istekli hale getirir. • Konuşmak isteyen ilk öğrenciden başlayarak görüşler belli bir sıra takip ederek devam eder. • ... Konuşmak istemeyen öğrenci “geç” “pas” diyerek sözü yanındaki öğrenciye verir. • ... Konuşmak istemeyen öğrencilere “eminim farklı düşünceleriniz vardır. Diğer konuşmacıların söz hakkı bittikten sonra isterseniz katılabilirsiniz” gibi sözlerle öğrenciler motive edilir. • Siz hiç hata yaptınız mı? Bunu bizimle paylaşmak ister misiniz? Sorularıyla konuşma halkasına yeniden dönülür. Öğrenci görüşleri alınır. • Az önce anlattığınız hatalardan neler öğrendik? Sorusunun yanıtını önce öğretmen açıklar. Ben sizinle paylaştığım hatamdan şunları öğrendim... • Konuşma halkası bu şekilde devam eder. • Dersin sonuna doğru bir tekerleme verilir. Tekerlemenin ilk söylenişinde hata varsa ikinci ve üçüncü söylenişte hata yapmamalarına özen gösterilerek ders bitirilir
DEĞERLENDİRME • Biz bugün neler konuştuk? • Hatalarımızdan öğrendiklerimiz nelerdir? • Dersin sonunda tekerlemeyi neden söyledik?

Tablo 2.6’yı incelendiğinde Konuşma Halkası tekniğini örnek olay, tekerleme ve bazen de videolarla zenginleştirerek kalıcılığın artırılmasına çalışılmıştır. Çekingen öğrencilere “pas” hakkı tanınmış. Bu öğrencilerin rencide olmamalarına özen gösterilmiştir.

2.10. Yurt İçinde Yapılan İlgili Yayın ve Araştırmalar

KORUCU T.A. – ÇAKIR H. (2018) çalışmasında “*The effect of dynamic web technologies on student academic achievement in problem based collaborative learning environment*” adlı konuyu araştırmıştır. Problem tabanlı İşbirlikçi öğrenme ortamında dinamik web teknolojilerinin öğrenci akademik başarılarına etkisini araştıran araştırmacının elde ettiği bulgulara göre işbirlikçi dinamik web teknolojilerini kullanan öğrencilerin başarılı olduğu görülmüştür.

KIRBAŞ A. (2017) çalışmasında “*Effects of cooperative learning method on the development of listening comprehension and listening skills*” adlı konuyu araştırmıştır. İşbirlikli öğrenme yönteminin dinlemeyi algılamadaki (kavramadaki) gelişimi ve dinleme becerilerine etkilerini araştıran araştırmacının elde ettiği bulgulara göre işbirlikli yöntemin geleneksel yöntemle göre daha başarılı olduğu görülmüştür.

ÇELİK Ş. (2017) “*Sosyal Bilgiler Öğretiminde Görüş Geliştirme Tekniğinin Öğrenci Akademik Başarısına Etkisi*” konusunu incelemiştir. Araştırma sonucunda deney grubunda uygulanan görüş geliştirme tekniğinin kontrol grubuna uygulanan geleneksel yöntemle göre daha başarılı olduğu görülmüştür.

DOĞAN E. (2017) “*Sosyal Bilgiler Dersinde Deprem Konusunun Dijital Oyunlarla Öğretiminin Akademik Başarıya Etkisi*” konusunu incelemiştir. Analiz sonuçlarına göre; deney ve kontrol gruplarının başarı puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.

KARACOP A. (2017) çalışmasında “*The effects of using Jigsaw method based on cooperative learning model in the undergraduate science laboratory practices*” adlı konuyu araştırmıştır. İşbirlikçi öğrenme modeline dayalı Jigsaw metodunun lisans fen laboratuvar uygulamalarındaki kullanımının etkilerini araştıran araştırmacının elde ettiği bulgulara göre İşbirlikli öğrenme modeline dayalı jigsaw metodunun başarılı olduğu görülmüştür.

ÇETİNKUL H.(2017) çalışmasında “*Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Biyoloji Öğretiminin Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması*” adlı konuyu araştırmıştır. Elde edilen verilere göre “Çoklu Zekâ” ile biyoloji dersi öğretiminin, klasik öğrenme yöntemine göre daha etkili olduğu bulunmuştur.

TOKLUCA K.S.- TAY B. (2016) çalışmasında “*The effect of cooperative learning method and systematic teaching on students achievement and retention of knowledge in social studies lesson*” adlı konuyu araştırmıştır. İşbirlikli öğrenme yöntemi ve sistematik öğretmenin öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde başarıya ulaşması ve başarıya etkisini araştıran araştırmacının elde ettiği bulgulara göre iki yöntemde Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci akademik başarısında etkilidir.

SARAÇ A. (2015) çalışmasında “*Sosyal Bilgiler dersinde drama yöntemi kullanılmasının tutum, başarı ve kalıcılığa etkisi*” adlı konuyu araştırmıştır. Elde edilen verilere göre; deneysel işlem sonrası deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarıları ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Ancak denel işleminden sonra yapılan kalıcılık testinde her iki grubun son test ile kalıcılık arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.

KARACA M. (2014) çalışmasında “*6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi Yeryüzünde Yaşam Ünitesinde Probleme Dayalı Öğrenme Yönteminin öğrenci başarısına etkisi*” konusunu incelemiştir. Araştırmanın sonucunda probleme dayalı öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubu, MEB etkinlik temelli yapılandırmacı yaklaşımının uygulandığı kontrol grubundan daha başarılı çıkmış fakat anlamlı düzeyde fark çıkmamıştır.

KURTULMUŞ T. (2014) çalışmasında “*Sosyal Bilgiler Eğitiminde Medya Okuryazarlığı Dersinin Ortaokul Öğrencilerine Etkisi*” adlı konuyu araştırmıştır. Öğrenciler üzerinde Medya Okuryazarlığının etkili olduğu görülmüştür.

YARGITAŞ M. (2014) çalışmasında “*İlköğretim Yedinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Ve Geleneksel Öğretimin Akademik Başarıya Etkisi*” adlı konuyu araştırmıştır. Elde edilen veriler sonucu, deney grubunun kontrol grubuna göre elde ettiği puan farklarının deney grubu lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak araştırma-inceleme yoluyla öğretimin geleneksel öğretime göre daha başarılı sonuçlar verdiği tespit edilmiştir.

ÇOŞKUN M. (2013) çalışmasında “*Matematik kavramları öğretiminde öyküleştirme yönteminin tutuma ve başarıya etkisi*” konusunu araştırmıştır. Araştırmada deney ve kontrol grupları arasında başarı düzeyinde deney grubunun lehine olarak anlamlı bir fark çıkmıştır.

ALADAĞ S. (2012) “*İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretiminde Değer Eğitimi Yaklaşımlarının Öğrencilerin Sorumluluk Değerini Bilişsel Düzeyde Kazanımlara Etkisi*” konusunu araştırmıştır. Verilerin analiz edilmesiyle elde edilen sonuçlarda, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerin uygulama sonrası "sorumluluk" değerine ilişkin, Bilişsel Düzey Ölçeğinden elde etmiş oldukları puanlar arasında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur.

KESER Ş. M. (2012) çalışmasında “*Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar Destekli Eğitimin Akademik Başarıya Etkisi*” konusunu araştırmıştır. Elde edilen verilere göre Bilgisayar Destekli Eğitimin öğrenmede kalıcılık sağladığı ve öğrencinin akademik başarısını arttırdığı tespit edilmiştir.

ERSOZLU N. Z. – KAZU H. (2012) “*İlköğretim Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanan Yansıtıcı Düşünmeyi Geliştirme Etkinliklerinin Akademik Başarıya Etkisi*” konusunu araştırmıştır. Araştırma bulgularına göre, yansıtıcı düşünmeyi geliştiren etkinlikler bilgi düzeyinde deney ve kontrol grupları arasında bir farklılığa yol açmazken, kavrama, uygulama ve analiz düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşturmuştur.

AKENGİN H.- İBRAHİMOĞLU Z. (2012) “*Sosyal Bilgiler Dersinde Karikatür Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarısının ve Derse İlişkin Görüşlerine Etkisi*” konusunu araştırmıştır. Araştırma bulgularına göre, Sosyal Bilgiler dersinde karikatür kullanımı öğrencilerin akademik başarısını yükseltmekte ve derse ilişkin görüşlerinde genel anlamda pozitif bir farklılık oluşturmaktadır.

DEMİR Ö.- DOĞANAY A. (2010) “*Bilişsel Koçluk Yöntemiyle Öğretilen Bilişsel Farkındalık Stratejilerinin Altıncı Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Bilişsel Farkındalık Becerilerine ve Kalıcılığa Etkisi*” konusunu araştırmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, Bilişsel farkındalık ölçeğinin son testinde kendini denetleme, değerlendirme, farkında olma ve bilişsel stratejiler

boyutlarında deney grubu lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Kalıcılık puanları açısından ise farkında olma boyutunda deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna karşın ikinci kontrol grubu kendini denetleme boyutunda kalıcılık testinde anlamlı farklılaşma göstermiştir.

MALBELEĞİ F. (2011) çalışmasında “*Drama yönteminin Sosyal Bilgiler Dersi Başarısına ve Bilinçli Tüketici Düzeyine Etkisi*” konusunu incelemiştir. Araştırma sonucunda drama yöntemiyle ders işlenen deney grubu ile kontrol gruplarını son test ve kalıcılık testi planları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılığın olduğu bulunmuştur. Bilinçli tüketici düzeyi ile ilgili sonuçlar incelendiğinde ise deney grubunun puan ortalamalarının kontrol grubuna göre yüksek olduğu fakat bu puan farkının olmadığı anlaşılmıştır.

GÖNCÜOĞLU G. Ö. (2010) çalışmasında, “*6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Demokrasinin Serüveni ünitesinin öğretiminde drama ve işbirlikli öğretim yöntemlerinin öğrenci tutum ve başarısına etkisi*” adlı konuyu araştırmıştır. 46 öğrenci üzerinde uygulanan bu araştırmanın 23’ü deney 23’ü ise kontrol grubunu oluşturmaktadır. Araştırma sonucuna göre son test puanları açısından deney grubundaki öğrenciler kontrol grubundaki öğrencilere göre daha başarılı olduğu görülmüştür.

ORUÇ Ş. (2010) çalışmasında “*Sosyal Bilgiler Öğretiminde Mizah kullanımının öğrencilerin akademik başarısına etkisi*” konusunu araştırmıştır. Elde edilen sonuçlara göre son test puanları açısından mizah kullanımının akademik başarıya etkisi yönünde başarılı olduğu görülmüştür.

ALKAN S. (2009) çalışmasında “*İlköğretim sekizinci sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin akademik başarısına etkisi*” konusunu araştırmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, bilgisayar destekli öğretim yönteminin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin akademik başarılarının, geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

DEBRE İ. (2008) çalışmasında “*İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde ders anlatım stratejisi olarak dramatizasyon kullanılmasının öğrencinin başarı düzeyine etkisi*” konusu incelenmiştir. Drama

tekniki kullanılarak ders işlenen grupta öğrenmenin ve öğrenilenlerin kalıcılığının daha fazla olduğu görülmüştür.

URAL A.- UMay A.- ARGÜN Z. (2008) “Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniği Temelli Eğitimin Matematikte Akademik Başarı Ve Özyeterliliğe Etkisi” konusu incelenmiştir. İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin matematik başarısını ve özyeterliliğini arttırmada istatistiksel olarak anlamlı fark yaratmıştır.

ÖNER Ü. (2007) çalışmasında “İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi Tarih konularının öğretiminde işbirlikli öğrenme yönteminin öğrenci başarısına etkisi” adlı konuyu araştırmıştır. Elde edilen bulgulara göre; testin tümüne ait eriş ve son test puanları açısından deney grubundaki öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmüştür.

ERDİL D. A. (2007) çalışmasında “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde dramının akademik başarıya ve tutuma etkisi” konusu incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; kontrol grubu ve deney grubu uygulama sonrası tutumlarında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

AVŞAR Z.- ALKIŞ S. (2007) çalışmasında “İşbirlikli Öğrenme Yöntemi “Birleştirme I” tekniğinin Sosyal Bilgiler Derslerinde Öğrenci Başarısına Etkisi” konusunu incelemiştir. Elde edilen verilere göre işbirlikli öğrenmenin geleneksel yöntemle göre daha başarılı olduğu görülmüştür.

CAN A. H. (2005) çalışmasında “Altı şapkalı düşünme tekniğinin 6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci başarısına etkisi” konusu incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre altı şapkalı düşünme tekniğinin geleneksel yöntemlere göre öğrenci başarısını daha çok arttırdığı sonucunu ortaya çıkmıştır.

GÜLCAN (2004) çalışmasında “ İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Sosyal Bilgiler derslerinde bilgisayar destekli öğretimin öğrenci başarısına etkisi” konusunu incelenmiştir. Araştırma sonucunda bilgisayar destekli öğrenim gören öğrencilerin geleneksel yöntemle öğrenim gören öğrencilere göre daha başarılı ve derse karşı daha ilgili olduğu görülmüştür.

ÖZCAN H. (2004) çalışmasında “İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde drama yönteminin kullanılması” konusunu araştırmıştır. Elde edilen bulgulara göre 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi coğrafya konularında da drama yönteminin öğrencilerin öğrenme düzeylerini arttıracığı sonucuna varılmıştır.

ÖZER M. (2004) çalışmasında “İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretiminde yaratıcı drama yönteminin demokratik tutumlara ve ders başarısına etkisi” konusunu incelemiştir. Araştırmada sonuç olarak drama yönteminin öğrencilerin demokratik tutumlarına ve ders başarılarına olumlu etkide bulunduğu görülmüştür.

ÜZEL D. (2003) çalışmasında “Kavram haritası ve Vee diyagramı kullanımının ilköğretim 7. Sınıf matematik öğretiminde öğrenci başarısına etkisi” konusunu incelemiştir. Elde edilen bulgular sonucunda kavram haritası ve Vee diyagramı kullanılarak yapılan öğretimden daha etkili olduğu görülmüştür.

ALTINIŞIK S.- ORHAN F. (2002) “ Sosyal Bilgiler Dersinde Çoklu Ortamın Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Derse Karşı Tutumları Üzerindeki Etkisi” konusunu incelemiştir. Araştırmanın bulguları, çoklu ortamın öğrenci başarısı ve derse karşı tutumu üzerinde, geleneksel öğretime göre bir farklılık yaratmadığını ortaya koymuştur.

PEHLİVAN H. (1997) çalışmasında “Örnek olay ve oyun yoluyla öğretimin Sosyal Bilgiler dersinde öğrenme düzeyine etkisi” konusunu araştırmıştır. Araştırma sonucuna göre oyun yoluyla öğretim geleneksel ve örnek olay yoluyla öğretimden daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

2.11. Yurt Dışında Yapılan İlgili Yayın ve Araştırmalar

Najmulden (2017) çalışmasında “*The impact of educational Games-based ipad applications on the development of social studies achievement and learning retention among sixth grade students in jeddah*” adlı konuyu araştırmıştır. Cidde altıncı sınıf öğrencileri arasında Sosyal Bilgiler başarısının geliştirilmesi ve öğrenme başarısının geliştirilmesine yönelik Eğitsel Oyunlar tabanlı İpad uygulamalarının etkisi araştıran araştırmacının elde ettiği bulgulara göre eğitsel oyunlar tabanlı ipad uygulamalarının öğrenme de etkili olduğu görülmüştür.

Bello (2016) çalışmasında “*Effect of simulation techniques and lecture method on students academic performance in mafoni day secondary school*” adlı konuyu araştırmıştır. Mafoni day ortaokulunda simülasyon teknikleri ve anlatım yönteminin öğrencilerin akademik performansı üzerine etkilerini araştıran araştırmacının elde ettiği bulgura göre öğrenci akademik başarısında simülasyon tekniği anlatım tekniğine göre daha başarılı olduğu görülmüştür.

Maldando (2014) çalışmasında “*Teachers’ Education and Experiences Relative to Promoting Successful Questioning and Discussion Techniques*” adlı konuyu araştırmıştır. Öğretmenlerin başarı düzeyinde sorgulamayı destekleme eğitim ve deneyimlerinin tartışma tekniklerinin etkisini araştıran araştırmacının elde ettiği bulgulara göre; öğretmenlerin gelişimleri için tasarlanan profesyonel gelişim fırsatları sorgulama ve tartışma tekniğini geliştirir. Pozitif etkisi vardır.

Caruso ve Mader (1998) çalışmasında “*A Measure Of Emotional Empathy For Adolescents And Adults. Unpublished Manuscript*” adlı konuyu araştırmıştır. Duygusal zeka ve empati konularını incelemişlerdir. Araştırmada duygusal empati için çok yönlü bir ölçek oluşturulması amaçlanmıştır. Çalışmada, evli erkeklerin daha fazla özgüven ve empatiye sahip oldukları; evde bazı önemli sorunları olanları kendi duygularının daha fazla farkına vardıkları bulunmuştur.

Reid (1992) çalışmasında “*The effect Of Cooperative Learning With Intergroup Competition The Math Achievement Of Seventh Grade Students.*” adlı konuyu araştırmıştır. 7. Sınıf öğrencilerinin matematik başarılarında işbirlikli öğrenmenin etkilerini araştırmacının elde ettiği bilgilere göre işbirlikli öğrenme matematik başarılarında daha etkili olmuştur.

Nichols (1996) alışmasında “*The Effetcs Of Cooperative Learning On Student Achievement and Motivation İn a High Schooll Geometry Class*” adlı konuyu araştırmıştır. İşbirlikli ğrenmenin ğrenci başarısına ve lise geometri dersinde motivasyona etkisini araştıran araştırmacının elde ettiği bulgulara göre işbirlikli öğrenmenin yüksek kazanımlar elde ettiği görülmüştür.

Bilbery (1990) alışmasında “*The Effects Of Computer Client – Simulation Truining and Two Measures Of Empathy. Dissertation Abstracts International*” adlı konuyu araştırmıştır. Danışanlarına yardım etmek amacıyla danışman ve sosyal çalışmacılara danışma becerileri konusunda düzenlenen eğitim ve empatik iletişim becerilerini değerlendirmek amacıyla deneysel bir araştırma yapmıştır. Elde ettiği bulgulara göre düzenlenen eğitim ile empatik iletişim becerileri açısından tedavi grubunda kontrol grubuna oranla önemli bir gelişme bulunmuştur.

Sharan (1980) alışmasında “*Cooperative Learning in Small Groups: Recent Methods and Effects on Achievement, Attitudes, and Ethnic Relations*” adlı konuyu araştırmıştır. Küçük Gruplardaki İşbirlikli ğrenmenin Yeni Yöntemlerde Başarı, Tutum ve Etnik İlişkiler zerindeki Etkilerini araştıran araştırmacı elde ettiği bulgulara göre işbirlikli öğrenme öğrencinin davranışlarının olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

III. BÖLÜM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, veri toplama araçları ile toplanan veriler ile ilgili istatistiksel bilgiler bulunmaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde problemi çözmek için takip edilen yollardan bahsedilecektir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma modeli araştırmanın amacına uygun ve ekonomik olarak, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenebilmesi için gerekli koşulların düzenlenmesidir. Bu çalışmada nicel araştırma modeli kullanılmıştır. Nicel araştırma modeli olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir şekilde ortaya koyan bir araştırma türüdür. Buradaki amaç bireylerin toplumsal davranışlarını gözlem, deney ve test yoluyla nesnel bir şekilde ölçmek ve sayısal verileri açıklamaktır (Karasar;1999:76).

Araştırmada nicel araştırma türlerinden deneysel model kullanılmıştır. Bu model ile iki ya da daha fazla grup üzerinde yapılan uygulamaların, belli değişkenler açısından etkilerinin farklılaşma boyutu incelenir. İstatistiksel teknikler yardımıyla gruplar arası karşılaştırmalar yaparak araştırmada sonuca ulaşılır (Kafadar;2014:9).

Deneysel modelde bir grup deney, diğer grup ise kontrol grubu olarak ayrılır. Her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler yapılır (Köse;2013:118). Bu çalışma da iki grup üzerinde gerçekleştirilmiştir. Gruplar deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Deney grubunda Konuşma Halkası tekniği ile eğitim yapılırken, kontrol grubunda geleneksel yöntemlerle öğretim sürdürülmüştür. Konu olan her iki gruba da ön test ve son test başarı testi uygulaması yapılmıştır. Tablo 3.1.'de bu durum gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Deney ve Kontrol Gruplu Ön test ve Son Test Desen

	GRUP	Ö.T.	İŞLEM	S.T.
R	D (Deney)	O ₁	X	O ₃
R	K (Kontrol)	O ₁		O ₃

Tablo 3.1. incelendiğinde “R” gruplardaki rastgele seçilen denekleri ifade ederken, “O₁” deney ve kontrol gruplarına uygulanan ön test ölçüm sonuçlarını “O₃” ise deney ve kontrol gruplarına uygulanan son test ölçüm sonuçlarını, “X” ifadesi de deney grubundaki deneklere uygulanan bağımsız değişkeni ifade eder.

Deneyisel modelin uygulanma süreci şu şekilde olmuştur:

- 1) Rastgele seçilen iki grup belirlenip kontrol ve deney grubu olarak ikiye ayrılmıştır.
- 2) Deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılan bu gruplara ön test başarı testi uygulanmıştır.
- 3) Katılımcı öğrencilere süreç hakkında sınırlı bilgi verilmiştir.
- 4) Uygulanma süreci sonucunda her iki gruba da son test başarı testi uygulanmıştır.
- 5) Ortaya çıkan ön test ve son test başarı testleri sonuçları istatistiksel verilerle belirlenerek çözümlenmiştir

Tablo 3.2. Deneysel Model Uygulanma Süreci

GRUPLAR	ÖN TEST	İŞLEM	SON TEST
Deney Grubu	Akademik başarı testi	Konuşma halkası tekniğine göre işleniş	Akademik başarı testi
Kontrol Grubu	Akademik başarı testi	Geleneksel yöntemle göre işleniş	Akademik başarı testi

Tablo 3.2. incelendiğinde süreç başında deney ve kontrol grubuna ön test uygulanmıştır. Buradaki amaç öğrencilerin akademik düzeyin ne durumda olduğunu belirlemektir. Deney grubuna Konuşma Halkası tekniği uygulanırken kontrol grubuna ise geleneksel yöntem uygulanarak beş hafta boyunca dersler işlendi. İşlenen dersler sonucunda değişimin ne kadar olduğunu belirlemek amacıyla deney ve kontrol grubuna son test başarı testi uygulandı. Elde edilen veriler SPSS 20.0 paket programı ile analiz edildi.

3.2. Evren ve Örneklem

Evren araştırma sonuçlarının genellendiği ortak özelliklerin olduğu bir bütündür. Evren araştırmanın problemine, amacına, hipotezlerine, sınırlılıklarına ve yöntemine göre belirlenir. Örneklem ise belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş, evreni temsil etme yeteneğine sahip ve araştırmanın yapıldığı evrenden daha küçük bir kümedir (Köse;2013:106).

Bu çalışma 2016-2017 Eğitim – Öğretim yılında Ağrı ili Hamur ilçesi Yatılı Bölge Ortaokulunda yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Hamur Yatılı Bölge Ortaokulunda okuyan altıncı sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Evren için seçilebilecek öğrenci sayısı fazla olacağından örneklem yoluna gidilmiştir.

Araştırmada random yani tesadüfi, rastgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemle göre örnekleme elde etmenin gerekliliği evrendeki birimlerin listelenmesidir. Bu tür örneklemede evrendeki her birimin örnekleme seçilmede eşit ve bağımsız olma olasılığı vardır. Böylelikle yansızlık kuralı uygulanacaktır (Balcı;2007:84).

Yansızlık belli bir örneklem büyüklüğüne ulaşmada, evrendeki her ünitenin örnekleme girebilme olasılığının belli bağımsız ve birbirine eşit olması durumudur. Yeterli bir büyüklükteki bir örneklemin evreni temsil edebileceği varsayımı yansızlık kuralının uygulanmasına bağlıdır (Karasar;1999:112).

Tesadüfi örnekleme tekniğinin en önemli sakıncası, iyi bir örnekleme çerçevesine ihtiyaç duymasıdır. Bazı evrenlerde örneğin okul, sendika gibi yerlerde böyle çerçeveye sahip olmak mümkündür. Ancak şehirler veya ülkelerde yaşayanların evreni oluşturmaları durumunda, böyle bir örnekleme çerçevesini oluşturmak imkansız gibidir (Altunışık vd.; 2007: 130).

Bu kapsamda araştırmanın örneklemini; Hamur Yatılı Bölge Ortaokulunda okuyan öğrenciler oluşturmuştur. Tablo 3.3’ de bu durum gösterilmiştir.

Tablo 3.3 Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

SINIFLAR	ÖĞRENCİ SAYISI
6/A-6/D SINIFI (Deney)	35
6/B- 6/C SINIFI (Kontrol)	35

Tablo 3.3’de araştırmaya konu olan öğrencilerimizin deney ve kontrol grubu sayısı gösterilmiştir. Deney grubunu 6/A ve 6/D sınıfları oluştururken kontrol grubunu ise 6/B ve 6/C sınıfları oluşturmaktadır.

3.3. Çalışma Grubu İstatiksel Veriler

Araştırma Yatılı Bölge Ortaokulunda 2016-2017 Eğitim – Öğretim yılında eğitim gören 70 öğrenci üzerinde gerçekleştirildi. Katılımcılara ait demografik bilgilerin dağılımı frekans analizi ile incelendi. Frekans analizleri tablo 3.4.’de gösterilmiştir.

Tablo 3.4. Katılımcılara Ait Demografik Bilgilerin Dağılımı

		N	%
Grup	Kontrol	35	50,0
	Deney	35	50,0
	Total	70	100,0
Cinsiyet	Erkek	43	61,4
	Kız	27	38,6
	Total	70	100,0
Anne eğitim	Bilmiyor	47	67,1
	Okuryazar	9	12,9
	İlkokul	11	15,7
	Ortaokul	2	2,9
	Lise	1	1,4
	Total	70	100,0
Baba eğitim	Bilmiyor	12	17,1
	Okuryazar	18	25,7
	İlkokul	27	38,6
	Ortaokul	9	12,9
	Lise	3	4,3
	Üniversite	1	1,4
	Total	70	100,0

Tablo 3.4. incelendiğinde katılımcıların çalışma gruplarına göre dağılımı %50'si kontrol, %50'si ise deney grubu olarak belirlenmiştir. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde; %38,6'sının kız, %61,4'ünün ise erkek olduğu görülmektedir. Anne eğitim durumuna göre dağılımı incelendiğinde; okuryazar olmayanların oranı %67,1 okuryazar olanların oranı %12,9 iken ilkokul mezunu olanların oranı %15,7 ortaokul mezunu olanların oranı %2,9 olup lise mezunu olanların oranı %1,4'tür. Baba eğitim durumuna göre dağılımı incelendiğinde; okuryazar olmayanların oranı %17,1 okuryazar olanların oranı %25,7 iken ilkokul mezunu olanların oranı %38,6 ortaokul mezunu olanların oranı %12,9 olup lise mezunu olanların oranı %4,3 üniversite mezun olanların oranı ise %1,4'tür.

3.4. Veri Toplama Araçları

Bu araştırma için gerekli olan veriler 6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi Demokrasinin Serüveni ünitesi konularını kapsayan çoktan seçmeli başarı testi ile toplanmıştır.

3.4.1. Başarı Testi

Öğrencilerin öğrenme düzeylerinin belirlemede “Demokrasinin Serüveni” konuları ele alınmıştır. Soruların hazırlanmasında Milli Eğitim Bakanlığına ait olan EBA (Eğitim Bilişim Ağı) adlı sitede yayınlanan sorulardan ve sosyal Bilgiler ders kitabından yararlanılmıştır. Sorular Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Eğitim Bilişim Ağı’ndan alındığından dolayı sorularla ilgili tekrardan madde geçerlilik analizleri ve madde ayırt edicilik indeksi gibi işlemler yapılmamıştır. Başarı testi çoktan seçmeli olup 24 sorudan oluşmaktadır. Bu sorular Hamur Yatılı Bölge Ortaokulunda okuyan 6/A-6/D (deney), 6/B-6/C (kontrol) okuyan 70 öğrenciye uygulanmıştır. Geliştirilen 24 soruluk başarı testi ön test ve son test olarak deney ve kontrol gruplarına uygulanmıştır. Öğrencilere sorulan çoktan seçmeli testin güvenirliği hesaplanmıştır. Güvenirlik sonuçları ana uygulamadan bulunmuştur.

Güvenirlik bir testin veya ölçeğin ölçmek istediği şeyi tutarlı ve istikrarlı bir biçimde ölçme derecesidir. Güvenilir bir test veya ölçek, benzeri şartlarda tekrar uygulandığında benzeri sonuçlar verir. Bir test veya ölçek ne derecede güvenilir ise ondan elde edilen veriler o derece güvenilirirdir. Güvenilir olmayan bir ölçek yardımıyla elde edilen veriler faydasızdır (Altunışık vd.;2007:114).

Testin güvenirlik analizi Kuder-Richardson formülleri ile yapılmıştır. Kuder-Richardson formülleri, testteki her maddenin aynı değişkeni ölçtüğü yani testin ölçtüğü şeyin homojen olduğu sayılımasına dayanır. Testin iki yarısı yerine testteki tüm maddeler arasındaki tutarlılığın ölçümünü verir. Bu da iç tutarlılık katsayısı olarak adlandırılır.

KR-21 madde analizi yapılmamış testlere uygulanır ve testteki maddelerin madde güçlükleri eşit farz edilir. Bu nedenle KR-21 formülü ile elde edilen katsayı

güvenirliğin alt sınırı olarak kabul edilir. Bir başka deyişle KR-21 her zaman için KR-20'den küçüktür (**KR-20 > KR-21**).

Bir testin KR-20 veya KR-21 güvenirliği yüksek bulunmuşsa, bu testteki maddelerin aynı yeterliği ölçtüğü (testin tek boyutlu olduğu) ve test puanlarının tesadüfi hatalardan arınık olduğu sonucuna ulaşılabilir. Bu durum tablo 3.5'te gösterilmiştir.

Tablo 3.5. Testin KR 20, KR 21 ve Cronbach's Alpha Verileri

	Ön test	Son Test
Cronbach's Alpha	0,88	0,83
KR21	0,83	0,77
KR20	0,87	0,84

Tablo 3.5.'e göre ilgili testlerin KR20 ve KR21 katsayıları incelendiğinde; bütün testlerin güvenirlik düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca Chronbach alfa katsayısı da testin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.5. Verilerin Toplanması

Araştırmanın ilk aşamasında uygulanmanın yapılacağı sınıflar belirlenmiştir. Bu sınıflardan başarı durumları göz önüne alınmaksızın 6/A ve 6/D sınıfları deney, 6/B ve 6/C sınıfları ise kontrol grubu olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında araştırılacak konu belirlenmiştir. Konuşma Halkası tekniğine uygun ve kolaylıkla uygulanmasını sağlayacak 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi Demokrasinin Serüveni Ünitesi konuları araştırma kapsamına alınmıştır. Daha sonra deney grubu için Konuşma Halkası tekniğine uygun ders planları (ekler kısmında) hazırlanmıştır. Kontrol grubuna ise geleneksel yöntemleri kapsayan ders planları hazırlanmıştır.

Araştırmanın üçüncü aşamasında ise araştırma konularına uygun olarak ölçme araçları olan ön test ve son test başarı testleri hazırlanmıştır. Araştırmanın

dördüncü aşamasında hazırlanan ön test deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön bilgilerini ölçmek amacıyla çalışmadan bir hafta önce uygulanmıştır. Çalışma 17/04/2017 - 26/05/2017 arasında yapılmıştır. Ünite konuları haftalık 3 saat şeklinde işlenmiş ve planlanmıştır. Bunun nedeni Sosyal Bilgiler dersinin haftada 3 saat işlenmesidir.

Kontrol grubunda ön testin uygulanmasından bir hafta sonra geleneksel yönteme uygun olarak hazırlanmış olan planlar doğrultusunda konular düz anlatım, soru cevap gibi yöntemlerle işlenmiştir. Derslerde genelde anlatım yöntemi kullanıldığından öğretmen aktif olmuş öğrenci katılımı yöntemden dolayı en alt seviyede kalmıştır.

Başarı testlerine verecekleri cevabın herhangi bir sınavlarının yerine geçmeyeceği belirtildi. Beş haftalık ders anlatma sürecinden sonra son test uygulandı. Teşekkür konuşmasından sonra ders işleme süreci bitirildi.

Deney grubunda ön testin uygulanmasından bir hafta sonra Konuşma Halkası tekniğine uygun olarak hazırlanmış olan planlar doğrultusunda konular işlenmeye başlanmıştır. Konular işlenmeye başlanmadan önce öğrencilere bu teknik açıklanmış ve en etkili şekilde uygulanması için çaba gösterilmiştir.

Konuşma Halkası tekniği uygulanmaya başlanılmadan önce sınıftaki öğrencilerin daire şeklinde oturtulması sağlanır. Öğrencilere konu anlatılır. Daha sonra konuyla ilgili öğrenciye bir olay, öykü anlatılır veya video izletilir. Sonrasında öğrenciler sırasıyla olaydaki birinin yerine kendini koyarak “ne hissettiğini” ve “ne düşündüğünü” anlatır. Böylelikle öğrenciler “Empati” yapmış olacaktır. Konuşma sırası elden ele dolaşacak olan bir nesne örneğin kalem, ufak top veya herhangi bir cisim olabilir. Bu nesne hangi öğrencinin elindeyse o konuşur ve “pas” deme hakkına sahiptir. Fakat daha sonra tekrardan “pas” diyen öğrencinin fikri sorulur.

Öğrenciler kendilerine olaydaki kişinin yerine koyduktan sonra öğretmen öğrencilere; “Sizce bu kişi ne hissetmiştir? Bu kişi ne düşünmüştür? gibi sorular sorarak uygulamayı başlatır ve dairedaki tüm öğrenciler görüşlerini ifade eder. Böylelikle öğrenci bir konu hakkında düşünmesini, konuşmasını, kendini ifade etmesini, farklı görüşlere saygı göstermesini, duyguları ve düşünceleri anlamasını

ve ayırt etmesini öğrenir. Aynı zamanda empatik düşünmeyi yani kendisini başkasının yerine koyup onun gibi düşünmeyi öğrenecektir.

Araştırmanın altıncı aşamasında ise hazırlanan son test başarı testi deney ve kontrol grubundaki öğrencilere bir hafta sonra uygulandı. Konuşma halkasının bu beş haftalık süreci detaylı olarak aşağıdaki tablolarda gösterilecektir.

Araştırmanın başarı testlerinin uygulanması için valilikten gerekli izinler alındı (ekler kısmında izin örnekleri mevcuttur). Yapılan alanyazın taramalarına bağlı olarak yapılacak işlemlerin temel çerçevesi hazırlandı.

Araştırma, belli bir seyir halinde izni alınan günlük planlara (ekler kısmında izin örnekleri mevcuttur) dayanarak oluşturulan öğrenci gruplarında beş hafta boyunca işlenildi. Araştırmanın konu kazanım tablosu 3.6’da gösterilmiştir.

Tablo 3.6 Konu Kazanım Verileri

HAFTA	KONU	KAZANIM
1. Hafta	Devletler ve Yönetim Biçimi	Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.
2. Hafta	Demokrasi Tarihine Yolculuk	Değişik dönem ve kültürlerde demokratik yönetim anlayışının tarihsel gelişimini tartışır.
3. Hafta	Temel Hak ve Özgürlüklerimiz	Demokratik yönetimlerde yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı, din ve vicdan özgürlüğü ile düşünce özgürlüğüne sahip olunması gerektiğini savunur.
4. Hafta	Belgelerin Dili	Tarihsel belgelerden yola çıkarak insan haklarının gelişim sürecini analiz eder.
5. Hafta	Dünden Bugüne Türk Kadını	Türk tarihinde kadının konumu ile ilgili örnekleri, kadın haklarının gelişimi açısından yorumlar (Meb;2017).

Tablo 3.6 incelendiğinde araştırmaya ait haftalarda işlenen konu ve kazanımlar yer almaktadır. Konu ve kazanımlar Konuşma Halkası tekniğine uygundur. Konu ve kazanımlara ait ders işleme planları ekler kısmında mevcuttur.

Araştırmanın işleniş süreci detayı aşağıdaki gibidir:

1. Hafta:

Araştırmanın deney grubunda bulunan öğrencilerle görüşme yapıldı. Yapılan işin ciddiyeti ve onların da yapmaları gerekenler anlatıldı. Yapılan araştırmanın araştırmacı için ne ifade ettiğine değinilip, gerekli özveriye ve önemi göstermelerine yönelik bilgilendirmeler yapıldı. Araştırmanın sonuçlarının karnelerine geçecek notlarla bağlantısının olmayacağı söylendi. Öğrencilerin yapmaları gereken iş ve işlemler araştırmacı rehberliğinde söylendi. Konuşma Halkası tekniğinin ne olduğu, uygulamasının ne şekilde yapıldığı ve nasıl sonlandığı en genel hatlarıyla öğrencilere anlatıldı.

Deney ve kontrol grupları araştırmanın özelliklerine göre oluşturuldu. Buna göre 6/A ve 6/D öğrenciler deney grubunu, 6/B ve 6/C sınıfı öğrencileri ise kontrol gruplarına seçildi. Ön test hakkında deney ve kontrol gruplarına bilgiler verildi. Deney grubunda kısa bir prova yapıldı. Öğrenciler daire şeklinde oturtuldu. Öğrencilerin önümüzdeki derse hazır gelmelerinin önemli olduğu ve yapmaları gereken iş ve işlemlerin ne olduğu anlatıldı. Öğrencilerin hepsinin sorumluluk almaya yatkın oldukları gözlemlendi. Konuya karşı ilgili olmaları sıra değişikliğinde en üst seviyeye çıktı. Her iki gruba ön test başarı testleri uygulandı.

2. Hafta:

Uygulamanın yapılacağı ilk derste öğrencilerin istekli oldukları gözlemlendi. Hazırbulunuşluk ve dikkat seviyeleri dersin verimli yönde işlenmesine uygun bir seviyede olduğu görüldü. Öğrenciler daire şeklinde oturtuldu. Elllerinde dolaşacak cisim (top) hazırlandı. İlk işlenen konu “Devletler ve Yönetim Biçimi” oldu. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır kazanımı kapsamında yönetim biçimleri hakkında öğrencilere bilgi verildi. Dikkat çekmeye dayalı etkinliklerden sonra

hazırbulunuşluk seviyesini ölçen sorular soruldu ve öğrencilerin seviyesini belirlenmeye çalışıldı. Hazırlanan etkinlik ve materyallerle ders anlatımı yapıldı. Anlatım bittikten sonra sıra tekniğin uygulanmasına geldi. Konu ile ilgili hazırlanan sorular sormak ve dersi eğlenceli hale getirmek için akıllı tahtadan müzik açıldı. Müzik çalarken öğrencilerin elinde kullanılan cisim olan top dolaşır durumdaydı. Müzik durduğunda cisim kimin elindeyse soruyu cevaplayan kişi oluyordu. Bu durum eğlenceli dakikaların yaşanmasına neden oldu. Eğer cevap veremiyorsa “pas” deme hakkına sahipti. Öğrencinin aktif durumda olduğu tekniğimizde öğrencilere sorulan soruların bazıları şunlardır:

- ✓ Yönetim şekilleri nelerdir?
- ✓ Demokrasi nedir?
- ✓ Ülkemiz hangi yönetim şekli ile yönetilmektedir?
- ✓ Monarşi ile yönetilen bir ülkede yaşadığınızı düşünün ne hissederdiniz?
Yaşam şartları nasıl olurdu?
- ✓ Kral olsaydınız halkınıza nasıl davranırdınız? Krallığın vermiş olduğu haklardan vazgeçer miydiniz?
- ✓ Monarşi ile yönetilen bir ülkede demokrasiyi getirmek için ne yapardınız?
- ✓ Teokrasi ile yönetilen bir ülkede yaşasaydınız ne hissederdiniz?
- ✓ Oligarşi ile yönetilen ülkelerde yaşam nasıl olurdu?

Öğrencilerin hepsi derse aktif katılım sağladı. Yönetim şekilleri olan Demokrasi, Monarşi, Teokrasi ve Oligarşi hakkında toparlayıcı bilgiler verildi. Demokrasi yönetim biçiminin uygulanmasının faydalarının daha fazla olduğu sonucuna varıldı. Konu anlatıldıktan sonra öğrencilerle birlikte işlenen konunun öğrenmelerinin pekişmesi için gerekli olan etkinlikler, öğretmen ve öğrenciler tarafından gerçekleştirilip derse son verildi.

3. Hafta:

Değişik dönem ve kültürlerde demokratik yönetiminin anlayışının tarihsel gelişimini anlatır kazanımı kapsamında “Demokrasi Tarihine Yolculuk” konusu işlendi. Konu ile ilgili bilgi aktarıldıktan sonra tekniğin uygulanmasına geçildi. Öğrencinin tekniğe karşı güdülenmesini arttırmak için müzik ayarlandı. Daire sıra düzeni ile oluşturulan öğrenciler daha samimi bir ortamda kendilerini

buldular. Müzikle etkileşimli bir şekilde uygulama başlatıldı. Aşağıdaki sorular öğrencilere sorularak empati yapmaları ve aktif bir şekilde konuya yaklaşmaları sağlanmıştır. Sorulan soruların bazıları aşağıdaki şekildedir:

- ✓ Siz geçmiş dönemde yaşasaydınız demokrasinin gelişimi için ne yapardınız?
- ✓ Hangi zorluklar yaşanarak demokrasi yönetimine geçilmiştir?
- ✓ Güç sizde olsaydı güçten vazgeçip demokrasiye geçer miydiniz?
- ✓ Ülkenize demokrasiyi getirseydiniz ne hissederdiniz?
- ✓ Hemen haklarınızdan vazgeçer miydiniz?
- ✓ Yeniliklerinizi hemen mi yapardınız? Yoksa aşama aşama mı yapardınız?
- ✓ Demokrasinin tarihsel gelişimi hakkında neler söylersiniz?

Öğrenciler bu sorularla ve yapılan anlatımlarla demokrasinin kolay kazanılmadığının farkına vardılar. Demokrasi yolculuğunda neler yaşandığını öğrendiler. Geçmişe yönelik çeşitli empatilerde bulundular. Gerekli dönütlerden sonra öğrencilerle birlikte işlenen konunun öğrenmelerinin pekişmesi için gerekli olan etkinlikler, öğretmen ve öğrenciler tarafından gerçekleştirilip derse son verildi.

4. Hafta:

Bu hafta anlatılması ve uygulanması gereken “Temel Hak ve Özgürlükler” konusudur. Demokratik yönetimlerde yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı, din ve vicdan özgürlüğü ile düşünce özgürlüğüne sahip olunması gerektiğini savunur kazanımı kapsamında konu işlendi. İnsan yaşamı için hayati önem taşıyan kişi hak ve özgürlüklerinin verimli şekilde anlaşılması için öğrencilere bilgi aktarıldı. Tekniğin uygulanması aşamasına geçildi. Uygulama kapsamında öğrencilere aşağıdaki sorular soruldu:

- ✓ Sizce temel hak ve özgürlüklerimizi olmasaydı yaşam nasıl olurdu?
- ✓ En temel hakkımız hangisidir?
- ✓ Yaşama Hakkı neden en temel hakkımızdır?
- ✓ Düşünce özgürlüğümüz olmasaydı yaşam nasıl olurdu?
- ✓ Düşünce özgürlüğümüzün sınırı nedir?
- ✓ Din ve vicdan özgürlüğünün olması faydalı mıdır?

- ✓ Mülkiyet hakkını günlük yaşamla ilişkilendiren örnekler nelerdir?
- ✓ Özgür olmasaydınız ne hissederdiniz?
- ✓ Eğer köle olsaydınız ne hissedersiniz? Kurtulmak için neler yapardınız?

Öğrencilere sorulan bu ve benzeri sorularla hak ve özgürlüklerin önemi anlaşıldı. Gerekli dönütlerden sonra öğrencilerle birlikte işlenen konunun öğrenmelerinin pekişmesi için gerekli olan etkinlikler, öğretmen ve öğrenciler tarafından gerçekleştirilip derse son verildi.

5. Hafta:

Türk tarihinde kadının konumu ile ilgili örnekleri, kadın haklarının gelişimi açısından yorumlar kazanımı kapsamında “Dünden Bugüne Türk Kadını” konusu işlendi. Toplumda kadının önemi, hakları hakkında öğrencilere bilgi verildi. Konuyla ilgili öğrenciler aşağıdaki sorular soruldu?

- ✓ Kendinizi hor görülen, ezilen ve hiç değer verilmeyen bir kadın olarak düşünün neler hissederdiniz?
- ✓ Geçmiş dönemde yani kadına değer verilmeyen zamanda yaşasaydınız kadın hakları için neler yapardınız?
- ✓ Teknolojinin gelişmesi haklara etki etmiş olabilir mi?
- ✓ Demokrasinin gelişimi için kadın haklarının olması gerekiyor mu?
- ✓ Cahiliye devrinde kadına yönelik tutumlar nasıldı?
- ✓ Türkiye Cumhuriyetinde bugüne kadar hiç kadın Cumhurbaşkanı seçilmedi. Siz seçilen ilk kadın Cumhurbaşkanı olsaydınız ne hissederdiniz ve neler yapardınız?

Özellikle konumuzun kadın olması nedeniyle bu konuda erkek öğrencilerimizin de kendilerini onların yerine koyup onların duygularını düşüncelerini anlaması açısından önemli ve verimli bir ders oldu. Erkek öğrencilerimiz bu sorulara kadınların gözünden cevap verdiler. Bu vesileyle onları daha iyi anlamış oldular. Gerekli dönütler yapıldıktan sonra öğrencilerle birlikte işlenen konunun öğrenmelerinin pekişmesi için gerekli olan etkinlikler, öğretmen ve öğrenciler tarafından gerçekleştirilip derse son verildi. Bir saatlik derste ise son test başarı testi uygulanarak çalışmaya son verilmiştir.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin verdikleri cevaplar değişiklik yapılmadan Microsoft Office Excel programında düzenlenmiştir. Yapılan çalışmada nicel veriler kullanılmıştır. Bu verilerin çözümlenmesi aşamasında SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin ön test ve son test puanlarının normal dağılıp dağılmadığının belirlenmesi amacıyla Kolmogorov-Smirnov ve ShapiroWilk testi yapılmış ve sonuçları Tablo 3. 7’de verilmiştir.

Tablo 3.7 Normallik Varsayımı (Kolmogorov-Smirnov ve ShapiroWilks Testi)

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Değer	SD	P	Değer	SD	P
Ön test	0,111	70	0,033	0,960	70	0,026
Son test	0,151	70	0,000	0,931	70	0,001

Tablo 3.7 incelediğimizde; Test sonuçlarına göre ön test ve son test puanları her iki test için de p değerleri $<0,05$ (**$p<0,05$**) olduğu için normal dağılım göstermediği görülmektedir. Bu yüzden karşılaştırmalarda **parametrik olmayan** testler kullanılmıştır.

Buna göre; Deney ve kontrol grubu ön test ve son test verileri arasındaki anlamlılık derecesi tespiti için **Wilcoxon testi** kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubunun başarı puanları arasındaki anlamlılık derecesi ve cinsiyete göre tespiti için **Mann Whitney U** testi kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubunda anne eğitim durumu ve baba eğitim durumuna göre ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını tespiti için **Kruskal Wallis** testi kullanılmıştır. Uygulanan başarı testinin çarpıklık ve basıklık değerleri 3.8’de gösterilmiştir.

Tablo 3.8. Testin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

	Ön test	Son test
Çarpıklık	0,553	0,679
Çarpıklık Std. Hatası	0,287	0,287
Basıklık	0,174	-0,373
Basıklık Std Hatası	0,566	0,566

Tablo 3.8. incelendiğinde testin çarpıklık ve basıklık değerlerinin katsayılarına bakıldığında verilerin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Bir veri setinin normal dağılıma uygunluk gösterip göstermediği ağırlıklı olarak kolmogorov, smirnov ve shapiro wilks testleri ile belirlenir. Kolmogorov-smirnov ağırlıklı olarak daha çok kullanılmakla birlikte ikisi de aynı sonuçlar verir. Çarpıklık ve basıklık katsayıları da verinin normal dağılıma uygunluk gösterip göstermediği hakkında bilgi veriyor. Bu bilgi kesinlik içermemektedir. En net sonuç kolmogrov-smirnov ile ilgili test veri sonuçlarıdır.

Normal dağılım varsayımı çoğu zaman istatistik işlemleri için kolaylaştırıcı bir işlev yapmaktadır. Kolmogorov –smirnov test istatistiği olarak adlandırılmaktadır. Araştırmanın **Kolmogorov-Smirnov ve ShapiroWilks** test sonuçları, tablo 3.7’de da görüldüğü gibi verilerin normal dağılım göstermediği görülmüştür. Bu sonuca göre parametrik olmayan testler kullanılmıştır (Genceli;2007:306).

IV. BÖLÜM

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve ilgili denenceler çevresinde yorumlara yer verilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın problemini, ortaokul Sosyal Bilgiler dersi Demokrasinin Serüveni ünitesinde Konuşma Halkası tekniğinin kullanılmasının öğrencinin akademik başarısına etkisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sayılan ana ve alt problemlerine ilişkin veriler, uygulanan Sosyal Bilgiler başarı ön testi ve başarı son testi verilerinden elde edilmiştir.

Araştırmanın ana problemi doğrultusunda cevabı aranan alt problemlere ait bulgulara sırasıyla yer verilmiştir. Bu bulgulardan hareketle elde edilen veriler araştırmanın üzerinde durduğu sonuçları destekleyecek ve her türlü ayrıntıya yer verecek şekilde yansız bir biçimde ele alınmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol ve deney gruplarının ön test ve son test karşılaştırması arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna cevap aranmaktadır.

Kontrol grubu ile deney grubu öğrencilerine uygulanan ön test ve son test başarı testi verileri arasındaki anlamlılık derecesi şu şekilde analiz edilmiştir. Deney ve kontrol grubunda ön test ve son test ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için yapılan Wilcoxon testi kullanılmıştır.

Wilcoxon işaretli sıralar testi eşleştirilmiş gruplara ilişkin farklılıkların boyutlarını da dikkate alarak iki değişkene ait olan dağılımın aynı olup olmadığını test etmeye çalışır (Altunışık;2007:187). Belirtilen sonuçlar aşağıda tablo 4.1. ve 4.2.'de verilmiştir.

- a) Kontrol grubunda bulunan öğrencilerin ön test ve son test karşılaştırmaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin veriler tablo 4.1'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Kontrol Grubu Ön Test ve Son Test Verileri

		N	Ort.	Std. Sapma	W	P
Kontrol Grubu	Ön test	35	8,06	3,61	390	0,001*
	Son test	35	8,49	3,93		

*p<0,05

Tablo 4.1. incelendiğinde kontrol grubunda ön test ortalaması 8,06 iken, son test ortalaması 8,49'dur. Wilcoxon testi sonuçlarına göre ön test ve son test ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmaktadır (p<0,05).

- b) Deney grubunda bulunan öğrencilerin ön test ve son test karşılaştırmaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin veriler tablo 4.2' de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Deney Grubu Ön Test ve Son Test Verileri

		N	Ort.	Std. Sap.	W	P
Deney Grubu	Ön test	35	8,34	2,75	458	0,001
	Son test	35	11,37	5,08		

Tablo 4.2. incelendiğinde deney grubunda n test ortalaması 8,34 iken son test ortalaması 11,37'dir. Deney grubunda ön test ve son test ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık olup, son test ortalaması ön test ortalamasından anlamlı derecede daha büyüktür (p<0,05). Tablo 4.2. sonuçları konuşma halkası tekniğinin uygulanmasının grubu anlamlı derecede etkilediğini göstermiştir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ön test ve son test puanlarının deney ve kontrol gruplarına göre karşılaştırması arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin veriler tablo 4.3’de gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Ön Test ve Son Test Puanlarının Deney ve Kontrol Gruplarına Göre Karşılaştırılması

		Mann				
				Std.	Whitney	P
Grup		N	Ort.	Sapma	U	
Ön test	Kontrol	35	8,06	3,61	651,5	0,645
	Deney	35	8,34	2,75		
Son test	Kontrol	35	8,49	3,93	734	0,042*
	Deney	35	11,37	5,08		

*p<0,05

Tablo 4.3. incelendiğinde başarı testinin ön test için kontrol grubu ortalaması 8,06 iken deney grubu ortalaması 8,34 olup ön test puanlarında deney ve kontrol grubu arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). Son test için ise kontrol grubu ortalaması 8,49 iken deney grubu ortalaması 11,37’dir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre son test için deney ve kontrol grubu ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık olup, deney grubu ortalaması kontrol grubu ortalamasından anlamlı derecede daha büyüktür.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Problemler

Deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin cinsiyet özellikleri ile ön test son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna cevap aranmaktadır. Deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test puanlarının cinsiyete göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Belirtilen sonuçlar tablo 4.5. ve 4.6.'da verilmiştir.

- a) Kontrol grubunda bulunan öğrencilerin cinsiyet özellikleri ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin veriler tablo 4.4.'de verilmiştir.

Tablo 4.4. Kontrol Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Cinsiyete Göre Değişimi

		N	Ort.	Std. Sapma	Mann Whitney U	P
Cinsiyet						
Ön test	Erkek	23	7,61	2,93	162,5	0,400
	Kız	12	8,92	4,68		
Son test	Erkek	23	8,26	3,32	137	0,986
	Kız	12	9,22	5,04		

a. Grup = Kontrol

Tablo 4.4. incelendiğinde kontrol grubunda ön test sonuçlarına göre erkeklerin ortalaması 7,61 iken kızların ortalaması 8,92'dir. Kontrol grubunda ön test puanlarında kız ve erkekler arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). Kontrol grubunda son test için erkeklerin ortalaması 8,26 iken kızların ortalaması 9,22'dir. Kontrol grubunda son test için erkek ve kızların arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

- b) Deney grubunda bulunan öğrencilerin cinsiyet özellikleri ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin veriler tablo 4.5.'de verilmiştir.

Tablo 4.5. Deney Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Cinsiyete Göre Değişimi

Cinsiyet		N	Ort.	Std. Sapma	Mann Whitney U	P
Ön test	Erkek	20	7,75	1,74	180,5	0,314
	Kız	15	9,13	3,62		
Son test	Erkek	20	10,35	4,48	190	0,191
	Kız	15	12,73	5,66		
a. Grup = Deney						

Tablo 4.5. incelendiğinde deney grubunda ön test sonuçlarına göre erkeklerin ortalaması 7,75 iken kızların ortalaması 9,13'tür. Deney grubunda ön test puanlarında kız ve erkekler arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). Deney grubunda son test için erkeklerin ortalaması 10,35 iken, kızların ortalaması 12,73'tür. Deney grubunda son test için erkek ve kızların arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin anne eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna cevap aranmaktadır. Deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test puanlarının anne eğitim durumuna göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için yapılan Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Belirtilen sonuçlar tablo 4.6.ve 4.7'de verilmiştir.

- a) Kontrol grubunda bulunan öğrencilerin anne eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin veriler tablo 4.6.'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Kontrol Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

		N	Ort.	Std. Sapma	KW	P
Ön test	Bilmiyor	24	7,54	3,49		
	Okuryazar	2	16,00	0,00		
	İlkokul	7	7,57	2,15	6,082	0,193
	Ortaokul	1	9,00	-		
	Lise	1	7,00	-		
	Total	35	8,06	3,61		
Son test	Bilmiyor	24	9,29	3,91		
	Okuryazar	2	17,00	1,41		
	İlkokul	7	8,43	2,51	6,358	0,174
	Ortaokul	1	10,00	-		
	Lise	1	6,00	-		
	Total	35	9,49	3,93		
a. Grup = Kontrol						

Tablo 4.6. incelendiğinde kontrol grubunda ön test ve son test puanları anne eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Diğer bir ifade ön test ve son test için annesi farklı eğitim seviyesinde olan kişilerin puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

- b) Deney grubunda bulunan öğrencilerin anne eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin veriler tablo 4.7.'de verilmiştir.

Tablo 4.7. Deney Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

		N	Ortalama	Std. Sapma	KW	P
Ön test	Bilmiyor	23	8,57	3,13	1,119	0,772
	Okuryazar	7	7,71	2,14		
	İlkokul	4	7,75	1,50		
	Ortaokul	1	10,00	-		
	Total	35	8,34	2,75		
Son test	Bilmiyor	23	11,00	4,88	3,360	0,339
	Okuryazar	7	11,00	5,63		
	İlkokul	4	15,25	5,19		
	Ortaokul	1	7,00	-		
	Total	35	11,37	5,08		
a. Grup = Deney						

Tablo 4.7. incelendiğinde deney grubunda ön test ve son test puanları anne eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Diğer bir ifade ön test ve son test için annesi farklı eğitim seviyesinde olan kişilerin puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin baba eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? sorusuna cevap aranmaktadır. Deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test puanlarının baba eğitim durumuna göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için yapılan Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Belirtilen sonuçlar tablo 4.8. ve 4.9’da verilmiştir.

- a) Kontrol grubunda bulunan öğrencilerin baba eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmamasına ilişkin tablo 4.9.'da verilmiştir.

Tablo 4.8. Kontrol Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

		N	Ort.	Std. Sapma	KW	P
Ön test	Bilmiyor	4	5,25	2,06	10,253	0,068
	Okuryazar	9	11,11	3,26		
	İlkokul	13	7,38	3,75		
	Ortaokul	5	6,60	3,13		
	Lise	3	8,00	1,73		
	Üniversite	1	8,00	-		
	Total	35	8,06	3,61		
Son test	Bilmiyor	4	7,00	3,27	10,110	0,072
	Okuryazar	9	12,22	4,02		
	İlkokul	13	8,69	3,45		
	Ortaokul	5	10,60	4,62		
	Lise	3	6,67	1,15		
	Üniversite	1	8,00	-		
	Total	35	9,49	3,93		
a. Grup = Kontrol						

Tablo 4.8. incelendiğinde kontrol grubunda ön test ve son test puanları baba eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Diğer bir ifade ön test ve son test için babası farklı eğitim seviyesinde olan kişilerin puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

- b) Deney grubunda bulunan öğrencilerin baba eğitim durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin veriler tablo 4.9.'da verilmiştir.

Tablo 4.9 Deney Grubunda Ön Test ve Son Test Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

	N	Ort.	Std. Sapma	KW	P	
Ön test	Bilmiyor	8	8,00	2,14	4,101	0,251
	Okuryazar	9	6,89	2,15		
	İlkokul	14	9,50	3,23		
	Ortaokul	4	8,25	2,22		
	Total	35	8,34	2,75		
Son test	Bilmiyor	8	11,88	3,68	6,675	0,083
	Okuryazar	9	8,67	3,87		
	İlkokul	14	13,29	5,65		
	Ortaokul	4	9,75	6,29		
	Total	35	11,37	5,08		
a. Grup = Deney						

Tablo 4.9. incelendiğinde deney grubunda ön test ve son test puanları baba eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Diğer bir ifade ön test ve son test için babası farklı eğitim seviyesinde olan kişilerin puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

V. BÖLÜM

Araştırmanın bu bölümünde Ortaokul Sosyal Bilgiler dersi Demokrasinin Serüveni ünitesinde Konuşma Halkası tekniğinin öğrenci akademik başarısına etkilerini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırmanın bulgularına ilişkin sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Ortaokul Sosyal Bilgiler dersi Demokrasinin Serüveni ünitesinde Konuşma Halkası tekniğinin öğrenci akademik başarısına etkilerini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırmanın bulgularına ilişkin sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Konuşma Halkası tekniğinin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunun ön test verileri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu özellik grupların homojen olduğu ve akademik seviye olarak birbirine yakın olduğunu göstermektedir.

Deney ve kontrol grubunun son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır. Deney grubunda uygulanan Konuşma Halkası Tekniği ile desteklenmiş Sosyal Bilgiler Öğretimi, geleneksel yöntemle desteklenmiş kontrol grubu arasında öğrenci akademik başarısı açısından deney grubu lehine anlamlı fark vardır. Başka bir deyişle Sosyal Bilgiler dersi Demokrasinin Serüveni ünitesinde deney grubuna uygulanan Konuşma Halkası tekniği geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubuna göre daha başarılıdır. Deney grubunun başarı seviyesi kontrol grubuna göre daha yüksektir.

- Deney grubunun ön test ve son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır. Deney grubunda uygulanan Konuşma Halkası tekniği olumlu etki yapmıştır.

- Kontrol grubunun ön test ve son test puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamaktadır. Geleneksel öğretimin Demokrasinin Serüveni ünitesinde gereken başarıyı yakalamadığı görülmüştür.

Araştırma sonucunda, Konuşma Halkası tekniğinin uygulandığı sınıfta öğrencilerin akademik başarılarındaki artışın diğer sınıfa göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Konuşma Halkası tekniğinde öğrenciler derse aktif olarak katılım gösterdikleri için öğrenmenin üst düzeyde gerçekleştiği bu araştırma ile de desteklenmiştir. Birçok çalışmada uygulanan yöntem ve tekniklerin öğrenci başarısını pozitif yönde etkilediğini görülmektedir. Sözgelimi;

Çelik (2017) tarafından yapılan araştırma sonucunda deney grubunda uygulanan görüş geliştirme tekniğinin kontrol grubuna uygulanan geleneksel yönteme göre daha başarılı olduğu görülmüştür. Korucu-Çakır (2018) tarafından yapılan araştırmalarda elde edilen bulgulara göre işbirlikçi dinamik web teknolojilerini kullanan öğrencilerin başarılı olduğu görülmüştür. Kırbaş (2017) araştırmada elde ettiği bulgulara göre işbirlikli yöntemin geleneksel yönteme göre daha başarılı olduğu görülmüştür. Najmuldeen (2017) yaptığı araştırma sonucuna göre eğitsel oyunlar tabanlı ipad uygulamalarının öğrenme de etkili olduğu görülmüştür. Doğan (2017) araştırmasının analiz sonuçlarına göre; deney ve kontrol gruplarının başarı puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Karacop (2017) araştırmasından elde ettiği bulgulara göre İşbirlikli öğrenme modeline dayalı jigsaw metodunun başarılı olduğu görülmüştür.

Çetinkul (2017) çalışmasında elde ettiği verilere göre “Çoklu Zekâ” ile biyoloji dersi öğretiminin, klasik öğrenme yöntemine göre daha etkili olduğu bulunmuştur. Tokluca-Tay (2016) çalışmalarında araştırmacının elde ettiği bulgulara göre iki yöntemde Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci akademik başarısında etkilidir. Bello (2016) çalışmasında araştırmacının elde ettiği bulgulara göre öğrenci akademik başarısında simülasyon tekniği anlatım tekniğine göre daha başarılı olduğu görülmüştür. Saraç (2015) çalışmasında elde edilen verilere göre; deneysel işlem sonrası deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarıları ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

Yapılan çalışmalara bakıldığında uygulanan teknikler geleneksel yönteme göre daha etkili olmuştur. Deney ve kontrol grubunda yaşanan süreçler deney

grubu lehine sonuçlanmıştır. Bu çalışmalar “Konusma Halkası tekniğinin uygulandığı deney grubu ile geleneksel eğitimin uygulandığı kontrol öğrencilerinin akademik başarıları arasında deney grubu lehine anlamlı fark olacaktır.” şeklindeki araştırma hipotezini doğrulamıştır.

Konusma Halkası tekniğinin uygulandığı deney grubunda bulunan öğrencilerin akademik seviyeleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Yani deney grubunda bulunan öğrencilerin erkek veya kız olmasının akademik başarıya etkisi bulunmamaktadır.

Geleneksel yönteminin uygulandığı kontrol grubunda bulunan öğrencilerin akademik seviyeleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Diğer bir ifadeyle kontrol grubunda bulunan öğrencilerin erkek veya kız olmasının akademik başarıya etkisi bulunmamaktadır.

Taşkıran (2005) çalışmasında akademik başarıya etkide kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı farklılıkların olmadığı tespit edilmemiştir. Çelik (2017) çalışmasında cinsiyetin akademik başarıya etkisi olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Köseoğlu-Ünlü (2006) çalışmasında cinsiyetin akademik başarıya etkisi olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Konusma Halkası tekniğinin uygulandığı deney grubunda anne eğitim durumu ile öğrencilerin akademik seviyesi arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Yani annenin eğitim durumunun ilkökul, ortaokul, lise, üniversite olmasıyla öğrencinin akademik seviyesinin yüksek ya da düşük olması arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Geleneksel yönteminin uygulandığı kontrol grubunda anne eğitim durumu ile öğrencilerin akademik seviyesi arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Diğer bir ifadeyle annenin eğitim durumunun ilkökul, ortaokul, lise, üniversite olmasıyla öğrencinin akademik seviyesinin yüksek ya da düşük olması arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Konusma halkası Tekniğinin uygulandığı deney grubunda baba eğitim durumu ile öğrencilerin akademik seviyesi arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Diğer bir ifadeyle babanın eğitim durumunun ilkökul, ortaokul,

lise, üniversite olmasıyla öğrencinin akademik seviyesinin yüksek ya da düşük olması arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Geleneksel yönteminin uygulandığı kontrol grubunda baba eğitim durumu ile öğrencilerin akademik seviyesi arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Diğer bir ifadeyle babanın eğitim durumunun ilkökul, ortaokul, lise, üniversite olmasıyla öğrencinin akademik seviyesinin yüksek ya da düşük olması arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Köseoğlu-Ünlü (2006) çalışmasında anne ve baba eğitim durumunun akademik başarıya etkisi olmadığı görülmüştür. Şahin (2017) çalışmasında anne ve baba eğitim durumunun akademik başarıda anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

5.2.Öneriler

Ortaokul Sosyal Bilgiler dersi Demokrasinin Serüveni ünitesinde Konuşma Halkası tekniğinin öğrenci akademik başarısına etkilerini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırmanın bulgularına ilişkin öneriler aşağıda belirtilmiştir

1. Sosyal Bilgiler dersinde Konuşma Halkası tekniğinin verimli olduğu gözlemlenmiş olup müfredatta yer verilmesinin faydalı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.
2. Okullarda Konuşma Halkası tekniğinin uygulanabileceği sınıf düzenleri oluşturulmalıdır.
3. Konuşma Halkası tekniği öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılması ve tekniğin ders ortamında daha sık kullanılması için öğretmenler ve öğrenciler bu teknik hakkında bilgilendirilmelidir.
4. Üniversitelerde öğretmen adayları Konuşma Halkası tekniği hakkında daha çok bilgilendirilmeli, hizmet içi eğitimlerle MEB’de çalışan öğretmenlere de bu teknik ve diğer yöntem teknikler hakkında eğitim verilmelidir.
5. Farklı derslerde disiplinlerarası işbirliği çerçevesinde Konuşma Halkası Tekniğinin kullanılması için öğretmenler arasında işbirliği sağlanmalıdır.

6. Konuşma Halkası tekniği ile ilgili farklı şehirlerde değişik yaş gruplarında ve derslerde ilgili araştırmalar yapılabilir.
7. Konuşma Halkası tekniğinin uygulanması için zamanın verimli şekilde kullanılması gerekmektedir. Bu açıdan öğretmenlere zaman yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitimler verilmelidir.
8. Yapılandırmacı anlayışın getirdiği ve öğretmenlerin bu tekniklerde aktif bir konumda, rehberlik etmesi yani öğrencileri yönlendirilmesi öğretmenliğin liderlik yönünün ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu açıdan öğretmenlere liderlik ve rehberlikle ilgili hizmet içi eğitim verilmesi sağlanmalıdır.
9. Konuşma halkası tekniği öğrencide aktif öğrenmenin oluşmasını sağladığı için ders bilgilerinin uzun süreli bellekte kalmasına katkıda bulunur. Bu açıdan eğitimciler tarafından önemsenmelidir.
10. “Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilere önemli sosyal becerileri kazandırarak, onların toplumsallaşmalarına ve iyi birer vatandaş olarak yetişmelerine katkı sağlamaya ve demokrasi bilincini kazandırmaya çalıştığı için konuşma halkası tekniğine daha geniş yer vermelidir

KAYNAKÇA

- ADA Ş. (2007) *“Eğitimde Yenileşme, Reform Hareketleri ve Eğitimin Yönetimi”* Zuhul CAFOĞLU(Ed.). *“Eğitim Bilimine Giriş”* Ankara: Grafiker Yayıncılık
- AKDAĞ B.(2014) *“Eğitimin Felsefi Temelleri”* Musa GÜRSEL-Ali Murat SÜNBÜL *“Eğitim Bilimine Giriş”* Konya: Eğitim Kitabevi
- AKENGİN H.- İBRAHİMOĞLU Z. (2012) *“ Sosyal Bilgiler Dersinde Karikatür Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarısının ve Derse İlişkin Görüşlerine Etkisi”* Makale, Marmara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul
- AKINOĞLU O. (2011) *“Yapılandırmacılık”* Behçet ORAL (Ed.) *“Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları”* Ankara: Pegem Yayıncılık
- ALADAĞ S. (2012) *“İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretiminde Değer Eğitimi Yaklaşımlarının Öğrencilerin Sorumluluk Değerini Bilişsel Düzeyde Kazanımlara Etkisi”* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- ALKAN S. (2009) *“İlköğretim sekizinci sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin akademik başarısına etkisi”* Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa
- ALTAŞ S. (2014) *“Eğitimin Tarihsel Temelleri”* Aycan Çiçek SAĞLAM (Ed.) *“Eğitim Bilimine Giriş”* Ankara: Maya Akademi
- ALTUNTAŞ S. (2007) *“Eğitimle İlgili Temel Kavramlar”* Zuhul CAFOĞLU(Ed.). *“Eğitim Bilimine Giriş”* Ankara: Grafiker Yayıncılık
- ALTUNIŞIK, R.(2007) *“Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Spss Uygulamalı”* Sakarya: Sakarya Yayıncılık
- ALTINIŞIK S.- ORHAN F. (2002) *“Sosyal Bilgiler Dersinde Çoklu Ortamı Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Derse Karşı Tutumları Üzerindeki Etkisi”* Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara
- AŞILIOĞLU B. (2010) *“Eğitim İle İlgili Temel Kavramlar”* Mehmet ARSLAN (Ed.) *“ Öğretim İlke Ve Yöntemleri”* Ankara: Anı Yayıncılık

- ATA B.(2012) “*Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*” Cemil ÖZTÜRK(Ed.) “*Sosyal Bilgiler Öğretimi*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- AVŞAR Z.- ALKIŞ S. (2007) “*İşbirlikli Öğrenme Yöntemi “Birleştirme I” tekniğinin Sosyal Bilgiler Derslerinde Öğrenci Başarısına Etkisi*” Makale, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Bursa
- AYKAÇ N. (2005) “*Öğretme ve Öğrenme Sürecinde Aktif Öğretim Yöntemleri*” Ankara: Naturel Yayıncılık
- AYKAÇ N. (2014) “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- BALCI A.(2007) “*Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- BAŞAR H. (2005) “*Sınıf Yönetimi*” Ankara: Anı Yayıncılık
- BELLO S. (2016) “*Effect of simulation techniques and lecture method on students academic performance in mafoni day secondary school*” Journal of Education and Practice (Eğitim ve Uygulama Dergisi), Maiduguri, Borno State, Nigeria
- BİLBERY G. D. (1990) “*The Effects Of Computer Client – Simulation Training and Two Measures Of Empathy. Dissertation Abstracts International*”
- CAN A. H. (2005) “*Altı şapkalı düşünme tekniğinin 6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci başarısına etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ
- CARUSO D.R. and MAYER J.D. (1998) “*A Measure Of Emotional Empathy For Adolescents And Adults. Unpublished Manuscript*”
- CEVİZCİ A. (2012) “*Eğitim Felsefesi*” İstanbul: Say Yayınları
- ÇELİK K. (2009) “*Disiplin Oluşturma ve Kural Geliştirme*” Hüseyin KIRAN (Ed.) “*Etkili Sınıf Yönetimi*” Ankara: Anı Yayınları
- ÇELİK Ş. (2017) “*Sosyal Bilgiler Öğretiminde Görüş Geliştirme Tekniğini Öğrenci Akademik Başarısına Etkisi*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimi Enstitüsü, Ağrı
- ÇELİKKAYA H. (1997) “*Eğitime Giriş*” Bursa: Alfa Yayınları

ÇEPNİ O. (2010) “İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Ülkemizin Kaynakları Ünitesinin Çoklu Zeka Kuramına Göre Öğretiminin Öğrenci Başarısına Etkisi (Kastamonu Örneği)” Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı, Ankara

ÇETİNKUL H.(2017) “Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Biyoloji Öğretiminin Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması” Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

ÇOŞKUN M. (2013) “Matematik kavramları öğretiminde öyküleştirme yönteminin tutuma ve başarıya etkisi” Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir

DEBRE İ. (2008) “İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde ders anlatım stratejisi olarak dramatizasyon kullanılmasının öğrencinin başarı düzeyine etkisi” Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul

DEĞİRMENCİOĞLU Ç. (1997) “Eğitime Bilimsel Yaklaşım: Eğitimbilim” Leyla KÜÇÜKAHMET (Ed.) “Eğitim Bilimine Giriş” Ankara: Gezi Kitapevi

DEMİR B. S. AKENGİN H. (2011) “Hikâyelerle Sosyal Bilgiler Öğretimi” Ankara: Pegem Yayıncılık

DEMİR Ö.- DOĞANAY A. (2010) “Bilişsel Koçluk Yöntemiyle Öğretilen Bilişsel Farkındalık Stratejilerinin Altıncı Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Bilişsel Farkındalık Becerilerine ve Kalıcılığa Etkisi” Makale, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Adana

DEMİRBOLAT A. (1997) “Eğitim Demokrasi İlişkisi” Leyla KÜÇÜKAHMET(Ed.) “Eğitim Bilimine Giriş” Ankara: Gezi Kitabevi

DEMİREL Ö. KAYA Z. (2007) “Eğitimle İlgili Temel Kavramlar”. Özcan DEMİREL, Zeki KAYA(Ed.). “Eğitim Bilimine Giriş” Ankara: Öncü Basımevi

DEMİREL Ö. (2011) “Öğretim İlke Ve Yöntemleri- Öğretme Sanatı” Ankara: Pegem Yayıncılık

- DEMİRTAŞ Z. (2007) “Eğitimin Felsefî Temelleri” Zuhâl CAFOĞLU(Ed.) “*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara: Grafiker Yayıncılık
- DEMİRTAŞ, H.(2009) “*Sınıf Yönetiminin Temelleri*” Hüseyin KIRAN (Ed.) “*Etkili Sınıf Yönetimi*” Ankara: Anı Yayıncılık
- DEMİRTAŞ Z. (2007) “Eğitimin Felsefî Temelleri” Zuhâl CAFOĞLU (Ed.) “*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara: Grafiker Yayıncılık
- DEVECİ H. (2011) “*Türk Eğitim Tarihinde Sosyal Bilgiler*” Refik TURAN-Kadir ULUSOY (Ed.) “*Sosyal Bilgilerin Temelleri*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- DOĞAN E. (2017) “*Sosyal Bilgiler Dersinde Deprem Konusunun Dijital Oyunlarla Öğretiminin Akademik Başarıya Etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas
- DOĞANAY A. (2012) “ *Değerler Eğitimi*” Cemil ÖZTÜRK(Ed.) “*Sosyal Bilgiler Öğretimi*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- DOĞANAY A. (2014) “*Öğretim Amaçlarının Belirlenmesi İfade Edilmesi Ve Uygun İçeriğin Seçimi*” Ahmet DOĞANAY “*Öğretim İlke Ve Yöntemleri* “ Ankara: Pegem Yayıncılık
- DÖKMEN Ü. (2009) “*İletişim Çatışmaları Ve Empati*” İstanbul: Remzi Kitabevi
- DUMAN B. (2015) “*Yapılandırmacılık*” Gürbüz OCAK(Ed.) “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- ERCİYEŞ G. (2013) “*Öğretim Yöntem ve Teknikleri*” Şeref TAN (Ed.) “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Pegem Akademi
- ERDEN M.(2009) “*Eğitim Bilimlerine Giriş*” Ankara: Arkadaş Yayınevi
- ERDİL D. A. (2007) “*İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde dramanın akademik başarıya ve tutuma etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Sakarya
- ERSOZLU N. Z. – KAZU H. (2012) “ *İlköğretim Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanan Yansıtıcı Düşünmeyi Geliştirme Etkinliklerinin Akademik Başarıya Etkisi*” Makale, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Bursa

GEÇİT Y. (2011) “*Türkiye’deki Sosyal Bilgiler Eğitim Literatürü*” Refik TURAN- Kadir ULUSOY (Ed.) “*Sosyal Bilgilerin Temelleri*” Ankara: Pegem Yayıncılık

GENÇ Z.S. (2010) “*Öğrenme Öğretmede Çağdaş Yaklaşımlar*” Mehmet Arslan (Ed.) “*Öğretim İlke Ve Yöntemleri*” Ankara: Anı Yayıncılık

GENCALI M. (2007) “*Tek Değişkenli Dağılımlar İçin Kolmogorov – Smirnov, Lilliefors ve Shaphiro-Wilk Normallik Testleri*” İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi

GÜL İ. (2007) “*Eğitimin Toplumsal Temelleri*” Zuhal CAFOĞLU(Ed.) “*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara: Grafiker Yayıncılık

GÜLMEZ M. (1994) “*İnsan Hakları Ve Demokrasi Eğitimi*” Ankara: Türkiye Ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları

GÜNDOĞDU K.-SİLMAN F. (2007)”*Bir Meslek Olarak Öğretmenlik Ve Etkili Öğretmenlik*” Zuhal CAFOĞLU(Ed.).“*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara: Grafiker Yayıncılık

GÜVEN K. (2014) “*Eğitimin Toplumsal Temelleri*” Musa GÜRSEL-Ali Murat SÜNBÜL “*Eğitin Bilimine Giriş*” Konya: Eğitim Kitabevi

GÜVEN M. (2013) “*Öğretme- Öğrenme Süreci*” Bilal DUMAN (Ed.) “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Anı Yayıncılık

GÖNCÜOĞLU G. Ö. (2010) “*6.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Demokrasinin Serüveni Ünitesinin Öğretiminde Drama Ve İşbirlikli Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde

HESAPÇIOĞLU M. (2011) “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” İstanbul: Nobel Yayınları

<http://www.ergsabanciuniv.edu/iok2004/bildiriler/Gokhan%20Atmaca.doc>

(Erişim Tarihi: 22/01/2018)

İLHAN T.(2011) “*Öğrenme Stratejileri ve Stilleri*” Behçet ORAL (Ed.) “*Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları*” Ankara: Pegem Yayıncılık

KARACA M. (2014) “6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi Yeryüzünde Yaşam Ünitesinde Probleme Dayalı Öğrenme Yönteminin öğrenci başarısına etkisi” Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir

KARACOP A. (2017) “The effects of using Jigsaw method based on cooperative learning model in the undergraduate science laboratory practices” Universal Journal of Educational Research (Evrensel Eğitim Araştırmaları Dergisi), Department of Elementary Science Education, Education Faculty, Kafkas University, Turkey

KAFADAR O. (2014) “Nitel ve Nicel Araştırma Yöntemleri Ders Notları” Afyonkarahisar Üniversitesi

KALE, M.(TARİHSİZ).”Eğitimle İlgili Temel Kavramlar”. Emin KARİP(Ed.). “Eğitim Bilimine Giriş” Ankara: Pegem Yayıncılık

KARASAR N.(2001) “Bilimsel Araştırma Yöntemi” Ankara: Nobel Yayınları

KESER Ş. M. (2012) “Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar Destekli Eğitimin Akademik Başarıya Etkisi” Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Aksaray

KIRBAŞ A. (2017) “Effects of cooperative learning method on the development of listening comprehension and listening skills” Makale, International Journal of Languages, Finlandiya

KOÇAK R. (2011) “Temel Kavramlar Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler” Behçet ORAL (Ed.) “Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları” Ankara: Pegem Yayıncılık

KORKMAZ İ. (2014) “Eğitim Programı: Tasarımı ve Geliştirmesi” Ahmet DOĞANAY (Ed.) “Öğretim İlke ve Yöntemleri “ Ankara: Pegem Yayıncılık

KORUCU T.A. – ÇAKIR H. (2018) “The effect of dynamic web technologies on student academic achievement in problem based collaborativ learning environment” Malaysian Online Journal of Educational Technology (Malezya Eğitim Teknolojisi Dergisi), Turkey

- KÖSE E.(2013) “*Bilimsel Araştırma Modelleri*” Remzi Y. KINCAL (Ed.). “*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*” Ankara: Nobel Yayıncılık
- KÖSEOĞLU İ – ÜNLÜ M. (2006) “Coğrafya Dersinde Drama Tekniğinin Öğrenci Başarısına Etkisi” Marmara Coğrafya Etkisi, İstanbul
- KURTULMUŞ T. (2014) “*Sosyal Bilgiler Eğitiminde Medya Okuryazarlığı Dersinin Ortaokul Öğrencilerine Etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri
- KÜÇÜKAHMET L. (1998) “*Öğretim İlke Ve Yöntemleri*” İstanbul: Alkım Yayınları
- LİVATYALI (2014) “*Eğitimin Tarihsel Temelleri*” Musa GÜRSEL-Ali Murat SÜNBÜL “*Eğitin Bilimine Giriş*” Konya: Eğitim Kitabevi
- MADRAN D. A. (2004) “*Eğitimin Psikolojik Temelleri*” Aycan Çiçek SAĞLAM (Ed.) “*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara: Maya Akademi
- MAHİROĞLU A. (2007) “*Bir Meslek Olarak Öğretmen*” Özcan DEMİREL (Ed.) “*Eğitim Bilimlerine Giriş*” Ankara: Pegem Yayınları
- MALBELEĞİ F. (2011) çalışmasında “*Drama yönteminin Sosyal Bilgiler Dersi Başarısına ve Bilinçli Tüketici Düzeyine Etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya
- MALDANDO N. (2014) “*Teachers’ Education and Experiences Relative to Promoting Successful Questioning and Discussion Techniques*”, Güney Eğitim Araştırması (MSERA) Konferansında Sunulan Bildiri, Knoxville, Tennessee /ABD
- MEB (1739) “*1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu*” Ankara
- MEB (2017) “*İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Ders Kitabı*” Ankara: Sevgi Yayınları
- MEB (2017) “*Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*” Ankara
- NAJMULDEEN A. H. (2017) “*The impact of educational Games-based ipad applications on the development of social studies achievement and learning*”

retention among sixth grade students in jeddah” World Journal of Education (Dünya Eğitim Dergisi), University of Jeddah, KSA

NICHOLS J. D. (1996) “The Effects Of Cooperative Learning On Student Achievement and Motivation In a High School Geometry Class.”

OKTAY, A. (2015) “Eğitimle İlgili Temel Kavramlar.” Ayla OKTAY (Ed.). “Eğitim Bilimine Giriş” Ankara: Pegem Yayıncılık

OCAK G. (2015) “Yöntem Ve Teknikler” Gürbüz OCAK (Ed.) “Öğretim İlke ve Yöntemleri” Ankara: Pegem Akademi

OĞUZ A. (2013) “Yapılandırmacılık” Bilal DUMAN (Ed.) “Öğretim İlke ve Yöntemleri” Ankara: Anı Yayıncılık

ORUÇ Ş. (2010) “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Mizah kullanımının öğrencilerin akademik başarısına etkisi” Makale, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Burdur

ÖNER, Ü. (2007) “İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde İşbirlikli Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi” Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı, Elazığ

ÖZCAN H. (2004) “İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde drama yönteminin kullanılması” Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

ÖZER M. (2004) “İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretiminde yaratıcı drama yönteminin demokratik tutumlara ve ders başarısına etkisi” Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir

ÖZSOY O. (2005) “Etkin Öğretmen, Etkin Öğrenci, Etkin Eğitim “ İstanbul: Hayat Yayıncılık

ÖZTÜRK C. (2006) “Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Bakış” Cemil ÖZTÜRK (Ed.) “Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi” Ankara: Pegem Yayıncılık

- ÖZTÜRK C. (2012) “*Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Bakış*” Cemil ÖZTÜRK(Ed.) “*Sosyal Bilgiler Öğretimi*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- SAĞLAM M. (2014) “*Eğitim İle İlgili Temel Kavramlar*” Aycan Çiçek SAĞLAM (Ed.) “*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara: Maya Akademi
- SHARAN S. (1980) “*Cooperative Learning in Small Groups: Recent Methods and Effects on Achievement, Attitudes, and Ethnic Relations*” School of Education, Tel Aviv University
- PALA A. (2013) “*Öğrenme ve öğretim ilkeleri*” Şeref TAN (Ed.) “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Pegem Akademi
- PEHLİVAN H. (1997) “*Örnek olay ve oyun yoluyla öğretimin Sosyal Bilgiler dersinde öğrenme düzeyine etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- REID J.(1992) The effect Of Cooperative Learning With İntergroup Competition The Math Achievement Of Seventh Grade Students.
- SAĞLAM Ç. A. (2014) “*Eğitimin Hukuki ve Politik Temelleri*” Aycan Çiçek SAĞLAM (Ed.) “*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara: Maya Akademi
- SARAÇ A. (2015) “*Sosyal Bilgiler Dersinde Drama Yöntemi Kullanılmasının Tutum, Başarı ve Kalıcılığa Etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi. Balıkesir
- SARPKAYA R. (2014) “*Bir Meslek Olarak Öğretmenlik*” Musa GÜRSEL-Ali Murat SÜNBÜL “*Eğitin Bilimine Giriş*” Konya: Eğitim Kitabevi
- SAYLAN N. (Ed.) (2009) “*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara: Anı Yayıncılık
- SAVAŞ B. (2010) “*Öğretim Yöntemleri*” Mehmet ARSLAN (Ed.) “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Anı Yayınları
- SEYİDOĞLU H. (2000) “*Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*” İstanbul: Güzem Yayınları
- SÖNMEZ V. (2008) “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Anı Yayıncılık

- SÖNMEZ V. (1998) “*Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*” Ankara: Anı Yayıncılık
- SÖZER E. (1998) “*Kuramdan Uygulamaya Sosyal Bilimlerin Öğretimi*” Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- SURUÇ S. (2016) “*Kâinatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı*” İstanbul: Nesil Yayıncılık
- ŞAHİN, A.E. (2010) “*Eğitimle İlgili Temel Kavramlar*” Veysel SÖNMEZ (Ed.). “*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara: Anı Yayınları.
- ŞİŞMAN, M. (2012) “*Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- TAŞDEMİR M. (2010) “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Nobel Yayıncılık
- TAŞKIN E. (2004) “*İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Sosyal Bilgiler derslerinde bilgisayar destekli öğretimin öğrenci başarısına etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- TAŞKIRAN S. (2005) “*Drama yöntemi ile İlköğretim Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin İşlenişinin Öğrenme ve Öğrencilerin Benlik Kavramına Etkisi Yönünden Etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- TAŞPINAR M. (2015) “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Edge Akademi
- TAY B. (2011) “*Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünü ve Bugünü*” Refik TURAN-Kadir ULUSOY (Ed.) “*Sosyal Bilgilerin Temelleri*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- TOK N. T. (2014) “*Etkili Öğretim İçin Yöntem ve Teknikler*” Ahmet DOĞANAY (Ed.) “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Pegem Akademi
- TOK Ş. (2009) “*Öğretimin Yönetimi*” Hüseyin KIRAN (Ed.) “*Etkili Sınıf Yönetimi*” Ankara: Anı Yayınları
- TOKLUCA K.S.- TAY B. (2016) “*The effect of cooperative learning method and systematic teaching on students achievement and retention of knowledge in social studies lesson*, Eurasian Journal of Educational Research (Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi), Turkey

- TOK Ş. (2014) “*Öğretme- Öğrenme Stratejisi ve Modelleri*” Ahmet DOĞANAY (Ed). “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- TOK Ş- DOĞANAY A. “*Öğretimde Çağdaş Yaklaşımlar*” Ahmet DOĞANAY (Ed). “*Öğretim İlke ve Yöntemleri*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- URAL A.- UMay A.- ARGÜN Z. (2008) “*Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Tekniği Temelli Eğitimin Matematikte Akademik Başarı Ve Özyeterliğe Etkisi*” Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara
- ÜGE Ö. (2014) “*Eğitimin Psikolojik Temelleri*” Musa GÜRSEL-Ali Murat SÜNBÜL “*Eğitin Bilimine Giriş*” Konya: Eğitim Kitabevi
- ÜZEL D. (2003) “*Kavram haritası ve Vee diyagramı kullanımının ilköğretim 7. Sınıf matematik öğretiminde öğrenci başarısına etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir
- VARIŞ F. (1991) “*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara Üniversitesi Basımevi
- YARGITAŞ M. (2014) “*İlköğretim Yedinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Ve Geleneksel Öğretimin Akademik Başarıya Etkisi*” Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Manisa
- YAVUZ M. (2014) “*Eğitim İle İlgili Temel Kavramlar*” Musa GÜRSEL-Ali Murat SÜNBÜL “*Eğitin Bilimine Giriş*” Konya: Eğitim Kitabevi
- YELKEN T.Y. (2011) “*Sosyal Bilgilerde Eğitimin Yeri ve Önemi*” Refik TURAN- Kadir ULUSOY (Ed.) “*Sosyal Bilgilerin Temelleri*” Ankara: Pegem Yayıncılık
- YILDIRIM A.(2014) “*Türk Eğitim Sistemi ve Öğretmen Yetiştirme*” Aycan Çiçek SAĞLAM (Ed.) “*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara: Maya Akademi
- YILMAZ N. (2007) “*Eğitimin Psikolojik Temelleri*” Zuhal CAFOĞLU(Ed.). “*Eğitim Bilimine Giriş*” Ankara: Grafiker Yayıncılık
- WULF C. (2010) “*Eğitim Bilimi*” Hasan Hüseyin Aksoy- Hatice Özden Aras-Aygülen Karahan (Çev.) Ankara: Dipnot Yayınları

EKLER

Demokrasinin Serüveni Ünitesi Konuşma Halkası Tekniği Başarı Testi

1) Osmanlı Devleti'nde başlayan anayasal gelişmeler sonucu, ilk defa 1876 yılında dönemin padişahı II. Abdülhamit tarafından ilan edilen yönetim biçimidir. Bu yönetim biçiminde hükümdarın (padişah, kral vs.) yanında bir de meclis yer almaktadır.

Yukarıda özellikleri verilen yönetim şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Monarşi B) Cumhuriyet C) Oligarşi D) Meşrutiyet

2. **Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir.** “Mustafa Kemal ATATÜRK”

Mustafa Kemal Atatürk'ün yukarıda verilen sözü aşağıdaki yönetim şekillerinden hangisi ile ilgilidir?

A) Monarşi B) Oligarşi C) Cumhuriyet D) Teokrazi

3. Aşağıdakilerden hangisi demokrasinin temel ilkelerinden biri **değildir**?

A) Milli egemenlik B) Bireysellik C) Özgürlük D) Eşitlik

4. Kişinin en temel ve doğal hakkı olup, ayrıca doğumla beraber sahip olduğu ilk hakkıdır. Bu hak yok edildiğinde diğer hakların ve özgürlüklerin hiçbir anlamı kalmamaktadır.

Yukarıda tanımlanan temel hak aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düşünce, Kanaat ve İfade Özgürlüğü Hakkı

B) Din ve Vicdan Özgürlüğü Hakkı

C) Mülkiyet Hakkı

D) Yaşama Hakkı

5. Aşağıdaki uygulamalardan hangisi Türk demokrasi tarihi ile ilgili **değildir**?

A) Tanzimat Fermanı

B) Meşrutiyetin ilanı

C) İnsan ve Vatandaşlık Hakları Bildirisi

D) TBMM'nin açılması

6.

- I. Temel hak ve özgürlükler sınırsız değildir.
- II. Dokunulamaz, devredilemez ve vazgeçilemez haklardır.
- III. İnsan hakları evrensel bir nitelik taşımaz.
- IV. Doğumla başlar, ölümle biter.

Temel hak ve özgürlüklerin ortak özellikleriyle ilgili olarak verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV.

7. Merhaba, benim yaşadığım ülkede bütün yönetim yetkileri din adamlarının elinde bulunmaktadır. Ülkemiz dinî kurallara göre yönetilmekte, insanlar dinî kurallarla uygulanan yönetimi kabul etmektedir. Babamdan öğrendiğim kadarı ile bu yönetim şekli sadece bizim ülkemizde görülmemektedir. Benzer bir şekilde İran, Suudi Arabistan, İsrail ve Vatikan gibi ülkelerde bu yönetim şekli ile yönetilmektedir.

Yukarıda özellikleri anlatılan yönetim şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Monarşi B) Teokrasi C) Cumhuriyet D) Meşrutiyet

8. Aşağıdakilerden hangisi cumhuriyet yönetiminin özelliklerinden **değildir**?

- A) Vatandaşlar seçme ve seçilme hakkına sahiptir.
- B) Serbest seçimler yolu ile ülkeyi yönetecek kişiler belirlenir.
- C) Egemenliğin kaynağı halka dayandırılmaktadır.
- D) Yönetme yetkisi babadan oğula aktarılır.

9.

- I. Demokrasilerde halk, yönetime katılır ve ülke geleceğinde söz sahibi olur.
- II. Her devlet düzenlediği anayasa ve yasalarla insan haklarını güvence altına almak zorundadır.
- III. Demokratik ülkeler, çıkarılan kanunname ve fermanlar ile yönetilir.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III

10.

?
- Tanzimat Fermanı
- Meşrutiyetin ilanı
-TBMM'nin açılması

Verilen tabloda “?” yerine aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) Dünyada yapılan demokrasi alanındaki çalışmalar
- B) Türk tarihinde demokrasinin gelişimi
- C) Cumhuriyet döneminde yayınlanan belgeler
- D) Kanunların ve fermanların çeşitleri

11. Aşağıdakilerden hangisi dünyadaki demokrasi alanında yapılan uygulamalardan **değildir**?

- A) Fransız Yurttaşlık Bildirgesinin kabul edilmesi
- B) Magna Carta Libertatum'un imzalanması
- C) Krallık yönetimlerinin güçlenmesi
- D) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin kabul edilmesi

12. Yaşadığı ilçenin çöplerinden rahatsız olan Sude; şikâyetini belediyeye ulaştırmak için aşağıdaki haklardan hangisini kullanabilir?

- A) Düzeltme ve Cevap Hakkı
- B) Dilekçe Hakkı
- C) Mülkiyet Hakkı
- D) Kişi Dokunulmazlığı

13. Bilim, sanat ve edebiyat alanında ortaya konulan eserler aşağıdaki temel haklardan hangisine aittir?

- A) Din ve vicdan özgürlüğü
- B) Yaşam hakkı ve kişi dokunulmazlığı
- C) Düşünce özgürlüğü
- D) Seyahat özgürlüğü

14. Temel hak ve özgürlüklerden biri olan “din ve vicdan özgürlüğü” Atatürk’ün hangi ilkesi doğrultusunda anayasamızda güvence altına alınmıştır?

- A) Milliyetçilik
- B) Laiklik
- C) Devletçilik
- D) İnkılapçılık

15. I. Demokrasiler de halkın seçtiği siyasetçiler ülkeyi yönetirler.
II. Dünyadaki tüm devletlerde yöneticiler seçimle iş başına gelir.

Yukarıda verilen bilgiler doğru–yanlış olarak değerlendirildiğinde hangisine ulaşılabilir?

- A) I Doğru, II Doğru B) I Yanlış, II Doğru
C) I Doğru, II Yanlış D) I Yanlış, II Yanlış

16. Ortaçağ'da İngiltere'de Magna Carta ile halk kralın yanında bazı haklar elde etmiştir. Bunlardan bazıları şöyledir:

- Adalet geciktirilemez
- Yasalar dışında hiçbir vergi toplanamaz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kralın yetkileri arttırılmıştır. B) Halk bazı haklar elde etmiştir.
C) Yargılama işleri düzenlenmiştir. D) Vergiler yasalara göre toplanacaktır.

17. -Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesinde;
-İnsanlar, haklar yönünden eşit doğarlar ve yaşarlar.
-Hiç kimse inançlarından dolayı rahatsız edilemez.
-Özgürlük başkasına zarar vermeyecek her şeyi yapmaktır.

Bu maddelerle ilgili olarak;

- I.Özgürlük, adalet, eşitlik düşünceleri işlenmiştir.
- II.Yönetim tamamen halkın eline geçmiştir.
- III.Din ve vicdan özgürlüğü amaçlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

18. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde demokrasi alanındaki gelişmelere kanıt olarak gösterilemez?

- A) TBMM'nin açılması B) Tanzimat Fermanı
C) Kanun-i Esasi D) Islahat Fermanı

19. -Hz. Muhammed'in insanlara verdiği en son öğüdüdür.
- Her türlü sınıf farkı reddedilmiştir.
- Kadın haklarının korunması istenmiştir.

Yukarıdaki evrensel insani değerleri içeren tarihsel metin **aşağıdakilerden hangisidir?**

- A)Veda Hutbesi
B)Magna Carta
C)Mecelle Yasaları
D)Tanzimat Fermanı

20. Aşağıdakilerden hangisi tarihte bilinen en kapsamlı ve en eski yazılı hukuk kurallarıdır?

- A)Magna Carta
B)Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi
C) Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi
D)Hammurabi Yasaları

21. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde;

- Herkes yasalar önünde eşittir.
- Yaşama, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır.
- Herkesin bir devletin toprakları üzerinde özgürce dolaşma ve oturma hakkı vardır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine **ulaşamaz?**

- A) İnsan hakları uluslararası belgelerle korunmaktadır.
B) Temel haklar evrensel nitelik kazanmaya başlamıştır.
C) Seyahat ve yerleşme herkesin hakkıdır.
D) Her yurttaşın türlü bilgi ve belgelere istediği zaman ulaşma hakkı vardır.

22. Aşağıdakilerden hangisi dünyada demokrasi alanında yapılan uygulamalardan biri **değildir?**

- A) Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi'nin kabul edilmesi
B) Magna Carta Libertatum'un imzalanması
C) Krallık yönetimlerinin güçlenerek, tek kişilik yönetimin uygulanması
D) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin kabul edilmesi

23. “İlk Çağ’da Yunan medeniyetinde halk Site denilen şehirlerde yaşırdı. Bu şehirlerde insanlar yöneticilerini kendileri seçerler ancak seçime 20 yaşına gelmiş özgür erkekler katılabilirdi.” Bu bilgilere göre İlkçağ’da demokrasi uygulamaları ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Demokrasi tam anlamıyla uygulanmaktadır.
- B) Ülke yönetiminde tüm vatandaşlar eşit söz hakkına sahiptirler.
- C) İlkçağ’da sınırlı da olsa demokratik uygulamalar görülmektedir.
- D) Demokrasi sadece Yunan medeniyetine özgü bir yönetim biçimidir.

24. “İnsan topluluğu kadın ve erkek denilen iki cinsten oluşur. Kabil midir bu kütlenin bir kısmını ilerletelim, ötekini ihmal edelim de kütlenin bütünü ilerleyebilsin? Mümkün müdür ki bir cismin yarısı toprağa bağlı kaldıkça öteki yarısı göklere yükselebilsin?

” M. Kemal ATATÜRK”

Atatürk’ün verilen sözü ile aşağıdakilerden hangisine ulaşabiliriz?

- A) Toplumsal kalkınma kadın erkek eşitliği ile gerçekleşir.
- B) Toplamlar ancak kadınlar sayesinde kalkınabilirler.
- C) Ülkelerin kalkınmasında kadınların rolü azdır.
- D) Ülkeyi hep erkekler yönetmiştir.¹

¹https://odsgm.meb.gov.tr/kurslar/pdf/kt/kt_636271753278976200.pdf
https://odsgm.meb.gov.tr/kurslar/pdf/kt/kt_636286298524396395.pdf

(Başarı test yukarıda belirtilen linkten yani MEB-EBA Ölçme değerlendirme bölümünden alınmıştır.)
(Erişim Tarihi Mayıs 2017)

Konuşma Halkası Tekniği 1. Hafta Ders Planı

ADI: Devletler Ve Yönetim Biçimi

DERS: Sosyal Bilgiler

SINIF: 6

SÜRE: 80 dk.

ÖĞRENME ALANI TEMA-ÜNİTE: Güç Yönetim ve Toplum - Demokrasinin Serüveni

KAZANIM: Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.

BECERİLER: Sosyal Katılım

ARAÇ-GEREÇ/ORTAM: Sınıf “U” şeklinde düzenlenir, Video , tekerleme

SÜREÇ

- Öğretmen öğrencilere demokrasi hakkında video izletir. Farklı yönetim biçimleri olunca ne olur, hayatımız nasıl olur? şeklinde konuşur.
- Demokrasi değil de monarşi olsaydı neler yapardınız? Sorusu ile öğrencileri konuşmaya istekli hale getirir.
- Konuşmak isteyen ilk öğrenciden başlayarak görüşler belli bir sıra takip ederek devam eder.
- ... Konuşmak istemeyen öğrenci “geç” “pas” diyerek sözü yanındaki öğrenciye verir.
- ... Konuşmak istemeyen öğrencilere “eminim farklı düşünceleriniz vardır. Diğer konuşmacıların söz hakkı bittikten sonra isterseniz katılabilirsiniz” gibi sözlerle öğrenciler motive edilir.
- Size hiç emrivaki davrandılar mı? Bunu bizimle paylaşmak ister misiniz? Sorularıyla konuşma halkasına yeniden dönülür. Öğrenci görüşleri alınır.
- Az önce anlattığınız olaylardan neler öğrendik? Sorusunun yanıtını önce öğretmen açıklar. Ben sizin paylaştığınız olaylardan şunları öğrendim...
- Konuşma halkası bu şekilde devam eder.

DEĞERLENDİRME

- Biz bugün neler konuştuk?
- Hatalarımızdan öğrendiklerimiz nelerdir?

Konuşma Halkası Tekniği 2. Hafta Ders Planı

ADI: Demokrasi Tarihine Yolculuk

DERS: Sosyal Bilgiler

SINIF: 6

SÜRE: 80 dk.

ÖĞRENME ALANI TEMA-ÜNİTE: Güç Yönetim ve Toplum - Demokrasinin Serüveni

KAZANIM: Değişik dönem ve kültürlerde demokratik yönetim anlayışının tarihsel gelişimini anlatır.

BECERİLER: Sosyal Katılım

ARAÇ-GEREÇ/ORTAM: Sınıf “U” şeklinde düzenlenir, Video, hikaye

SÜREÇ

- Öğretmen öğrencilere değişik dönemlerde ve kültürlerde yaşanan demokrasi anlayışları hakkında video izletir ve hikâye anlatır. Siz geçmişte yaşısaydınız demokrasi için neler yapardınız? şeklinde konuşur.
- Demokrasi adına bu gelişmeler yaşanmasaydı ne yapardınız? Sorusu ile öğrencileri konuşmaya istekli hale getirir.
- Konuşmak isteyen ilk öğrenciden başlayarak görüşler belli bir sıra takip ederek devam eder.
- ... Konuşmak istemeyen öğrenci “geç” “pas” diyerek sözü yanındaki öğrenciye verir.
- ... Konuşmak istemeyen öğrencilere “eminim farklı düşünceleriniz vardır. Diğer konuşmacıların söz hakkı bittikten sonra isterseniz katılabilirsiniz” gibi sözlerle öğrenciler motive edilir.
- Size hiç emrivaki davrandılar mı? Bunu bizimle paylaşmak ister misiniz? Sorularıyla konuşma halkasına yeniden dönölür. Öğrenci görüşleri alınır.
- Az önce anlattığınız olaylardan neler öğrendik? Sorusunun yanıtını önce öğretmen açıklar. Ben sizin paylaştığınız olaylardan şunları öğrendim...
- Konuşma halkası bu şekilde devam eder.
- Dersin sonuna doğru bir video izletilir.

DEĞERLENDİRME

- Biz bugün neler konuştuk?
- Hatalarımızdan öğrendiklerimiz nelerdir?

Konuşma Halkası Tekniği 3. Hafta Ders Planı

ADI: Temel Hak ve Özgürlüklerimiz

DERS: Sosyal Bilgiler

SINIF: 6

SÜRE: 80 dk.

ÖĞRENME ALANI TEMA-ÜNİTE: Güç Yönetim ve Toplum - Demokrasinin Serüveni

KAZANIM: Demokratik Yönetimlerde yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı din ve vicdan özgürlüğü hakkı düşünce özgürlüğüne sahip olma hakkı

BECERİLER: Sosyal Katılım

ARAÇ-GEREÇ/ORTAM: Sınıf “U” şeklinde düzenlenir, Video, Anayasa kitapçığı

SÜREÇ

- Öğretmen derse anayasa kitapçığı ile girer. Çocukların ilgilerini çekmeye çalışır.
- Anayasa olmasa haklarımız olmazsa dünya düzeni nasıl olurdu? Sorusu ile öğrencileri konuşmaya istekli hale getirir.
- Konuşmak isteyen ilk öğrenciden başlayarak görüşler belli bir sıra takip ederek devam eder.
- ... Konuşmak istemeyen öğrenci “geç” “pas” diyerek sözü yanındaki öğrenciye verir.
- ... Konuşmak istemeyen öğrencilere “eminim farklı düşünceleriniz vardır. Diğer konuşmacıların söz hakkı bittikten sonra isterseniz katılabilirsiniz” gibi sözlerle öğrenciler motive edilir.
- Size hiç haksız davrandılar mı? Bunu bizimle paylaşmak ister misiniz? Sorularıyla konuşma halkasına yeniden dönölür. Öğrenci görüşleri alınır.
- Az önce anlattığınız olaylardan neler öğrendik? Sorusunun yanıtını önce öğretmen açıklar. Ben sizin paylaştığınız olaylardan şunları öğrendim...
- Konuşma halkası bu şekilde devam eder.
- Dersin sonuna doğru çocuk haklarına ait bir video izletilir.

DEĞERLENDİRME

- Biz bugün neler konuştuk?
- Hatalarımızdan öğrendiklerimiz nelerdir?

Konuşma Halkası Tekniği 4. Hafta Ders Planı

ADI: Belgelerin Dili

DERS: Sosyal Bilgiler

SINIF: 6

SÜRE: 80 dk.

ÖĞRENME ALANI TEMA-ÜNİTE: Güç Yönetim ve Toplum- Demokrasinin Serüveni

KAZANIM: Tarihsel belgelerden yola çıkarak insan haklarının gelişim sürecini analiz eder.

BECERİLER: Sosyal Katılım

ARAÇ-GEREÇ/ORTAM: Sınıf “U” şeklinde düzenlenir, Video, tarihsel belge slayttı

SÜREÇ

- Öğretmen öğrencilere hayatınızda hiç önemli belge gördünüz mü?
- Eğer belge görseydiniz ne yapardınız? Neler hissederdiniz? Sorusu ile öğrencileri konuşmaya istekli hale getirir.
- Konuşmak isteyen ilk öğrenciden başlayarak görüşler belli bir sıra takip ederek devam eder.
- ... Konuşmak istemeyen öğrenci “geç” “pas” diyerek sözü yanındaki öğrenciye verir.
- ... Konuşmak istemeyen öğrencilere “eminim farklı düşünceleriniz vardır. Diğer konuşmacıların söz hakkı bittikten sonra isterseniz katılabilirsiniz” gibi sözlerle öğrenciler motive edilir.
- Belgeler olmasaydı geçmişten haberdar olur muyduk? Sizce nasıl haberdar olabilirdik? Bunu bizimle paylaşmak ister misiniz? Sorularıyla konuşma halkasına yeniden dönülür. Öğrenci görüşleri alınır.
- Az önce anlattığınız olaylardan neler öğrendik? Sorusunun yanıtını önce öğretmen açıklar. Ben sizin paylaştığınız olaylardan şunları öğrendim...
- Konuşma halkası bu şekilde devam eder.
- Dersin sonuna doğru bir belge slayttı gösterisi yapılır.

DEĞERLENDİRME

- Biz bugün neler konuştuk?
- Hatalarımızdan öğrendiklerimiz nelerdir?
- Dersin sonunda ki slayttı neden izledik?

Konuşma Halkası Tekniği 5. Hafa Ders Planı

ADI: Düünden Bugüne Türk Kadını

DERS: Sosyal Bilgiler

SINIF: 6

SÜRE: 80 dk.

ÖĞRENME ALANI TEMA-ÜNİTE: Güç Yönetim ve Toplum - Demokrasinin Serüveni

KAZANIM: Türk tarihinde kadının konumu ile ilgili örnekleri, kadın haklarının gelişimi açısından yorumlar.

BECERİLER: Sosyal Katılım

ARAÇ-GEREÇ/ORTAM: Sınıf “U” şeklinde düzenlenir, Video, kadın hakları tarihçesi slayttı

SÜREÇ

- Öğretmen öğrencilere toplumumuzda kadınlara yeterince değeri veriliyor mu? diye sorar.
- Eğer verilmiyorsa? Ve siz kendinizi kadınların yerine koyunca neler hissederdiniz? Sorusu ile öğrencileri konuşmaya istekli hale getirir.
- Konuşmak isteyen ilk öğrenciden başlayarak görüşler belli bir sıra takip ederek devam eder.
- ... Konuşmak istemeyen öğrenci “geç” “pas” diyerek sözü yanındaki öğrenciye verir.
- ... Konuşmak istemeyen öğrencilere “eminim farklı düşünceleriniz vardır. Diğer konuşmacıların söz hakkı bittikten sonra isterseniz katılabilirsiniz” gibi sözlerle öğrenciler motive edilir.
- Kadınlarımıza neden değeri verilmelidir? Sebeplerini bizimle paylaşmak ister misiniz? Sorularıyla konuşma halkasına yeniden dönülür. Öğrenci görüşleri alınır.
- Az önce anlattığınız sebeplerden neler öğrendik? Sorusunun yanıtını önce öğretmen açıklar. Ben sizin paylaştığınız olaylardan şunları öğrendim...
- Konuşma halkası bu şekilde devam eder.
- Dersin sonuna doğru kadın hakları slayttı ve video gösterisi yapılır.

DEĞERLENDİRME

- Biz bugün neler konuştuk?
- Hatalarımızdan öğrendiklerimiz nelerdir?
- Dersin sonunda videoyu neden izledik?

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 68513552-100-E.7903085
Konu: Anket Çalışması İzni

31.05.2017

İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : a)22.05.2017 tarih ve E.11868 sayılı yazınız.
b)Valilik Makamından alının,30.05.2017 tarih ve 68513552-100-E.7882667 sayılı onay.

İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi **Ramazan YILDIRIM**'ın bilimsel çalışmalarda kullanmak üzere, "**Ortaokul Sosyal Bilgiler Demokrasinin Serüveni Ünitesinde Konuşma Halkası Tekniğinin Öğrenci Başarısına Etkisi**" konulu anket çalışmasını, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde gönüllülük esasına dayalı olarak hazırlamış olduğu verileri basılı veya dijital ortamda, Müdürlüğümüze teslim etmek koşulu ile Hamur İlçesi, **Hamur Yatılı Bölge Ortaokulunda** uygulamasının uygun görüldüğü ile ilgili Valilik makamından alınan ilgi (b) izin onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Neriman KARAKOÇ
Milli Eğitim Müdür V.

Eki : İlgi (b) Onay.

Bilgi: Hamur Kaymakamlığına
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

AĞRI MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Kağızman Cad. Ağrı
http://agri.meb.gov.tr
egitimogretim04@meb.gov.tr

GÜVENLİ ELEKTRONİK
İMZA İLE AYRILAN
31.05.2017

Kasım KARAKOÇ
Şef

Ayrıntılı bilgi için: Şenol DEMİR (Şef)
Tel : (0472) 280 94 37
Faks: (0472) 280 94 50

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden daa1-5829-3afd-a910-83df kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 68513552-100-E.7882667
Konu: Anket Çalışması İzni

30/05/2017

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörlüğü, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının
22.05.2017 tarih ve E.11868 sayılı yazısı.

İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi
Ramazan YILDIRIM'ın bilimsel çalışmalarda kullanmak üzere, "**Ortaokul Sosyal Bilgiler
Demokrasinin Serüveni Ünitesinde Konuşma Halkası Tekniğinin Öğrenci Başarısına
Etkisi**" konulu anket çalışmasını, 2016-2017 eğitim öğretim yılında, Hamur İlçesi, Hamur
Yatılı Bölge Ortaokulu'nda uygulaması ilgi yazı ile bildirilmiştir.

İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal
Bilimler Eğitim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı tezli yüksek lisans
öğrencisi Ramazan YILDIRIM'ın bilimsel çalışmalarda kullanmak üzere, "**Ortaokul Sosyal
Bilgiler Demokrasinin Serüveni Ünitesinde Konuşma Halkası Tekniğinin Öğrenci
Başarısına Etkisi**" konulu anket çalışmasını, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde
gönüllülük esasına dayalı olarak hazırlamış olduğu verileri basılı veya dijital ortamda,
Müdürlüğümüze teslim etmek koşulu ile Hamur İlçesi, **Hamur Yatılı Bölge Ortaokulu'nda**
uygulanması, Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

Neriman KARAKOÇ
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
30/05/2017

Ahmet İhsan ÇİĞİL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Eki : İlgi Yazı ve Ekleri.

AĞRI MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Kağızhan Cad. Ağrı
http://agri.meb.gov.tr
egitimogretim04@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Şenol DEMİR (Şef)
Tel : (0 472) 280 94 37
Faks: (0 472) 280 94 50 Atatürk Biv.

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. http://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden f46f-48fe-34a1-ac61-32f6 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Ramazan YILDIRIM
Doğum Yeri ve Tarihi	AĞRI - 30.12.1989
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Yüksek Lisans Öğrenimi	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetler	-
İş Deneyimi	
Stajlar	Ağrı /Merkez ilçede bir yıl stajyer öğretmenlik
Projeler	-
Çalıştığı Kurumlar	Ağrı/ Hamur Yatılı Bölge Ortaokulu / Milli Eğitim Bakanlığı
İletişim	
E-posta Adresi	sosyalbilgiler657@hotmail.com
Mezuniyet Tarihi	
24.06.2013	